CARTIER POPULAR

AURELIU BUSUIOC

Lătrând la lună

Roman

CARTIER book

Aureliu Busuioc

Lătrând la lună

Aureliu Busuioc (1928, Cobâlca, azi Codreanca, județul Orhei – 2012, Chișinău), scriitor român. Își ia bacalaureatul la Colegiul „C. Diaconovici-Loga” din Timișoara. Urmează Școala Militară de Ofițeri Activi de Transmisiuni din Sibiu, pe care, în timpul examenelor de absolvire (1949), o părăsește, pentru a se alătura familiei, obligată de autoritățile sovietice de ocupație să se „repatrieze”. Se află în lagărul sovietic de filtrare de la Sighet (1949-1950). Este depanator-radio la un atelier din Chișinău, student la Institutul Pedagogic din Chișinău, apoi redactor la Editura de Stat. În 1955 debutează editorial cu placheta de poezii umoristice *Prafuri amare* și cu cartea pentru copii *La pădure*. Lucrează în presa timpului. Îi apar volumele de versuri *Piatra de încercare*, *Firicel de floare rară*, *Dor*, *Poezii*. În 1966 publică romanul *Singur în fața dragostei*. În 1969, la Teatrul *Luceafărul* din Chișinău îi este montată piesa *Radu Ștefan, întâiul și ultimul*, interzisă de autorități după câteva reprezentații. În 1973 îi apare romanul *Unchiul din Paris*, tradus peste un an în rusă, germană (trei ediții), slovacă, bulgară ș.a. În 1986 îi apare romanul *Local – ploi de scurtă durată*. Laureat al Premiului Național (1996). În ultimii 15 ani, publică romanele *Lătrând la lună* (1997), *Pactizând cu diavolul* (1999), *Spune-mi Gioni!* (2003), *Hronicul Găinarilor* (2006), *Și a fost noapte…* (2012).

„Realitatea de după 1989, lumea schimbată, problemele ei fac obiectul meditaţiilor şoricarului. Ironia este tot la ea acasă, dar nu mai e atât de muşcătoare. Se pare că romanul Lătrând la lună *marchează momentul reintrării scriitorului în ritmul naraţiunii romaneşti, care, asemenea unui mecanism, are nevoie de un nou rodaj pentru a fi performant.”*

Maria Șleahtițchi

CARTIER
Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
Cartier Roman LLC, Fort Lauderdale, SUA. E-mail: usa@cartier.md
Suport juridic: Efrim, Roșca și Asociații
www.cartier.md

Cărțile Cartier *pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.*
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER
Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.
E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.
E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi Cartea prin poștă
CODEX 2000, Str. Toamnei nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România
Tel./fax: (021) 210 80 51
E-mail: romania@cartier.md
www.cartier.md
Taxele poștale sunt suportate de editură. Plata se face ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier Popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu
Editor: Gheorghe Erizanu
Lectori: Mariana Pagu, Valentin Guțu
Cooperta seriei: Vitalie Coroban
Coperta: Vitalie Coroban
Credit fotografic: Roman Râbaliov
Design/tehnoredactare: Mircea Cojocaru
Prepress: Editura Cartier

Aureliu Busuioc
Lătrând la lună
Ediția a IV-a, ebook, ianuarie 2016

© 2016, 2012, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Busuioc, Aureliu.
Lătrând la lună: Roman/Aureliu Busuioc. – Ed. a 4-a. – Chișinău: Cartier, 2016. – 70 p. –
(Colecţia „Cartier ebook”, ISBN 978-9975-79-909-6).
E-book.
1 disc optic electronic (CD-ROM): sd., col.; în conteiner, 13 x 13.
Cerințe sistem: Windows 98/2000/XP, 64 Mb hard, E-Pub.
Titlu preluat de pe eticheta discului.
ISBN 978-9975-86-056-7.
821.135.1(478)-31
B 96

Aureliu Busuioc

Lătrând la lună

Roman

Ediția a IV-a

CARTIER book

Pentru nepoțica Sanda,
prietena lui Enrique,
am scris cu dragoste această carte

Nota editorului

Cu deosebită plăcere, dar și cu serioase îndoieli, pun la dispoziția publicului cititor volumașul de față.

Cu deosebită plăcere, pentru că pe mine personal lectura acestor pagini m-a amuzat, ca să nu zic că m-a cucerit.

Cu serioase îndoieli, pentru că…

Pentru că… De ce?…

Îmi vine greu să dau un răspuns scurt și cuprinzător, fără a face un mic istoric al împrejurărilor în care am devenit proprietarul manuscrisului pe care acum îl ții în mână tras la tipar.

Mi-a fost înmânat ca o curiozitate de către un mare filolog de-al nostru, astăzi plecat într-o țară străină, capabilă să-i ofere condițiile de muncă pe care noi nu suntem în stare (sau nu vrem!) să i le creăm.

„E un jurnal intim al șoricarului meu”, mi-a spus.

„Al cui?!!”

„Al câinelui meu de vânătoare. Șoricar. Unii îi mai zic «taxa». Vine de la germanul «Dachshund», unde acest «D» dur sună ca un «T»”.

„Bine, dar eu…”

„Te înțeleg. Și, cu toate acestea, e vorba anume de însemnările lui. Ale șoricarului.”

Ca să nu înșir aici un dialog lung, demn de o piesă din teatrul absurdului, savantul, în urma unui concurs de împrejurări, descrise în carte, de altfel, a intrat în posesia jurnalului și a hotărât să-l traducă. Ca urmare a unor alte împrejurări, nu a mai putut realiza cea de a doua etapă, adică publicarea.

— Înțelegi, nu am afirmat niciodată în viața mea lucruri pe care nu le-aș fi putut demonstra cu probe. În cazul de față – nu le am. Am convenit să citesc manuscrisul și, în caz că m-ar aranja, să-l

public. Păstrând însă anonimatul celui care mi l-a remis. Respect cu sfințenie dorința prietenului (a fost un grozav bon vivant, care, spre deosebire de mulți dintre noi, a mai făcut și ceva treabă prin știință! E un mare păcat că l-am pierdut!) și îl notez ca traducător cu pseudonimul – porecla pe care i-a dat-o șoricarul Enrique – „Grăsanul”.

Cât privește compartimentul de care ar fi trebuit să țină cartea – ficțiune sau realism socialist –, las rezolvarea dilemei la latitudinea marelui public cititor…

Împărțirea lucrării în capitole aparține traducătorului, micile (și, probabil, nu prea grozavele!) adnotări sub fiece capitol sunt „opera” editorului.

Capitolul întâi,

în care autorul schițează anumite direcții pe care nu le urmează,
pune unele probleme pe care nu le rezolvă
și polemizează cu propria-i persoană

Își miorlăia mai zilele trecute Grăsanul, stăpânul meu (așa crede el!), entuziasmul în fața unui prieten:

— Ah, domnule, nici nu-ți imaginezi ce fericire, ce mai satisfacție morală să știi că ai lângă tine timp de șaisprezece-optsprezece ani un copil de doi-trei anișori! Pentru că ăsta-i nivelul maxim de intelect la care poate ajunge un câine de rasă, în speță șoricarul de la picioarele mele. Îți închipui? Vreme de douăzeci de ani, unul și același bebeluș, care nu crește, nu-ți cere bani de femei, nu te îmbată cu apă rece, cu toate bătăile de cap la schimbarea pamperșilor, da! dar inocent și pur, sincer până la prostie și devotat până la jertfă! Ah, amice, uite-l cum ne ascultă, înțelege că vorbim despre dânsul, deși nu pricepe nicio pleașă, dar nu în asta oare constă și farmecul? E tipul de interlocutor ideal: nu te contrazice niciodată, nu-ți vine cu ideile lui idioate, un adevărat balsam pentru suflet și, de ce n-am recunoaște-o, pentru orgoliu…

Și toată brambureala asta de față cu mine!

Ce-i drept, pe Grăsanul, când își dă în petic, nu-l oprești cu una, cu două, jumătate din vorbele pe care le spune sunt aiureli și nu-l învață minte nici cele mai stupide situații în care-l bagă patima asta a lui de a se asculta cuvântând. Deunăzi la piață, când l-a izbit absolut întâmplător un african spilcuit cu imediatul „I'm sorry!", n-a găsit nimic mai bun decât să apeleze la mulțime: „Priviți, oameni buni, s-a umplut țara de țigani!", la care i s-a replicat în cea mai perfectă românească: „Sir, țigan păreți dumneavoastră, eu sunt ceva mai bronzat!"

Și după toate astea să-și permită asemenea tiradă în prezența mea!

Am simțit o nevoie acută să mă piș pe papucii lui, dar m-a oprit gândul că aș putea s-o supăr pe Doamna Tincuța, e o ființă prea nobilă ca să-i spurc casa.

M-am mulțumit să mă retrag în camera Sandei, acum umblă la școală și dă mai rar pe la noi, dar buna dispoziție se dusese naibii și n-am putut adormi lungă vreme.

Auzi tu! Intelectul unui copil de doi-trei ani!

Dar unde-ai văzut tu, academicianule, pui de om la trei ani să se bage ca un nebun în vizuina unui vulpoi trecut prin toată școala vieții, cu dinții ca niște brice (mai uită-te o dată la patul armei, dacă ai uitat!), și să ți-l ofere ca pe tavă? (Nu l-ai luat nici din cinci focuri, dar asta-i problema ta!) Unde ai văzut tu bebeluș de trei ani să-ți audă pisica de pe acoperiș prin șapte etaje, câte avem deasupra? Sau să-ți simtă friptura arsă de la etajul întâi?… Bine, zici tu, toate astea țin de perfecțiunea naturală a simțurilor și de instinct, bine, fie! Dar unde-ai văzut tu, să mi-l arăți! copil de trei ani care să te tragă de pantaloni când apuci pârjoala cu mâna sau îți scobești dinții cu furculița? Și n-are nicio importanță că o faci pe niznaiul și strigi: „Nu se mai satură potaia asta!" – principalul e că încerc să fac om din tine.

Ori știi tu copil de trei ani care să scrie?

(De fapt, asta-i taina mea, s-o lăsăm…)

Dar până și tu recunoști, am citit într-o autobiografie de-a ta mai veche, că ai deprins scrisul abia la doisprezece ani, și dacă nu veneau bolșevicii, ai fi rămas la coarnele plugului… Nu știu cine-s bolșevicii ăștia, dar mai bine nu veneau: n-ai fi stat acum la taclale cu prietenul ăsta al tău, ca să-ți bați joc de un alt prieten.

Sunt indignat, Grăsanule.

Ah, să-mi fi dat natura la toate talentele cu care m-a înzestrat și niște coarde vocale, să-ți trântesc în față gândurile pe care le aștern aici!

Dar mare-i Cel de Sus: poate-o să vină o zi…

Văd însă că mă tot iau cu tânguielile și îndreptățirile, iar ăsta-i semn sigur de nesiguranță. Grăsanul, de-o vorbă, când mă plimbă

timp de două ore spre seară, adică mă ține în lesă sub masa de pe terasa unde suge la bere cu alți grăsani de teapa lui și apoi se întoarce acasă duhnind a alcool, privește drept în ochii dojenitori ai consoartei și declară cu deosebită nerușinare:

— Știi, Tincuțo, mi-a scăpat din zgardă măgarul… L-am căutat prin tot cartierul (aici se apleacă să mă ia de ureche și sughiță). Dragul de el, credeam că nu-l mai găsesc…

Și mă privește de parcă vrea să mă ia de martor. Nu prea o face pe Doamna să-l creadă, dar mie îmi vine să-mi înfig colții în bucile lui grase.

Ori poate asta-i calea cea dreaptă și nu îndoielile și principiile mele?

La naiba, am în cap o salată din toate cele, dacă aș fi rămas cu mama încă o lună cel puțin, cred că m-aș fi simțit mult mai comod chiar și în preajma acestui fățarnic!

Și ce femeie fină e Doamna! Zâmbește:

— Tu fă cum vrei, dar ai grijă de băiat, nu-l mai îndopa cu mititei. O să facă o ciroză cu atâta piper.

Ei, nu, aici ea nu are dreptate: îmi plac la nebunie mâncărurile naționale, cât despre ciroză, să-i sperie pe alții…

Doamna se retrage zâmbind în camera ei, Grăsanul rămâne zâmbind prostește:

— Face impresia că femeia asta nu ne prea crede, Enrique.

Așa-i, Grăsanule, ești savant, dar nici să minți nu știi.

Dar ce știi tu?

Nu degeaba ți-am zis „Grăsanul”. Cu aspectul unei pere bergamote (îmi plac grozav în postul Crăciunului!), cu ochii tăi de purcel în spatele sticlelor fumurii ale ochelarilor și cu umerii tăi de două ori mai înguști decât fundul, nu te pricepi decât să stai la masa de scris ori întins pe otomană cu cărțile și hârțoagele tale nenorocite, iar dacă e să te apuci de ceva serios, mai bine te-ai lăsa păgubaș.

Îmi amintesc ziua când te-a rugat Tincuța (uneori îmi permit familiarul ăsta, mi-i atât de scumpă!) să-i bați în perete goblenul cel nou. Mă mai tăvălesc de râs și acum când revăd în memorie bilanțul: două degete calice, patruzeci de cuie compromise definitiv

și tot atâtea găuri în peretele gata să cedeze…

Câte căldări cu tencuială ai dus la gunoi?

Câte ore te-ai târguit apoi cu zugravul, căruia, oricum, i-ai plătit de două ori mai mult?

Și cât de jalnic și caraghios arătai când ai încercat să dai vina pe mine, cum că eu aș fi tras de colțurile țolului în momentele decisive!

Halal!

Dar cum ai fi vrut să-ți atrag atenția că partea din dreapta era cu cel puțin jumătate de metru mai sus decât cea din stânga?

Totuși aș fi cât se poate de părtinitor dacă aș insista numai asupra păcatelor lui.

Are și calități.

Câteva.

În primul rând, e vânător.

Da, da, Grăsanul! Și nu unul de ocazie, e un vânător pasionat, deși nu-i pot scrie la activ decât vreo două prepelițe, și acelea moarte de spaimă, o oaie plătită pe loc cu bani grei și două la ceafă și o vulpe. Dar cu vulpea e o istorie întreagă, la care o să mă mai întorc.

Cu toate că nu e un țintaș grozav (închide amândoi ochii când trage!), nu-i port pică nici atâtica pentru cele două alice încasate în fund: era o vânătoare de prepelițe, specialitate pentru care nu suntem pregătiți nici el, nici eu, așa că șansa a fost de partea prepeliței, care își mai vede, probabil, și azi de ale ei; dar a fost și de a mea: încărcătura era de ploiță, niște alice minuscule. În schimb la vulpi, unde suntem mari amândoi, am decis să fiu mai puțin atent la groaznicele fiare decât la direcția în care își va ține arma. E alta încărcătura…

În al doilea rând, mă iubește.

Stângaci, nepriceput, dar sincer. Altfel de ce m-ar fi luat de confident în cele mai intime probleme? Ați fi oare în stare să vă spovediți cuiva dacă nu l-ați iubi? Ați fi în stare să discutați cu cineva probleme de ordin sentimental dacă respectivul v-ar fi indiferent? Cui i-ați dezvălui tainice adevăruri despre, să zicem, potență? Primului întâlnit?

Cum zice Grăsanul: aia e!

Și, în al treilea rând, are… n-o să mă credeți, dar are simțul umorului! Aici e teritoriul nostru comun! Am să mă întorc la chestiunea asta mai târziu, și o să mă întorc nu de alta, dar am învățat pe propria piele că în viață sunt momente când lipsa acestei facultăți îți poate strica mult.

Nu știu sigur dacă ar trebui să încep cu „în al patrulea rând”, o să notez totuși că lumea îl consideră savant de renume mondial, că are o groază de volume cu numele lui pe coperte și că, atunci când vrea, poate face cârpă de podele din orice oponent.

Acum, după ce am scris tot ce-am scris, cu tot neamul de epitete, etichete, verdicte și indulgențe, aș putea fi considerat un încrezut, un cinic sau cel puțin un zeflemist. Dar nu e chiar așa. Nu sunt, desigur, nici eu ușă de biserică, port tot respectul și stima pentru familia care m-a adoptat și m-a scos în lume, ține la mine și familia, dar asta nu înseamnă să accepți orbește totul: în cazul acesta, n-am mai fi amici, ci complici!

Că eu îi înțeleg perfect, e una; că nu sunt înțeles la rândul meu, e cu totul altă mâncare de pește… e drama mea, dar și a lor: cum să depășesc posibilitățile coardelor mele vocale? Cum să-mi recepționeze ei semnalele pe care le emit în elevata mea șoricărească?…

Ce să-i faci, vom continua în același spirit…

Dacă ar fi să-mi citească cineva notele de față, ar rămâne uimit de faptul că mă adresez cititorului. Oricum, e vorba de niște însemnări intime, cu adresă precisă și cu unele lucruri destul de lunecoase spuse fără prea multe menajamente. Probabil că în acest caz îmi datorez mie însumi niște explicații pe care mă și grăbesc să le fac. Primo: scriu doar pentru mine și numai pentru mine. Memoria, chiar cea figurativă, cu care sunt înzestrat are și ea niște limite. Secundo: nu completez un caiețel cu rețete culinare și sfaturi practice pentru gospodărie. Dacă zicea încă mama că ne tragem dintr-o familie aleasă, cu langajul corespunzător, de ce aș neglija acest important aspect, lipsa de exercițiu m-ar putea împinge spre o simplificare, spre o reducere a lexicului. Și-apoi, dacă am atâtea modele literare, de ce n-aș apela anume la acesta, al dialogului cu

un interlocutor imaginar, mai cu seamă că în viața mea cotidiană, cea canină, firește, sunt lipsit de o societate corespunzătoare. Nu mai zic de perfecționare, dar cum m-aș putea păstra în ceea ce am discutând cu, să zicem, dobermănița vecinei, provenită dintr-o generație cu trecutul prin toate penitenciarele posibile?

Așa că, deși e vorba de ceva foarte personal, voi continua cum am și început. (Posibil că la bătrânețe, recitind unele pagini, mă va umfla râsul sau voi roși, dar nu e și acesta un mijloc de autoapreciere?)

Așadar, să revenim la semnalele emise și nerecepționate.

Eram la câteva zile după ce împlinisem un an.

Mă consideram stăpânul casei și mă simțeam dator nu numai s-o întorc cu fundul în sus, ci s-o și apăr de cele rele. Mi se treceau cu vederea multe, multe mi se iertau, educația care mi se dădea nu făcea parte din sistemul spartan, era mai degrabă o problemă lăsată pe seama mea.

Și iată, într-o bună zi, aud eu un individ urcând scările. Le urca spre noi. Simțeam că e unul dintre acei cărora nu trebuie să le deschizi.

I s-a deschis.

A intrat, ba nu: s-a năpustit în hol o huidumă de vreo doi metri, nebărbierit, nu prea spălat, în niște haine mototolite și adiind un duh insuportabil de băutură ieftină.

— Țuțule! a urlat din prag namila și l-a cuprins în labe pe Grăsanul.

Aici e cazul unei paranteze. Era prima dată când auzeam pe cineva numindu-mi astfel stăpânul. Până atunci își permitea să-i zică așa numai Doamna Mare, mama savantului, o femeie distantă și extravagantă (altfel cum și-ar fi strigat cu numele ăsta copilul?), care ne vizita o dată pe săptămână și exact pentru o oră, timp cât să-i spună Doamnei Mici să aibă mai multă grijă de Țuțu, cât să întrebe unde-i sunt nepoții fără să aștepte răspunsul, cât să-i promită Sandei pentru data viitoare o ciocolată pe care n-a mai adus-o niciodată și cât să ceară imediata mea expulzare la bucătărie sau pe balcon, pentru că prezența mea îi îngreunează respirația, iar puricii sunt niște bestii care răspândesc ciuma bubonică și Doamne

ferește!

O ființă inofensivă în fond, nu-i port ranchiună.

Dar asta așa, ca o paranteză.

Mi s-a făcut negru în fața ochilor când l-am văzut pe Grăsanul dispărând în strânsoarea uriașului și fără să-mi iau seama, orb de furie, mi-am înfipt colții în piciorul nepoftitului. Din păcate însă, avea pantalonul atât de murdar, atât de îmbibat cu praf și urină, încât devenise o scoarță pe care caninii mei tineri n-au putut-o răzbi. Nereușita mea l-a speriat totuși:

— Ia cotarla, Țuțule! a strigat el cât îl țineau bojocii și am văzut cum i se duce sângele din obraji. Înțelegeam după cantitatea de adrenalină emanată că e un laș și un fricos: aș fi scos-o eu la capăt, dar s-a repezit Doamna și m-a luat în brațe:

— Nu vă temeți… E un cățel. Liniștește-te, micule!

Am auzit sunând ca dintr-un butoi vocea Grăsanului de la subsuoara namilei:

— Nu am… ăăă… Cu cine am onoarea?…

— Cu cine ai onoarea? Cu mine ai onoarea, mă! Ai ajuns sus de tot și nu-i mai știi pe cei de jos?…

— Știți, domnule…, prinse a se bâlbâi filologul, vârsta… Memoria îmi joacă uneori feste…

— Care vârstă, căcăciosule, care feste! Ai uitat cu cine ai fost coleg într-a treia? Să nu-l recunoști tu pe Lunganul?…

— Sfinte Sisoe! urlă Grăsanul. Mitică… adică Vasilică! Chiar tu ești?…

— Păi cine altul! se bucură huiduma.

— Dar nu ne-am mai văzut de…, Grăsanul se opri să numere în gând pe degete anii, era slăbuț la aritmetică. Stai, de patruzeci și… ceva… Plesni din palme:

— Ce mai faci?

Uriașul se posomorî:

— Hm… Ce fac? Fac ce pot… De patruzeci și opt…

— Da, de patruzeci și opt de ani. Dintr-a treia. Când ai rămas repe… Hm, când m-am mutat eu la altă școală.

— Zi repetent, ce mai! A fost o lecție bună. Nu mă inviți?…

Grăsanul începu să râdă prostește:

— Ia te uită, m-am zăpăcit… Sigur, poftește, intră!

Doamna mă lăsă jos și plecă la bucătărie. Dar încercarea mea de a pătrunde în camera savantului eșuă: ușa se deschidea în afară.

M-am ridicat cu labele pe geam, îi auzeam bine.

— Ia zi despre tine, Miti… Vasilică! Cum o duci, cu ce te ocupi. Doamne, patruzeci și opt…

Vasilică suflă adânc. Probabil, umpluse camera de putoare:

— Pe scurt. Sunt agronom la…, numi un sat al cărui nume îmi scapă. O duceam bine, îmi tot aminteam de tine și mă bucuram când te vedeam ba la tele, ba prin ziare. Dar nu te-am călcat ca să nu crezi că vreau să profit de situația ta… Acuma însă…

Se opri și scăpă o lacrimă, care mă puse imediat pe gânduri.

— O nevoie ceva, Miti… Vasilică?…

Matahala își lăsă capul în palme:

— Mi-i rușine, Țuțule… Rușine… Am rămas pe drumuri.

— Șomer?

— Mai rău: mi-a ars și casa… Am rămas pe drumuri în perioada asta de tranziție… Cu nevasta și trei copilași… Că m-am însurat târziu…

Mințea. Mințea de înghețau apele! Nu mirosea nici a fum, nici a femeie și nici a copil de la dânsul. Abia mai târziu avea să-mi explice Sena, dobermănița, că izul acela necunoscut și imposibil pe care-l răspândea este miros de pușcărie, miros care nu trece cu anii…

M-am izbit în ușă să mi se deschidă, dar Grăsanul m-a amenințat cu degetul:

— E gelos!

O, cât avea să-l coste „gelos”-ul ăsta!

Mă pornii amărât spre bucătărie, dar reușii să mai prind ceva din vorbele individului:

— Am luat la rând toți prietenii… Dacă vrei să-mi mai fii și tu…

Ajută-l, Grăsane, mă gândii. Ajută-l, că ești milos și prost…

Doamna nu m-a mai lăsat să-l conduc cum știu eu.

Dar când ne-a mai călcat iar vineri seară, apoi duminică dimineață, și când am văzut de fiecare dată mâna Grăsanului băgându-se în sertarul cu banii, am înțeles imediat și eu că am toate

perspectivele să ajung un milog pe lângă niște muritori de foame.

Și n-am mai răbdat.

Ocazia mi s-a oferit singurică…

…— Știi, bă, Țuțule, cu cine seamănă dihania asta a ta? zise cu ocazia uneia din nenumăratele vizite pe care ni le făcea. Cu fructul dragostei dintre un crocodil și o macaroană!

Și prinse să râdă cu atâta poftă, atât de fericit, de parcă făcuse cel mai bun banc al anului.

De unde până atunci mă străduiam să păstrez distanța, mai ales când mi-am dat seama că toate semnalele mele trec aiurea pe lângă Grăsanul, de data asta mă dădui ușurel spre individ, și în timp ce el își repeta a zecea oară fantasticul spirit, îl încolții fulgerător de mână, nu prea reușit, dar suficient ca să-i prind arătătorul și inelarul între măsele și să-i simt gradul foarte ridicat de alcoolemie din sânge.

De obicei, nu desfac maxilarele cu una, cu două, de data aceasta însă, m-am repezit din două salturi la ușă și abia de acolo i-am auzit răgetul:

— Dreapta!… Dreapta mea! Instrumentul…

Grăsanul urmărise scena înmărmurit. Stătea cu gura căscată fără să înțeleagă ceva și tot întreba:

— Care instrument? Ce instrument?…

Doamna veni valvârtej din bucătărie și tot vârtej porni după iod și pansament. Oaspele își storcea sângele pe covor văicărindu-se, în timp ce Grăsanul răscolea prin sertare, ca în cele din urmă să ridice și să fluture triumfător în aer niște hârtii prinse cu o clamă:

— Miti… Vasilică! N-ai grijă! Iată! Iată-le! E vaccinat… Și antirabic… Și de ciumă, și de alte boli… Iată și pedigriul, e pursânge… Vasilică, îl omor! Nu mi-a făcut-o niciodată! Îl spânzur cu mâna mea, mititelul, dragul de el… Ce vrei de la un animal fără rațiune?…

Animalul fără rațiune, adică subsemnatul, stătea calm în prag cu sentimentul datoriei împlinite, era semnalul suprem pe care îl putea da proștilor, dar proștii nici nu-l luau în seamă.

Doamna pansa neîndemânatic degetele vătămate, șoptind:

— Nu-i nimic grav, două zgârieturi… E un țânc… Iertați-l, o să

treacă…

Pe câteva clipe am rămas singur cu victima: stăpânii ieșiseră la bucătărie, pentru a se sfătui cum să-l îmbuneze pe uriaș. Ne-am confruntat privirile lung. Le-a coborât el primul. Dar n-a îndrăznit să facă niciun pas spre mine.

În schimb a făcut doi spre biroul Grăsanului, și s-a întors la jilțul în care stătea imediat ce am început să mârâi.

Stăpânii au revenit cu o vază uriașă de cristal, cred că a schimbat-o în aceeași zi pe vreo două sticle de rachiu, și tot nu mai conteneau cu scuzele…

Nu am chef să-mi mai amintesc scandalul pe care mi l-a organizat Grăsanul după plecarea huidumei, dacă n-ar fi sărit Doamna, probabil, aș fi fost și lovit (fapt care ar fi dus la o ruptură definitivă cu filologul filantrop! Da, da, or fi potăi în stare să se târască de dragul unui ciolan, să lingă și bățul care-i lovește, noi, șoricarii, însă nu admitem violența sub nicio formă și nu o iertăm!)

Peste trei zile, când stăteam cu Doamna la bucătărie și-i ascultam flecăreala – îi place grozav să-mi comunice tot ce o frământă! –, intră ca un uragan savantul:

— Tincuța, tu ai luat caseta cu zorzoanele mele?

Doamna făcu ochii mari:

— Ferească sfântul! Ai băgat-o tu undeva și ai uitat…

Grăsanul explodă:

— Mă crezi smintit? Era pe masă! Am scos-o special ca să-i arăt lui Vasile medalia de la Societatea Regală și tabachera de aur… și celelalte tinichele… Când l-a încolțit degeneratul ăsta!…

Adică eu.

Mersi, Grăsanule. Nu-ți face griji: cred că le-a văzut. Mai mult, cred că le-a aflat și prețul…

Doamna mă privi lung, avea o privire plină de afecțiune, dar și tristă.

— Știi, Ticule (nu recunoștea numele dat în familie soțului!), mi se pare mie că omulețul acesta (adică eu) știe și înțelege mai multe decât ne poate spune…

Draga de ea! Singura care încerca să pătrundă în lumea mea, care știa că am o lume a mea și nu mi-o putea înțelege, și suferea…

Spre deosebire de Grăsanul, care mă prefera în calitate de pernuță moale, ca să-și frece degetele lui grase, tot rumegându-și ideile trăsnite, pentru care, nu se știe de ce, i se dădeau premii și tinichele, și care mă amenința de cel puțin trei ori pe zi:

— Lasă, lasă, Enrique, vine ea toamna, o să facem niște vânători de pomină! Răbdare, prietene, răbdare!…

Doamne, Tu, al șoricarilor! Oare numai asta să fie menirea noastră pe pământ? Ei, hai, nu a noastră, cel puțin a mea? Să-i fii unui burduf ca ăsta doar slugă-prieten (cum pretinde el!), să-i înțelegi nu numai vorbele, ci și gândurile, și toanele, iar tu să nu-i poți spune nimic? Doar „hai afară”, „bine ai venit” și „vezi că urcă cineva scara”?

De ce crezi tu, savantule, că, dacă m-aș pune binișor pe treabă și consultat de tine (pentru început!), n-aș realiza și eu câte ceva în filologia comparată? Îți imaginezi: „Enrique. Dicționar șoricăresco-omenesc, cu un studiu introductiv de… De tine, firește!”

Doamne al șoricarilor! De ce nu aduci tu pe lume un doctor Barnard și pentru noi, ăștia mai patrupezi, să-mi pună și mie coardele vocale, fie chiar și de la o brută ca Vasilică, oare le-aș folosi eu pentru înjurături și înșelătorie?…

Țin la Grăsanul, țin la acest recipient de seu și intelect, nu mai zic de Doamna Tincuța, nu mai pomenesc de cea mititică și restul tribului, de ce nu le-aș putea fi prieten și cu vorba, de ce numai cu datul din coadă?

Să te mai miri că uneori urlăm la lună?…

Nota traducătorului

M-am pus pe tradus imediat ce am înțeles că-i pot descifra corect notele.

Cu multă rușine recunosc un lucru: la început am făcut treaba aceasta cu intenția de a oferi omenirii o descoperire cel puțin importantă fără să mă gândesc la aspectul moral al problemei. Oricum, e vorba de niște însemnări făcute, după cum scrie și autorul, pentru uz propriu. Nu i-am cerut asentimentul și, mai grav, nici nu m-am gândit la așa ceva!

Acum, după cele petrecute, când valoarea științifică a descoperirii este nulă, când posibilitatea de a te acoperi de glorie pe seama unui gest imoral dispare și ea, cred că e de datoria mea să duc lucrul la capăt: merită a fi cunoscută istoria vieții oricărei ființe, cu atât mai mult când e vorba de cineva știut atâta vreme ca „necuvântător”.

Deși figurând foarte des în aceste însemnări, aș avea dreptul să mai protestez sau chiar să mai „redactez” – nu voi face lucrul acesta, cel puțin la punctul al doilea, poate voi încerca doar să explic unele lucruri incorect înțelese de autor.

În rest, vorba lui Tacit: „Sine ira et studio”.

Așadar:

nu pot spune că m-a supărat, dar m-a șocat să aflu abia acum, după aproape șapte ani de coexistență și la câteva zile după posibilitatea de a comunica în scris, că sunt numit „Grăsanul”.

Deși, dacă e pe dreptate… Avea toate motivele: de câte ori nu i-am zis ba „javră”, ba „potaie”, ba „cotarlă”?… Și-apoi de câte ori n-a încercat, bietul de el, să-mi atragă atenția asupra unui fapt concret, să zicem chiar situația cu fostul coleg de școală primară, devenit delincvent și pensionar de penitenciare! Des, des de tot mă mulțumeam să-i dau ba o bombonică, ba să-l expediez la bucătărie în loc să-mi plec urechea și să încerc a-l înțelege.

În rest, ce pot spune? Că am pierdut câțiva ani buni de pomana nu știu cui? Doar pentru că m-am lăsat în voia rutinei și a clișeelor: „din lumea celor care nu cuvântă! Și a celor lipsiți de rațiune!”

Ce spanac!

Și încă: citește-te în alții dacă vrei să-ți cunoști justa valoare…

Dar cred că încep s-o fac pe moralistul.

Apropo de tabachera de aur și Doxa moștenită de la tata, precum și de distincțiile căpătate pe alte meleaguri: nu s-au mai găsit. Îmi pare rău de pierdere: să-l fi înțeles la timp pe Enrique… Dar, imaginați-vă o clipă: mă adresez poliției. Și ei: „De unde știți că autorul e cutare?” „Mi-a spus-o Enrique.” „Cine?” „Câinele meu!”

Caz de balamuc…

Capitolul doi,

în care autorul sapă la rădăcini,
își stropește generos arborele genealogic
(dar nu în sensul canin al expresiei!)
și vine cu unele amintiri din copilărie

În casa Grăsanului am nimerit când aveam abia două luni.

Dar până atunci…

Îmi făceam nevoile elementare peste tot. Eram absolut sigur că e un drept al meu natural și uzam de el sută la sută. Acolo unde văzusem lumina zilei, pardon, întunericul, pentru că m-am născut și eu orb ca orice șoricar, nu avusese nimeni grijă să mă convingă de contrariu. Stăpânii, niște nouveauxriches (negustori ad-hoc, vinde-cumpără tot: căței, cartofi, covoare, ceapă, diamante și crocodili!), n-aveau timp și nici nas să aprecieze calitatea aerului din odăi sau luciul parchetului de mahon (fabricat la Căcăienii din Vale!); cât despre biata maică-mea, mai avea șapte ca mine pe capul ei, abia de-și putea trage sufletul, și, presupun, era chiar bucuroasă că barem unul din bandă se mai îndepărtează de cutia de carton din coridor – culcușul natal –, ca să-și lase însemnele ba pe podeaua bucătăriei, ba pe covoarele din salon (de fapt, magazie de toate cele!).

Dar noaptea, când frățiorii mei dormeau fericiți cu țâța mamei în gură, ea mă giugiulea și mă cocolea de mai mare dragul, și-mi tot povestea de-ale ei, cunoștințe ce mi-ar fi ușurat și mie viața în viitor.

Dacă uneori, curios cum eram, o întrebam de vreun cuvințel neînțeles ori de alte lucruri nu prea clare, se mulțumea să zâmbească și-mi zicea: „O, băiatul mamei, ai o ținere de minte grozavă, ai o dischetă în cap și nu memorie naturală, știu eu. O să-ți

amintești de toate mai târziu și ai să le înțelegi”.

Alteori mă privea lung-lung și ofta: „Vreau să știi că-mi ești cel mai drag, ești mândria mea, dar să nu ți se suie la cap! Cu mintea ta ai să ajungi departe. Ori ai să-ți rupi capul…”

Ca să fiu sincer, nu văd să fi ajuns cine știe ce departe… Cât despre ruptul capului…

Nu că m-aș mândri tare, dar, oricum: provin dintr-o familie bună, cu rădăcini adânci în aristocrația europeană.

Maică-mea s-a născut în Italia, în Calabria, așa că nu e prea dată cu frigul, viciu moștenit și de subsemnatul. Stăpânul ei, un tip alcoolizat, pe cartea de vizită „președinte” (dar nu se știe: al unui club de poponari sau al Senatului!), a vândut-o într-un bar cu toate documentele în regulă și gata gravidă unui șofer de TIR, care, după ce a introdus-o în țară ascunsă printre sute de baxuri cu „Camel” falsificat, a cedat-o actualului stăpân, o canalie care a fugit de la locul tranzacției fără să o plătească.

Acuma, sărmana, transformată într-o simplă mașină de reprodus șoricari, face alergie la tutun și adesea cade într-o stare de profundă prostrație, suspinând periodic unele și aceleași cuvinte: „O, Reggio! O, Calabria mia!…”

Taică-meu aparținea unui descendent al Casei de Savoia, proprietarul unei dărăpănături de castel în Tirolul austriac, și a traversat într-un Ford rablagit toată cizma italică să dea de Reggio, unde a gâfâit jumătate de zi ca să-și vină în fire și să mă poată concepe „din dragoste la prima vedere” în același bar unde a fost vândută pe zece dolari maică-mea.

Bunicii din partea mamei erau – el, francez, stăpânu-su consilier municipal în Marsilia, ea – proprietatea unui escroc din Monaco, un tip care intra în favorurile bătrânelor bogate dăruindu-le mici șoricari. (Încearcă să reziști în fața frumuseții unui mic reprezentant al rasei mele!)

Cei de după tată nu stăteau nici ei mai prejos: ambii pensionari ai unei crescătorii de șoricari din Spania, vânduți unui poet portughez nerecunoscut și neînțeles, care și-a câștigat o vreme existența mizeră vânzându-mi unchii și mătușile…

Singurul moment mai cețos din ascendența mea este legat de

străbunicii mamei.

Mai precis – de străbunicul.

Aparținea contelui Fogorosy, ungur stabilit după război în Bavaria, un bătrân gras, mare donjuan în tinerețe și mare (pretins!) vânător la senectute. Se numea Piroș (străbunicul, firește! – ceea ce în maghiară înseamnă „roșu") și era favoritul grofului printre cei vreo douăzeci și cinci de șoricari care împânzeau reședința nobilului pierde-vară.

Dragostea contelui pentru Piroș se manifesta mai cu seamă alimentar: alintatul era hrănit în permanență cu cele mai alese bucate, încât la trei ani trăgea nu mai puțin de douăzeci de kilograme, dublul standardului! Se mișca anevoie și sub greutatea celor vreo zece medalii de campion, zorzoane pe care le purta mereu, căpătate contra mită, firește, pentru că cinstit ar fi putut urca pe podium doar la vreo expoziție de porci…

O singură dată participase la o vânătoare de vulpi, și anume acea unică escapadă i-ar fi putut fi fatală.

În fața unei vizuini unde se refugiase cumătra, contele a ordonat cavalcadei să oprească, toți șoricarii să fie ținuți în lesă și, descălecând, a binevoit să încredințeze execuția sau evacuarea forțată a hoației iubitului său Piroș, cu toate protestele maestrului de vânătoare.

„Străbunicul", și vom vedea mai departe de ce pun între ghilimele cuvântul, a pătruns câine-câinește prin intrarea vizuinii, împins, bineînțeles, de mâna contelui, și peste vreo doi-trei metri s-a întâmplat totuși ceea ce era fatal să se petreacă: bietul obez a rămas înțepenit în tunel, nici tu înainte, nici tu înapoi… Se auzeau doar, slab, lătratul furios al vulpii și scheunatul jalnic mai întâi, apoi disperat al nefericitului urmăritor.

Peste un timp nu s-a mai auzit nimic și contele a început să dea semne de neliniște. Dar când prin cealaltă ieșire, neobservată mai înainte, a țâșnit afară vulpea și a luat-o la sănătoasa, spre furia oarbă a șoricarilor ținuți în lesă, groful a început să țipe cu glasul plin de lacrimi:

— Săpați!… Repede!… Piroș, dragul meu Piroș!… L-a ucis…

Lopețile fără de care nu se pleacă cu șoricarii la vânătoare au

început să înlăture spornic pământul și peste vreo cinci-șase minute s-a arătat coada ghinionistului. Exact la timp.

— I-a aruncat pământul în față cu labele dinapoi. Așa fac spurcăciunile astea dacă-și văd dușmanul că nu poate răzbate, zise maestrul în timp ce făcea respirație artificială favoritului.

Contele tot întreba, cu ochii plini de lacrimi:

— Scapă?… A murit?…

A scăpat.

Altcum nu apăream nici eu.

Deși…

După vreo săptămână de odihnă și alimentare intensă, Piscoș, vreau să zic Piroș (mama spunea că asta-i era porecla, „piscoș” înseamnă murdar!), era în stare să escaladeze singur perna de mătase de lângă balansoarul contelui, ba uneori chiar să deschidă și ochii când stăpânul îi pronunța numele, scărpinându-i burta.

Și a fost să fie ca anume în zilele acelea să descindă la castel unul din cei mai buni prieteni ai contelui, fost tovarăș de chefuri și aventuri galante în trecuta tinerețe, baronul… iată, îmi scapă numele… În sfârșit…

Și nu singur: însoțit de Jujico.

Jujico, o șoricăriță plină de nuri, jucăușă, vicleană și iubăreață, se afla chiar la mijlocul perioadei aceleia interesante când natura îi dictează impetuos: „Fă-ți datoria! Înmulțește-te!”

După obișnuitele vorbe goale, atât de dragi oamenilor importanți, baronul intră în subiect:

— Gyully, am auzit de Piroș al tău. Nouă medalii, nu-i o glumă!…

— Zece, îl corectă înțepat contele.

— Da, da, sigur, zece! Într-un cuvânt, aș dori ca el să fie tatăl copiilor lui Jujico!…

Contele rămase pe gânduri o vreme îndelungată.

— Veterinarul meu a văzut-o? Știi, Pișta, azi moravurile sunt atât de scăzute…

Mai pe scurt, a doua zi, proaspăt și atent cercetată de veterinar, în prezența celor doi magnați și a doctorului, Jujico fu prezentată laureatului.

Piroș intră în încăpere târându-și burta pe parchet, aruncă o scurtă privire spre pițipoanca ce i se repezi tremurând în întâmpinare și, după ce-o îndepărtă brutal cu botul, se întinse să sforăie pe covor.

— Piroș! strigă contrariat groful. Jujy e mireasa ta! Prima, adăugă mândru, întorcându-se spre baron. E neprihănit!

Mireasa prinse să se tăvălească pe lângă leșul mirelui, scheuna pătimaș și tot încerca să-i apuce cu dinții strălucind de albeață partea mai proeminentă a abdomenului, dar toate strădaniile ei nu avură alt efect decât că Piroș începu să sforăie și mai tare și de vreo două ori mai strică și aerul.

— Cred că e stresat… După vânătoare…, îndrăzni în cele din urmă veterinarul.

— Ba nu, zâmbi șmecherește contele. Se jenează. Să mergem, Pișta, se adresă el baronului. N-au ce căuta privirile noastre indiscrete în intimitatea a două inimi îndrăgostite!

— Iar tu, privi el peste capul veterinarului, tu rămâi aici. Vei fi concediat și pedepsit dacă se va întâmpla ceva! Ne vei comunica săvârșirea evenimentului în bibliotecă. Nu uita să-l dezinfectezi!…

De cum se închise ușa în urma prietenilor, veterinarul se repezi la potaia grasă de pe covor și-o izbi cu piciorul în foale:

— Impotentule! Onanistule! Și i-am spus de o mie de ori bășinosului să nu te mai îndoape atâta!…

Piroș nu schiță niciun gest, nici de apărare, nici de protest.

Jujy privi nedumerită când la unul, când la celălalt, apoi se lăsă sfârșită cu botișorul pe parchet și începu să urle încet, jalnic și prelung.

— Taci, târfo, nu dispera. Acuși aranjăm noi lucrurile, rabdă un pic!

Și părăsi încăperea pe o ușiță lăturalnică.

Reveni curând. Și nu singur: purta în brațe un șoricar negru (cum am zice azi, „de culoare”!), slab și prăpădit, fost condamnat la moarte de către grof, „ca să nu-i polueze rasa”, dar salvat în mare taină de inimosul doctor.

— Arma noastră secretă! zise veterinarul și aruncă jigodia pe covor.

Negrul nu pierdu multă vreme cu formalitățile, dintr-un salt se opri lângă frumoasa musafiră și peste câteva clipe avu loc unul din cele mai măreațe, mai sfinte și mai intime procese din câte a inventat natura întru propria eternitate și din care noi, neamul șoricarilor, nu facem o taină.

Și toate acestea sub portretul în ulei al amiralului Horthy și sub privirile necurioase, indiferente ale celui ce avea să fie scris în arborele meu genealogic, fraudulos, sub numele de Piroș…

Ani mulți lucrul acesta a fost un secret de familie și mama m-a rugat să-l păstrez, iar dacă îl divulg acuma hârtiei, o fac pentru a ști oricând, chiar când va începe să mă trădeze memoria, că în sângele meu aristocratic, cu circuit închis, s-a vărsat cândva și o picătură de sânge sănătos, proletar. Deși ar fi o mare greșeală ca din cauza asta să fiu considerat de stânga…

…Când a intrat Doamna Tincuța în antreu, mama a înțeles pe loc despre ce este vorba. A început să se agite și mi-a șoptit cu glas schimbat:

— Fugi în salon, fiule! Ascunde-te sub masă, sub pat undeva! Nu aș vrea să te pierd anume pe tine!…

Am luat-o la fugă imediat, dar… Nu mai știu cum s-a întâmplat, pantofii și picioarele străinei miroseau așa de frumos, nu ca ale nespălatei noastre stăpâne, încât nu m-am putut împotrivi dorinței de a mă abate din drum ca să văd despre ce e vorba.

— Ia te uită la dânsul, a început să râdă doamna străină, și avea un râs nemaipomenit, vine marfa singură la cumpărător! Hai, vino la mămica, frumosule viteaz!

Mă ridică în brațe, nu simții nici urmă de spaimă, unde s-o mai mușc!

— Ce bebeluș minunat! zise doamna. Pot să-l iau pe ăsta?

Negustorița, o vlăjgană mereu mahmură, strânse din umeri:

— Dai suta și-l iei pe care vrei.

Era prima oară când simțeam atingerea unei mâini de om. Până atunci nu știam decât izbitura măturii, o senzație prea puțin plăcută, vă asigur.

Căldura palmelor ei parfumate mă învălui cu atâta putere, încât nu mai vedeam și nu mai înțelegeam nimic. Doar din prag auzii ca

prin vis vocea tremurând și gâlgâind de lacrimi a bietei mele măicuțe:

— Adio, copilul meu!… Să fii demn de sângele pe care-l porți în vine…

La două luni, chiar împlinite, recunoașteți că sunt multe lucruri pe care trebuie să le mai afli și multe pe care trebuie să le mai înveți.

Mi-a fost greu dintru început să mă deprind cu apucăturile oamenilor. Poate dacă m-ar fi luat cât de cât în seamă și negustorii ceia, mi-ar fi fost mai lesne, dar pentru dânșii n-am fost decât un boț de carne pe care erau nevoiți să-l tolereze o vreme în casa lor de dragul câștigului viitor.

În casa veche, nu știam decât mătura din mâna stăpânilor, iar din gura lor doar aritmetica.

Aici, în casa nouă, am deprins igiena, dragostea de oameni și politețea.

O, avea Doamna ceva din mama, ceva cald și amețitor, relaxant până la lepădarea de sine, era de ajuns zâmbetul ei ca să i te încredințezi total. Mai anevoie mi-a fost cu Grăsanul: cu ochelarii lui și cu ochii ca două sfredele; cu mutra lui veșnic buhăită și râsul gros și nestăpânit, era îngrozitor, mă înspăimânta până la pierderea urinei. Avea ceva în vorbă din lătratul coiotului, strămoșul meu, știam sigur, îmi spunea acest lucru sectorul din creier răspunzător de atavism. Din fericire, toate astea s-au dovedit mai târziu a fi doar chestii de formă. Erau niște oameni buni și îngăduitori, nimerisem pe mâini bune și cu toată rușinea trebuie să recunosc că mă apropiam din ce în ce mai rar de cârpa cu mirosul mamei luată grijuliu de Doamnă din casa traficanților de carne vie sau de „material canin”, cum zicea Grăsanul. Totuși, să nu idealizez: azi pot trece zâmbind ironic peste multe clenciuri de început, da, atunci însă… Prima problemă care s-a iscat a fost cea a adaptării: să-i deprind eu pe dânșii cu necesitățile și deprinderile mele sau să mă conformez voinței lor. Sigur că în primul caz lucrurile ar fi stat mai simplu și rezultatele urmărite de părți s-ar fi atins mai rapid. La fel s-ar fi putut apela și la o formulă de compromis, care ar fi lăsat și varza întreagă, și capra sătulă. Dar din familie mai făcea parte și

Grăsanul… Oricât de mare savant o fi fost el pe atunci, dar precis că în ale psihologiei canine era un simplu amator: miciurinist, încerca să-mi rupă codul genetic cu jalnice bucățele de zahăr și interminabile cuvântări moralizatoare. Cât privește zahărul, slavă Domnului, m-am învățat foarte curând să-l scuip prin locuri discrete, altfel am fi avut azi un diabetic în plus. În privința monologurilor, iar slavă Domnului: mi-a dat urechi suficient de mari ca să pot evacua prin una tot ce intră prin cealaltă… Astfel că nu trebuie să vă mire hohotele mele de râs când cineva îl întreabă pe Grăsanul cine-i stăpânul câinelui, iar el răspunde sigur de sine „Eu!”. Dar „fericiți cei cu credință”… Ajuns acum la această venerabilă vârstă, îmi pot stăpâni cu greu un zâmbet când îmi amintesc de unele fapte și gesturi din acea fericită perioadă a adolescenței și tinereții mele. Unele, din nefericire, cu urmări triste. Împlinisem patru luni. Știam din proprie experiență deja că în casa unor oameni civilizați e mai bine să apelezi, în caz de urgență, la cârpa și cutia de nisip din colțul băii, știam că bucata de carne pe care n-o mai poți înghiți din motive de suprasaturație e mai bine s-o ascunzi în fotoliul Grăsanului, oricum el umblă hojma cu pantalonii plini de cerneală și resturi de mâncare, înțelegeam chiar să dau curs unor invitații, cum ar fi: „vino aici, mititelule!”, la cam zece secunde, dacă mă chema Doamna, și cam peste două minute, după ce mă implora Grăsanul…

Mai știam că este strict oprit să mă urc pe sofale și pe fotolii, excepție făcând doar jilțul Grăsanului, lucru care nu mă împiedica deloc să dorm în fiecare noapte cu capul pe perna stăpânului, dar mai ales sub plapumă, la picioarele lui cu gust sărat de sudoare.

În linii mari, știam cam tot ce mi se permite și ce mi se interzice, cu cele permise n-aveam probleme, de cele interzise nu prea țineam cont, oricum, eram un copil, iar copiilor li se iartă multe.

Eram fericit.

Dar iată, într-una din acele binecuvântate zile, fără să mi se spună ceva, fără să mi se ceară asentimentul, vine de mă ia Grăsanul în brațe și mă trântește pe banchetă alături, în mașina lui, pe care se zice că numai într-un singur an a reușit s-o transforme într-o rablă zgomotoasă, producătoare de fum negru și puturos.

Din prag, Doamna a reușit să-i strige doar: „Vezi de notează tot ce-ți spune Georgică!”, după care și-a astupat urechile. Și la timp: la orice demaraj, Grăsanul consuma un litru de benzină și zece mii de decibeli…

E o aventură veselă și mortală să te plimbi cu mașina condusă de savant. Poate găsi și cel mai mărunt hop, poate pune frâna numai la deal și învârte volanul de parcă ar fi roata norocului. Se ceartă ca un birjar cu toți participanții la trafic indiferent dacă îl aud sau nu, indiferent dacă sunt la volan sau pe trotuare. Și de fiece dată când folosește rabla, își strecoară în buzunar o importantă sumă de bani, pe care o împarte, zâmbind slugarnic și laș, tuturor agenților de circulație. Cred că e singurul mijloc să-și păstreze permisul…

Era prima oară că îl vedeam pe Georgică, un prieten al casei, în halat albastru și într-o încăpere mirosind strident a necunoscut și plină de tot felul de obiecte ciudate în vitrine de sticlă. Când venea la noi, mă lua de fiecare dată în brațe, dar nu ca alții, să mă mângâie: mă pipăia de la cap la coadă, mă cântărea în palme, apoi mă vărsa pe podea zâmbind: „Normal”!

Mă pipăi și de data asta, dar foarte rece, cu mișcări iuți, după care mă așeză pe o masă acoperită cu tinichea albă:

— Ține-l bine, don’ Ticu, e un vaccin complex, contra șase maladii mai răspândite. Restul se face la jumătate de an…

Luă dintr-o vitrină ceva lunguieț, cu un ac la capăt. Simții o arsură scurtă, apoi mă învălui un fel de căldură ciudată și ceva ca o amețeală plăcută.

— Dă-i drumul, gata.

Grăsanul mă depuse ușurel pe podea. Îi tremurau mâinile:

— Atât? Nu provoacă nicio reacție adversă? Îi tremura și glasul.

— Nu provoacă nici pe dracu’! Firma oferă garanție. Acum plătești la casă, vaccinul. Manopera, nu, fac eu cinste, nu-i așa, javră mică?

Îmi revenisem din scurta euforie.

Dar simții în schimb ceva urcându-mi-se la cap, un val brutal și nestăpânit. Mai târziu aveam să aflu că așa se manifestă protestul nostru în fața unei nedreptăți. Mă simțeam jignit. Umilit și înșelat.

Contactele mele cu prietenii Grăsanului erau altfel, mângâieri și vorbe de admirație. Aici însă se petrecuse ceva care nu putea fi decât violență. Se trecuse peste voința mea, peste demnitatea mea!

Eram tânăr și focos. Deși ignorant. Dar nu-mi spusese nimeni că totul se face spre binele meu…

În timp ce Grăsanul, în apele lui, încerca să-i explice doctorului de ce o împunsătură de seringă nu poate fi considerată „manoperă", ci „operație", eu mă dădui încet lângă măcelar și îmi înfipsei fulgerător colții în glezna lui.

Mulțumesc timpului că nu aveam atunci maxilarele de acum, ar fi fost o comedie pe cinste, așa că nu reușii decât să-l zgârii puțin. Dar era elementul-surpriză: veterinarul țipă scurt și se clătină, astfel că vârful pantofului său nu mă atinse decât tangențial. Dar la al doilea atac mă nimeri în plin, drept între coaste, de-mi luă respirația:

— Ia-te la dânsul, e și răzbunător! Pune-i lesa!… O să fiu nevoit să-mi fac tratament antirabic, măgarul!

Grăsanul, care nu vede nimic dacă ține cuvântări, deschise o gură de mai mare groaza, dar nu putu scoate niciun cuvânt.

Doctorul rânji:

— Scheaună, scheaună, cotarlă, dar să știi altă dată că cel care îți face un bine nu trebuie mușcat!

Grăsanul însă își recăpătase darul vorbirii:

— Ce-ai făcut, criminalule? Ai lovit un copil?…, și mă luă în brațe.

Recunosc acum că mă purtasem copilărește. Acum… Dar atunci nu eram decât un mucos. Scheunam ca un cotei, apoi îmi luai seama și începui să latru, îngroșându-mi pe cât posibil vocea. Dar unde s-a mai pomenit doctor de animale să înțeleagă vorba pacienților! Unde să priceapă el că mă purtasem la fel de necavalerește ca și dânsul?

— Hai, gata, râse el. Suntem chit. Am glumit amândoi…

Numai că Grăsanul era de altă părere.

Mă strânse și mai tare la piept și se repezi ca un apucat pe ușă:

— Am să-ți plătesc și manopera, asasinule! Și o să găsesc alt doctor, normal! după care ieși valvârtej, bineînțeles, fără să

plătească nimic.

Îmi pare rău și azi că cei doi prieteni au împuțit găina din cauza mea. Pentru că nu s-au mai întâlnit niciodată.

Dar toată pătărania fusese pentru un pușlan ca mine o bună învățătură.

Și mai ales o dovadă extraordinară că nimerisem într-o casă unde eram iubit.

Dragoste de care uneori îmi permiteam să și abuzez…

Nota traducătorului

Hotărâsem de la bun început să nu protestez, să nu redactez, să nu înfrumusețez adică, doar să traduc. Dar toate au o limită! Las la o parte, mai precis, pe conștiința lui, epitetele cu care mă tratează, dar cât privește condusul mașinii… El să-mi fie judecător?!…

Iau de martori zeci de prieteni care refuză să urce în mașina mea nu pentru că aș conduce prost, ci pentru că pilotez bărbătește, la marginea riscului. În alte împrejurări cred că aș fi făcut casă bună și cu „Formula 1”.

Și mai socotesc că e o rușine pentru un adevărat bărbat să stea la volanul unei mașini linse, fără lovituri și zgârieturi, semne sigure că s-a aflat în situații din care a ieșit cu cinste!

Toate ca toate, dar pilotarea mașinii mele e un domeniu în care nu permit niciun fel de comentariu necalificat.

Mai ales din partea unei ființe create pentru a fi conduse, nu să conducă.

Poate sunt cam aspru, dar asta e situația.

Cât îl privește pe Georgică…

N-am fost prieteni niciodată. Niște simpli cunoscuți, și dacă aș fi bănuit că poate lovi o ființă mai slabă decât dânsul, nu l-aș fi primit în casă pentru nimic în lume.

De altfel s-a dovedit că nici vederile lui nu sunt ale cercului nostru: s-a dat cu agrarienii. Sper să-și încununeze cariera la o fermă de porci, pentru că, văd eu, orice animal cumsecade este pe cale de dispariție cu asemenea doctori.

Și cu asemenea guvern…

Capitolul trei,

în care autorul încearcă să dea vina
pe o anume insulă și pe crocodili
pentru numele pe care îl poartă
și care i se pare nepotrivit

Am scăpat în paginile precedente, deși în mod deliberat, să vorbesc despre botezul meu, care a avut loc într-un mod foarte ciudat și a dus, în cele din urmă, la ceva disconfort în ce mă privește. (Toată lumea, când află cum îmi zice, găsește de cuviință în mod obligatoriu să exclame: „Ce nume caraghios!”)

Cred că nu e nevoie să subliniez că victimă a unui botez întâmplător am devenit nu doar eu personal, ci întreg neamul nostru șoricăresc. „Șoricar”, adică prinzător de șoareci, nu poate fi decât o poreclă dată nouă de cine știe ce individ iresponsabil, mai degrabă un psihopat. Afirm cu toată răspunderea că așa cum leul nu prinde muște, nici un șoricar care se respectă nu prinde șoareci! Suntem vânători de vulpi, viezuri și ratoni, vânători neînfricați, născuți pentru atâta lucru și neîntrecuți în meserie!

Strămoșii noștri direcți nu sunt ieșiți din păduri și grote, sunt civilizații copoi, suntem printre puținii care ne știm precis și proveniența nobilă, și locul precis unde ne-am format ca neam: Germania. Iar dacă unii, care ne-au luat de la nemți, au știut să ne păstreze numele originar – „Dachshund” –, chiar adaptându-l uneori la posibilitățile limbii lor (pe alocuri ni se spune „taxa” – remarcați: „Dachs”, unde „D”-ul dur trece în la fel de durul „T”, dar mai firesc în respectiva limbă!), aici… – ca la noi la nimeni! – am devenit „șoricari”…

Dar să ne întoarcem la oile noastre.

Adică la botezul meu.

Iar ca să se înțeleagă mai bine lucrurile – încă o scurtă digresiune: câte ceva despre familia în care am nimerit.

De Grăsanul am vorbit destul, mai puțin de Doamna. Sunt căsătoriți, cum zice ea, „de prea multă vreme” (expresie la care savantul protestează zgomotos) și au doi copii. Fiica, Magdalena, căsătorită în Germania (ah, Deutschland!), e doctoriță, o cunosc doar din auzite, dar îi știu vorba de la telefon, și băiatul, Costel, inginer, căsătorit și el cu o profesoară pe care o văd foarte rar, ocupată cât îi ziulica cu educarea copilei lor, Sanda, o șmecheră frumoasă foc și alintată peste poate. Firește – de bunici. Uneori te umflă râsul să-l vezi pe marele savant, filologul și membru al Academiei, târându-se în patru labe ca un Saint-Bernard în mizerie, cu maimuțoaica în spate și gâfâind de mai mare mirarea.

Ei bine, terminând cu digresiunile… La doar vreo două zile după triumfala mea intrare în reședința filologului comparatist, Sanda, și ea proaspătă elevă într-a-ntâia, a fost adusă în vizită la bunici.

Nu mai pomenesc de chițcăiturile și ochii dați peste cap ai Grăsanului (Costel, cu care sunt în relații prietenești, dar reținute, s-a și văzut nevoit să mai reteze din stupidul entuziasm al bătrânului: „Tată, de câte ori să te rog! E fată mare! Ești pedagog, chipurile!”, la care moșul a replicat prompt: „Dacă știam ce fac, nu te făceam!”), nu mai zic de platourile cu o sută de bunătățuri ale Doamnei (cu care ocazie mi-am deranjat și eu stomacul, Grăsanul, firește, caustic ca de obicei, zicea că e din lăcomie, ca și cum el ar fi înfulecat mai puțin ca mine!), ceea ce merită fixat pe cartoanele astea este mutricica fetiței când m-a văzut. N-am întâlnit în viața mea ochi mai mari și guriță mai căscată!

Obrăjeii i s-au înroșit foc și în casă s-a lăsat brusc o liniște amenințătoare. Apoi a urmat un strigăt scos de zece piei-roșii „Of, Bunicule!” și m-am trezit la pieptul puștoaicei, în care inimioara bătea de două ori mai des ca a mea.

Îmi amintesc, îngrozit și acum, că niciodată n-am fost mai aproape de moarte. Nici în vizuină, cu vulpoiul față în față…

Să mai zică cineva că e o plăcere să mori de dragoste.

Asfixiat…

Firește, în noaptea aceea Sanda a dormit la bunici.

Firește, în același pat cu mine.

Și, tot firește, a doua zi n-a mai mers la școală.

Dar mai întâi a avut loc unul dintre cele mai importante evenimente din viața mea. Și dintre cele mai contradictorii.

Cu vreo doi ani înainte, încă pe vremea totalitarismului multilateral dezvoltat, pe care eu nu l-am prins și nici nu prea știu ce înseamnă (se zice că pe atunci aveai nevoie de un carnet special ca să poți lătra!), Grăsanul fusese timp de vreo două luni cu o deplasare de serviciu în Cuba. Nu se știe la ce se vor fi așteptat de la dânsul vajnicii și nu prea dații cu cartea revoluționari de pe Insula Libertății, dar când au luat seama că filologia comparată nu se prea încadrează în balistică și e o armă nu chiar eficientă ca să dea cu ea în yankei, au pierdut față de savant orice interes, i-au dat (pentru orice eventualitate!) un însoțitor și o mașină, precum și deplina libertate de a se tăvăli pe toate plajele din țară. Din simplul motiv al penuriei de carburanți, nu i-au dat la mașina aceea și niște benzină, așa că toate escapadele lui nu se întindeau mai departe de zece-cincisprezece kilometri de capitală.

Și de doi ani încheiați, din ziua întoarcerii acasă, fie în companii, fie în familie, Grăsanul nu recunoștea alt subiect pentru plicticoasele lui povestiri decât Cuba. Majoritatea informației era scoasă, natural, de prin enciclopedii, dar când se referea la unele fapte și întâmplări cu participare personală, reușea să fie și un pic interesant. Doar că, repetate la infinit, exasperau. „Stați un pic, mi-am amintit o aventură curioasă din Cuba” – era un semnal pentru a se destrăma urgent orice adunare.

Cum pe mine mă interesează în primul rând (ați remarcat!) oamenii, trăind printre acești bipezi, e bine să-i cunoști cât mai profund, reținusem din trăncăneala lui chipul lui Enrique, însoțitorul, un profesor de matematici (cel puțin așa se recomanda), o sfrijitură de om cu un sfert din sânge moștenit de la foștii latifundiari și restul adus din Africa, și care la orice întrebare răspundea: „Nu știu. O să-ți spun mâine”, ca până la urmă s-o facă uitată. Și de data aceasta, la observația Săndicăi, cum că aș avea o gură de crocodil, Grăsanul nu întârzie să sară fericit:

— Stați, nu v-am spus o întâmplare extraordinară cu niște

crocodili în Cuba!

Izbucniră toți în hohote de râs, Doamna se ținea de burtă, singură Săndica rămase serioasă și sări pe genunchii moșului:

— Bunicule, lasă-mă s-o povestesc eu! Apoi fără să mai aștepte aprobarea savantului, vădit supărat, începu:

— Vasăzică vă duceați într-o bună zi cu mașina și cu Enrique la plajă la Santa Maria, unde tu te scăldai, dar el nu, că zicea că-i rece apa de douăzeci și patru de grade (aici făcu o pauză: „Mămico, câte grade erau la Mamaia, douăzeci? Și tu nu mă puteai scoate din apă!), vasăzică vă duceați, și pe drum ție ți s-a făcut cald, și atunci tu ai văzut un lac. Și atunci tu i-ai spus lui Enrique oprește la lac, pentru că vrei să faci o baie, că mori. Și atunci Enrique a oprit, și tot nu a intrat în apă. Și tu ai intrat și te-ai scăldat puțin, și când ai ieșit, ai văzut un băț cu o scândură pe care scria că nu se poate de scăldat pentru că sunt crocodili. Și atunci tu te-ai repezit la el să-l omori că nu ți-a spus, dar el a spus că a crezut că oamenii sorvetici nu se tem de crocodili… Așa-i, bunicule?…

Grăsanul râdea mai tare decât toți:

— Așa, așa, puiule. Numai că nu se spune „sorvetici”, ci „sovietici”, și nu m-am scăldat puțin – un întreg sfert de oră! Dar să vedeți ce-am mai pățit cu Enrique ăsta la Cojimar…

— Știu, știu! strigă fericită Sanda.

— Ia mai conteniți, zise foarte sever Doamna. S-a făcut târziu, și ne-am înțeles doar să dăm nume băiatului… Săndico, numele lui trebuie să înceapă cu litera „E”. Înțelegi?…

— Da’ de ce, bunicuțo? Eu vreau să-i spunem Cuțu…

— Așa-i regula, micuța mea, cei de la club n-au să ni-l înregistreze dacă începe cu altă literă.

— Eu propun Edison, râse Costel.

— Original, zise Grăsanul. Dar Elefant e mai potrivit.

— Da, zise Săndica. Mare elefant! Dar de ce să nu-i spunem Enrique? Iată-l, mititelul, și lui îi este frig ca și cubicului. Tremură…

Nu mai știu ce i-a făcut iar să dea în hohote de râs și i-a entuziasmat pe toți, „cubicul” fetiței sau comparația, în orice caz ultimul cuvânt a rămas al ei. Grăsanul nu mai contenea cu laudele,

cum altfel: de câte ori m-ar fi strigat cineva pe numele ăsta, de atâtea ori ar fi avut ocazia să-și amintească despre grozavele lui aventuri din insula crocodililor… Nu aș afirma cu toată tăria că la fel de mare a fost și entuziasmul meu. Eram mic și prost. De unde aveam să știu eu atunci că oamenilor le place tot ce aduce a exotic și că puțin le pasă de tot ce cred cei care nu cuvântă? Și cum aș fi putut să presupun că de nume, de chiar numele acesta, va fi legată cea mai mare bucurie a vieții mele?…

Dar și cea mai mare durere…

Nota traducătorului

Notele acestea aduc mai degrabă a fișă de observație asupra mea decât a biografiei autorului. Parcă mi-aș citi cazierul…

Desigur, e greu să-ți faci o imagine corectă asupra unui individ fără să cunoști mediul în care s-a învârtit, persoanele cu care a fost în contact, inșii care au avut o influență mai accentuată asupra lui.

Dar e cât se poate de, să zicem mai moale, de penibil să descoperi tu, persoană care i-ai fost mereu alături, că una citeai în ochii lui, în comportamentul lui în viața cotidiană, și alta afli din însemnările făcute mai târziu. Una e să spui tare și imediat ce crezi despre lucrurile petrecute proaspăt, și alta e să le ții în tine, de parcă ai aștepta să se coacă.

Cu atât mai mult, cu cât unele fapte dintre cele consemnate nu corespund adevărului sau sunt interpretate eronat.

Nu am alte comentarii.

Nu sunt sigur că am să traduc mai departe…

Capitolul patru,

în care autorul lasă impresia că e un misogin,
condamnă aspru donjuanismul, ceea ce nu-l împiedică totuși
să dea curs unor imbolduri suspecte

Au rămas departe în urmă copilăria și tinerețea, am trecut de șase, știu multe, dar și mai multe nu știu, am săvârșit fapte bune, am făcut rele, unele din calcul, altele din prostie ori din bunătate.

Luând-o cu mult înaintea evenimentelor, vreau să scriu anume azi despre cele ce vor urma, pentru că anume în cele ce vor urma este începutul a ceea ce a dat sens existenței mele.

Ca până la urmă să mi-o golească de orice sens…

… Toate au pornit de la club.

Așadar, după ani de zile, după sumedenie de taxe plătite cu regularitate, văd și eu pentru prima oară sediul acestei organizații, care ar fi trebuit să joace un rol important în viața mea.

Am venit cu Grăsanul.

Până acum toate formalitățile erau în sarcina Doamnei: să-mi achite cotizațiile, să-mi facă rost de vreo zgardă originală sau să-mi obțină scrisori de recomandare pentru…

Bine, fie, o să descifrez, deși nu-mi face nicio plăcere să-mi amintesc asemenea lucruri…

Închipuiți-vă un domn sau o doamnă, oameni bătrâni, fără anturaj, care au apelat la unica posibilitate de a-și omorî singurătatea: și-au luat în casă un prieten, în speță o șoricăriță. Și vine vremea când natura începe să-și ceară drepturile. Ați fi în stare să vă lipsiți prietenul de acest, nu, nu drept, mai degrabă – de această datorie?

Aici intervine clubul, care vă trimite cu scrisoare de recomandare un amic temporar, ori, ce mai! – un reproducător…

Însoțit de doctorul Vartan, prietenul Grăsanului, am sunat și eu la multe uși singuratice, înarmat cu asemenea bilete…

De data aceasta Doamna a refuzat să mai calce la acest „viespar”, cum îi zice ea, și iată-mă venit cu Grăsanul.

— A, Enrique, șapte ani, proprietar… mda… bine dezvoltat… mda…, zise una de la o masă fără să-și ridice măcar o dată privirile spre mine.

— Sunteți obligat, zise alta, să participați cu câinele la expoziția-concurs de luna viitoare.

— Obligat? se minună Grăsanul.

— Da, mârâi cucoana în timp ce-și șlefuia unghiile. Face parte din elită și nu l-ați scos în public la niciun concurs.

— Păi dacă trebuie…, se învoi Grăsanul.

Achită o taxă frumușică și cu asta, probabil, am fi terminat, dacă nu intervenea o a treia, o jordie cu plămânii subdezvoltați și cu niște ochi de acvilă:

— Un moment! Mai întâi plătiți o amendă și încă ceva bănuți pentru rescrierea documentelor. Și dacă reușim până la deschiderea expoziției…

Mă întreb, și nu-mi pot răspunde, de ce acolo unde-i vorba de instituții menite să se ocupe de noi, toate birourile sunt pline numai de femei! O fi ceva comun între noi?…

— Care amendă, doamnă! Care rescriere? începu să se bâlbâie Grăsanul, care se pierde în fața oricărei ființe cu fustă, chiar dacă e vorba de o slută.

— Erați obligați să dați câinelui un nume care începe cu „E”, sâsâi șerpește jordia.

— Da, sigur, se grăbi Grăsanul. Și nu l-am dat?

— Cum adică l-ați dat? Poate că aveți ceva școală, „Henrique” se scrie în nemțește cu „H”!

Grăsanul zâmbi discret. Era pe teritoriul lui:

— Vedeți dumneavoastră, doamnă…

— Domnișoară, se oțărî sluta.

— Da, sigur, scuzați, domnișoară: numele este spaniol, iar în spaniolă…

— Măcar în mexicană, insistă ingenua.

Grăsanul râse delicat:

— Vedeți dumneavoastră, și mexicanii tot spaniola o vorbesc. Bineînțeles, sunt niște nuanțe…

Jordia, cu un cap mai înaltă decât burtosul meu, îl măsură cu o privire ironică pe încăpățânatul vizitator, se trânti pe un scaun fără ca asta să-i fi scurtat prea mult din lungime și se adresă peste umăr unei colege adâncite în paginile unui roman polițist:

— Bine am ajuns, Sfeta, să ne învețe oricine meseria noastră! Apoi către Grăsanul: domnule proprietar de câine! Ori vă conformați statutului nostru, ori adio, club!…

Nu aveam la îndemână decât o singură formă de protest, așa că i-am turnat-o din plin, sub masă, direct pe pantofi. Nici n-a observat, nesimțita.

Dar pe Grăsanul nu l-am mai văzut niciodată în asemenea hal: se făcuse roșu-stacojiu, tot deschidea gura să spună ceva, dar gâtlejul refuza să înjghebe ceva coerent. În cele din urmă, reuși totuși, și era prima și ultima oară când îl auzeam să-și decline titlurile:

— Doamn… domnișoară, sunt profesor-doctor-docent. Lingvist. Filolog. Membru al Academiei. Și al celei britanice… Doctor honoris causa a opt Universități…Știu paisprezece limbi, printre care și germana și mexi…Vreau să zic spaniola… Eu nu permit…

Lungana se ridică de pe scaun, o vreme îl examină ca pe o curiozitate, apoi îi trânti în nas:

— Apu’ mai învață și chinezeasca! Sfeta, aduc apă pentru cafea! și părăsi încăperea, mândră, lăsând pe dușumea urmele umede ale unor pantofi numărul patruzeci și patru.

Încercam să-i dau de înțeles profesorului-doctor-docent că n-ar face rău s-o șteargă, n-avea niciun rost să-și pună mintea cu niște nesatisfăcute, el însă, profund dezorientat, stătea în mijlocul biroului și chiar în clipa când începuse: „Vedeți dumneavoastră…”, sări ca aruncată de un resort blonda și scunda Sfetă, și se proțăpi în fața lui, împungându-l în pântec cu o pereche de piepți, replică totală la lipsa acestora de pe suprafața jordiei.

— Domnule profesor, începu ea cu o voce neașteptat de profundă. Vreau să zic domnule academician… nu vă supărați pe Jenea… are probleme… A luat-o razna… Reparăm noi…

Bondocuța luă o pauză, în care timp cercetă reacțiile Grăsanului. Și trebuie să recunosc că Grăsanul, după ce mai întâi se pierde în fața femeilor, când își revine, are reacțiile unui tinerel. Și acuma, pe măsură ce blonda își clătina torsul, ba împungându-i burtoiul, ba retrăgându-se, și lui la fel – ba i se tăia respirația, ba sufla ca un viezure scăpat din laț.

Probabil mulțumită de rezultatele cercetării, blonda conteni pendulatul, rămânând la distanța cea mai mică de pântecele profesoral, și zise cu glas mieros:

— O mică întrebare, domnule academician: filologia e o meserie potrivită pentru o femeie?

Grăsanul își umplu bine plămânii:

— Dar… dar… drăguță doamnă… e creată special pentru femei! expiră sufocat Grăsanul, cu o voce la trei octave peste nivel.

Bondocuța încercă să cuprindă mijlocul supradotat al profesorului și îl trase spre colțul liber al încăperii:

— Domnu' academician, am o fetiță… Fiica mea încearcă de doi ani să intre la filologie… Fără succes… E o fanatică, dar știți și dumneavoastră, azi, fără bani și proptele…

Ultimele cuvinte ale blondei se prăbușiră într-un suspin și se umplură de lacrimi, dar atât de false, încât trebuia să fii Grăsanul ca să nu înțelegi atâta lucru…

L-am izbit să părăsească încăperea, dar pas de înțelege când ești un sentimental și un afemeiat ca stăpânul meu.

Dimpotrivă, își bombă pieptul rahitic, subliniind și mai avan dimensiunile burții, și prinse a se muta de pe un cotonog pe altul ca un cocoșel cast încă:

— Știți, frumoasă și nobilă doamnă, în ultima vreme sunt cam departe de universitari… Păstră o pauză lungă cât învățămintele lui Stanislavski. Dar, poate… Hm… Știu eu… Mai am ceva prieteni. Scrieți-mi numele fetiței!

Era exact ceea ce urmărea cutra.

Nu-i pot înțelege pe oamenii care se bagă în rahat de bunăvoie, împinși de un factor exterior ne-important. Ce l-ar fi costat pe savant să se încline politicos: „Scuzați, nu este în puterile mele!" și să-și ia tălpășița?

Ei, ba! Stătea cu ochii pe sânii uriași ai nefericitei mame de parcă ar fi nimerit la poarta raiului și vorbele îi părăseau gura cu nemiluita, fără să treacă prin vreo instanță.

Era pentru întâia oară în viața mea când vedeam un biped în călduri…

…Expoziția avea loc o lună mai târziu.

Grăsanul pierduse de mult (cu ajutorul meu, desigur!) hârtia cu numele pasionatei de filologie, probabil o clientă a discotecilor, dacă nu și mai și (de-o fi semănat cu mă-sa), imaginea blondei bondoace se estompase rău în memoria lui tot mai nesigură (de altfel moșul se răcea repede dacă nu rupea fructul proaspăt!), lucrurile, mai pe scurt, reveniseră la normal, când, pe neașteptate, într-o bună zi își plesni fruntea de credeam că o să-i crape pielea:

— Tincuțo, urlă el. Era să uit: mâine are loc concursul acela de câini și eu am plătit taxa de participare a lui Enrique!

Doamna făcu ochii mari:

— Dar nu mi-ai spus nimic până acum! Și-apoi ce are Cuțu cu asemenea aiureli? O să-l iubim mai mult dacă o să câștige vreo tinichea? Ori mai puțin dacă rămâne fără? Fii rezonabil, Ticule! Niciun concurs, nu-i așa, Enrique?

Era o probă în plus că legăturile mele telepatice cu Doamna erau mult mai strânse decât cu Grăsanul.

Iar ăsta știa cine are ultimul cuvânt în casă…

— Bine, bine, nu insist. (Ca și cum dacă ar fi insistat…) Dar poate mergem așa, să mai vadă și el lumea, și lumea să-l mai vadă…

Bine-a zis cine-a zis că toată pasărea pre limba ei piere: Doamna a acceptat îndoielnica invitație.

…Era o expoziție-concurs ca toate aiurelile de masă: un vacarm nemaipomenit, lume peste lume, urlete de copii și portavoci, lătrat pe toate octavele posibile și, firește, o încurcătură pe care n-o poți obține decât atunci când vrei să faci ordine.

Șoricarii trebuiau să intre în ring ultimii: organizatorii presupuneau că suntem sau mai neimportanți, sau mai rezistenți decât ciobănești sau buldogii…

De fapt, puțin îmi păsa: nu participam.

Dar participau frații mei și era o căldură…

Amănuntul acesta vorbea clar despre incompetența specialiștilor. Sau despre afacerile necurate puse la cale: spre sfârșit rămân mai puțini spectatori, adică martori…

La umbra sărăcuță a unor copăcei de lângă terenurile de tenis unde avea să se desfășoare concursul stăteau care în picioare, care pe scăunele pliante sau direct pe pământ o sumedenie de inși, mai cu seamă femei, ținând în brațe sau în lesă o altă sumedenie de confrați de-ai mei. La început m-am pierdut: nu puteam bănui că suntem atâția!

Forfoteau de ici-colo, unii cumințI, alții mai zgomotoși, unii speriați, alții gravi, cu experiența unor expoziții trecute, și apariția mea nu pot spune că i-a bucurat grozav pe aceștia din urmă: concurență!

Îi priveam prin plasa de sârmă care ne despărțea și simțeam cum mi se sfâșie inima: încă de departe miroseau toți a jilțuri sau covorașe moi, a podea goală și a spațiu închis, a fum de tutun, a icre negre sau a borșuri sărace. Ei, născuți să cutreiere întinsuri sălbatice, să pătrundă în bezna grozavă a vizuinilor și să se ia corp la corp cu vulpoi vicleni și cruzi, cu viezuri pe cât de puternici, pe atât de sângeroși, să târască în colții lor ca pe niște cârpe ratoni mizerabili și lași…

Gândurile acestea mă făceau să explodez și nu m-am putut stăpâni să mă salt cu picioarele din față pe plasa ceea și să le strig indignat:

— Rușine vouă, puturoșilor, să mirosiți toată viața fustele babornițelor care v-au adus aici ca să vi se măsoare cozile și urechile, să vi se pipăie colții și ouăle! Rușine vouă să vă trădați vocația, să vindeți talentul pentru un ciolan împuțit, să deveniți marfă de schimb, bibelouri și jucării, sclavilor, slugoilor ce sunteți!! De răul vostru se înmulțesc vulpile ca puricii! Vânători de păduchi, care faceți de baftă mândrul neam al șoricarilor!

Recunosc acum că sărisem un pic peste cal: nu aveam la activ decât o singură vânătoare, și aia de prepelițe, cu un final lamentabil, dar poate, zic eu azi, îmi condamnam în strigătul acela și propria condiție?…

Veni imediat cu replica un grăsuliu cu vreo cinci tinichele la gât, probabil un stâlp al tuturor idioatelor ăstora de concursuri:

— De ce nu strigi, bă, și „Șoricari din toate țările, uniți-vă!”?… E iarăși la modă! Mai bine leagă cățeaua și șterge-o! Apoi, către ceilalți: Iaca, puțoiul, a venit să ne bage mințile în cap!

M-aș fi așteptat la orice: la o discuție pe tema atinsă, la o replică, da, tăioasă, dar logică! Nu însă la asemenea afront plin de batjocură.

Nu sunt deprins să las neobservată mănușa aruncată la picioare, și îl izbii pe Grăsanul cu toată forța ca să intrăm pe teren. Savantul stătea la îndoială, dar îl ajută să iasă din dilemă scorpia care-l ținea în poală anume pe multimedaliat:

— Intrați, domnule, o să ne înnebunească cu lătratul lui! Vrea companie, nu vedeți?…

Adică lătrasem!…

Dar ce înțeleg oamenii?

Mai aveam vreo doi pași până la obraznicul obez, savuram dinainte plăcerea cu care o să-mi înfig colții în burta lui răpănoasă, satisfacția cu care o să-i împrăștii prin tot ringul zorzoanele, desigur luate la șpagă, când…

…Când îmi simții privirile sucite în loc, atrase ca de un magnet uriaș, căruia nu te poți împotrivi.

Întoarse spre niște ochi…

Odată, mai demult, când luase Doamna o gripă grozavă, Grăsanul s-a propus să-i citească ceva la căpătâi. Eram un țânc, nu mă pricepeam la scriitori, îi consideram niște flecari cu pretenții. I-a citit o dimineață întreagă *Apele primăverii*. Atunci l-am îndrăgit pe Turgheniev, reabilitase canalia în ochii mei pe toți scârța-scârța-pe-hârtie din lume și îmi dăruise patima cititului. Dar unele expresii din *Apele*… lui îmi rămăseseră neînțelese, de exemplu „primii fiori”.

Acum îi trăiam.

Stătea la picioarele unei adolescente, fără lesă.

Și nu vedeam nimic altceva decât ochii ei.

Acopereau tot!

Și aveau în ei atâta gingășie, atâta nevinovăție, încât mi-am amintit pe loc icoana Fecioarei cu Pruncul din dormitorul Doamnei.

— Bine, bine, și ce ne propui dumneata?…

Nici că putea avea altă voce!

Mai avusesem fiori și alte dăți, când am văzut dintâi pușca Grăsanului, când s-a repezit la mine descreieratul acela de mastif (Dumnezeu nu bate cu bățul: l-au lințat doi alți nebuni de bullterrieri!), dar aceștia, anume aceștia erau „primii”.

— Hai, ce propune domnul… Domnul?…

Mă zăpăcisem complet, admirația o luase solid în fața poliției. Aveam gura uscată ca o scorbură.

— Ern… Enrique…, nici nu bănuiam că știu să mă bâlbâi.

— Ce nume frumos! Extraordinar!… Știi, domnule Enrique, de cum te-am văzut, mi-am zis: cine-i frumos trebuie să aibă și numele la fel! Și n-am greșit. Ah, da: eu sunt Nancy!…

Era atât de simplă, atât de naturală! Nici urmă din fasoanele și fandoseala fetișcanelor de azi.

Uitasem de afront, uitasem de mizerabilul din poala baborniței, uitasem și de propriile mele cuvinte. Stăteam întins (probabil, mai corect ar fi „prosternat”) în fața ei și nu mă mai săturam privind-o.

— Mă faci să roșesc, domnule Enrique! (Doamne, ce idee strălucită a avut mititica de Sanda să-mi dea numele ăsta!) De ce mă privești așa?

— Pentru că ești frumoasă, i-am zis. Îmi spune Enrique, fără „domnul”.

— Nu înțeleg, Enrique, și tu nu ești urât, dar eu nu mă uit la tine ca la o minune!

Sfântă cochetărie…

Pe neobservate, din spatele meu se repezi un tip arogant cam de talia mea, după culoarea părului un metis veritabil, și încercă să-i miroasă șoldul.

Am văzut negru în fața ochilor.

Dar înaintea saltului meu, Nancy îi prinse cu dințișorii ei urechea și îl repezi la câțiva pași în lături.

— Ia te uită la mironosița! urlă metisul scuturând din cap și lăsând în praf câteva picături de sânge. Vă știm noi!…

Să nu fi ținut Grăsanul lesa, îl sfâșiam.

Doamna arătă cu capul spre mine:

— Mi se pare că băiatul nostru și-a cam pierdut capul…

— Ce-a pierdut?…

Grăsanul o observase pe jordia de la club, care se apropia de noi binedispusă:

— Aha, zise sluta, a venit și Henric. Ce număr aveți?

— Nu participăm, făcu rece Grăsanul. Suntem spectatori.

— Cum știți. Dar taxa de participare nu se restituie!

Cineva, o voce cunoscută, strigă „Jenea” și în aceeași clipă apăru blonda bondoacă. Ne observă, adică îl observă pe savant.

Făcea impresia că se rostogolește spre noi:

— Domnule profesor! Domnule academician!…

Sări ca de la vreo doi metri drept de gâtul lui și prinse să-l învârtă în jurul propriei axe:

— A reușit! Vin de la comisie! A reușit!…, și se săltă să-l sărute.

Grăsanul cercă să se ferească, privi speriat la Doamna, se repezi în lături, se împiedică în lesă și se întinse cât e de lung, atrăgând-o în cădere și pe blondă. Aceasta nici nu luă seama că se prăbușește și îl linse de câteva ori pe obraz:

— Cum să-ți mulțumesc?… Cum?… Dragul meu…

Doamna făcu ochii foarte mici, îi știam eu privirea asta, nu prevestea nimic sănătos, se învârti pe tocuri și aruncă peste umăr un „Știți voi cum să vă mulțumiți!”, după care o luă aproape în fugă spre ieșire.

Grăsanul făcea sforțări disperate să se ridice, dar nu reușea, blonda aproape că îl încălecase:

— Ridică-te, cocoană! Ia-te ce mi-ai făcut!…

Blonda se ridică cu greu:

— Mi-am pierdut mințile de bucurie! Cum să vă mulțumesc?…

Grăsanul se ridică și el scârțâind din toate încheieturile:

— Ce mi-ai făcut, doamnă! Mi-ai stricat casa…

— Domnule profesor, o să vă ținem minte toată viața, și eu, și fetița!…

— Și eu o să vă țin minte…, se tângui el. Apoi ridică vocea: Dar n-am aranjat-o eu! N-am vorbit cu nimeni și nici gând n-am avut să vorbesc! Și mai lasă-mă în pace, cocoană!

Blonda căscă gura. Pe urmă se însenină brusc:

— Dar n-am spus la nimeni…, șopti ea. Înțeleg, discreție. Secret absolut!…, și se îndreptă pe vârfuri spre masa în jurul căreia se aduna vesel juriul concursului.

Abia acum luă seama și Grăsanul că toată comedia fusese urmărită cu mult interes de public.

Avea lesa înfășurată în jurul piciorului și fu cât pe ce să-mi smulgă scăfârlia când se repezi spre poartă.

Dar mai avui timp s-o aud pe Nancy:

— Locuiesc în curtea vecină, Enrique. Ne plimbăm de la ora șase! Am să te aștept!…

Mersul Grăsanului se transformă în fugă. Îl urmam cu greu. La colțul din afară al stadionului se opri și se așeză pe un hidrant. Respira șuierând, începu să bombănească. Bănuiam ce-și poate spune, cuvintele nu se prea înțelegeau: „Ce rușine! Poftim, să te amesteci cu tot gunoiul… Curvar bătrân și idiot… Tincuța, Doamne!…”

Dacă fiorii mei erau primii, ai lui păreau să fie ultimii.

Aș fi putut învăța și eu câte ceva din pățania lui.

Dar știm noi oare să tragem învățăminte și din propriile pățanii?…

Nota traducătorului

Aș fi putut omite acest capitol.

N-ar fi fost prea corect, dar cine ar fi bănuit existența lui?

Doar că sunt obișnuit cu probitatea absolută în știință, iar ceea ce fac eu aici nu este o chestiune de tehnică, nu este traducerea mecanică a unui text dintr-o limbă în alta: este cel mai pur act științific. Oare mulți au mai tradus înaintea mea din limba unor vecini de regn?

Aș mai putea invoca un argument, și tot de ordin științific: nu am omis capitolul (cu atacuri directe la persoana mea, sper că ați remarcat!) pentru a lăsa să se vadă cât de diferite sunt unghiurile sub care privim lumea și realitățile noi și ei. Și cât de neobiectivă și nerecunoscătoare, din punctul nostru, uman, de vedere poate fi o ființă răzgâiată nu se știe de ce, poate doar pentru că are priviri inteligente și blana netedă și mătăsoasă.

Dar, vorba populară, cu facerea de bine…

În același timp nu aș putea spune că se află pe o treaptă de inteligență mai înaltă nici unii specimeni ai rasei umane, de exemplu nevastă-mea, care, după întâmplarea perfect idioată de la stadion, întâmplare descrisă atât de fals și tendențios de javra Enrique, lua-l-ar hingherii, n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să mă numească „maniac sexual” și „țap bătrân”, calificative care nu cadrează nicicum cu rangul meu, și să mă amenințe o lună întreagă cu divorțul.

Nu e cazul să vorbesc aici despre nervii și materia cenușie consumată ca să-mi repun femeia pe calea cea dreaptă.

Contrar angajamentului luat la începutul acestei munci, simt că am devenit un pic părtinitor, dar sunt pe lumea asta, recunoașteți, și lucruri care te pot scoate din pepeni!

Voi continua, totuși, și mă voi strădui din răsputeri să rămân, cum ne-a invitat Poetul, „la toate rece”.

Capitolul cinci,

în care autorul încearcă zadarnic s-o facă pe moralistul,
apoi, dând curs chemărilor ancestrale,
termină prin a-și extrage din fund două proiectile

Pot afirma cu certitudine că Grăsanul nu știe, și face impresia că n-a știut niciodată, să-și aleagă cunoscuții. Prietenii, da, aici nu dă greș, dar cred că e peste poate de costisitor să-i triezi din zecile de vizitatori care-i umplu în permanență casa.

Cei mai mulți sunt niște profitori ordinari, unii cu interese mărunte și nu prea vinovate, să se mai încălzească la gloria savantului, de exemplu, alții – să-și acopere cu girul lui lipsa de idei originale de prin tezele și publicațiile scoase la lumină… Și iar alții – simpli amatori de pileală și haleală pe gratis.

Pentru că trebuie să remarc: o gospodină mai pricepută și mai primitoare ca Doamna, să tot cauți! Nenorocitul de burtos nici nu-și dă seama ce comoară ține în casă de atâta amar de ani!

Îmi povestea dobermănița vecinilor, o cățea respectabilă, în vârstă, ajunsă, probabil, la ultimul fătat, că toate zaiafeturile de acum sunt floare la ureche, pe vremuri era ce era! Uneori se aduceau în zori lăutari cu taxiul, și dacă se indigna la ușă vreun vecin mai invidios sau cu ficatul bolnav, și acela se întorcea acasă pe la prânz, beat turtă. Acum, zicea ea, a lăsat-o mai pe moale, e perioadă de tranziție, oamenii mai strâng cureaua, deși, zicea ea, stăpânul tău nu prea duce lipsă de toate celea, îl hrănesc americanii… Cu valută.

— Nici nu mă taie capul, zicea ea, când își mai scrie cărțile celea și articolele cu viața de veselie pe care-o duce!

În privința asta am lămurit-o eu, desigur. I-am zis că are două lucruri pe care nu le prea găsești la alții: în primul rând, are talent,

iar în al doilea, când alții se duc acasă să se culce și dimineața beau zeamă de varză, el se așază la masa de scris. Și când se trântește pe otomană cu burta în sus, nu așteaptă să i se digere cele înghițite: își mestecă ideile pe care le scrie mai apoi.

— Ăsta-i stăpânul meu, i-am spus cu mândrie dobermăniței. Sigur că e o haimana și un prost și poate să mă scoată uneori din sărite, dar ce-i a' lui e a' lui.

— Mda, țin minte că a oftat dobermănița, în casa noastră-i altfel. Liniște. O bate numai o dată pe lună. El e plutonier la magazia de efecte a unui regiment, iar ea e curvă.

Pe vremea aceea nu prea știam multe despre meseria subofițeresei, așa că uneori, când o făceau lată Grăsanul cu ai lui, o invidiam sincer pe liniștita mea vecină.

Dar ce mă scoate mai tare din sărite sunt nesfârșitele lor discuții pe teme politice. Până și Doamna, care nu intră la pălăvrăgeala lor decât ca să aducă următorul platou cu tartine și cafele, n-a mai răbdat într-o zi și le-a strigat furioasă:

— Ce-ar fi să mai lăsați în pace parlamentele celea și președinții, oare nu voi i-ați ales? Or fi ei proști, dar nici voi nu sunteți mai hâtri. De ce flecăriți și nu lucrați? Mare lucru că vă indignați aici, cine vă aude?

Cred că avea cine.

Cu ochii mei l-am văzut pe „N" cum a băgat ceva în aparatul telefonic în timp ce Grăsanul se dusese la veceu.

În seara aceea n-am avut cum să-i atrag atenția, oaspele a stat până târziu, dar a doua zi, de cum m-am trezit, am început să trag aparatul de fir, am dat jos receptorul, am lătrat de-am răgușit tot împingându-l cu labele… Aiurea! S-a mulțumit să urce drăcia pe o poliță la care nu puteam ajunge și să mă dojenească „părintește":

— Băiatule, nu că-i lucru scump, dar e foarte folositor. Așa că vezi de-ți caută alte jucării…

Are dreptate: foarte „folositor"!

În orice caz, când acum două sau trei săptămâni a împlinit șaizeci și erau pline de numele lui toate ziarele, toate televizoarele și aparatele de radio, când factorul nu mai prididea cu telegrame venite din toată lumea (și ce mai epitete: „genial", „talentat",

„mândrie națională”!) – eu știam, spre deosebire de dânsul, de ce nu s-a adăugat la toate astea nicio distincție oficială, din cele care se dau cu nemiluita, oricui și la kilogram…

Și cum a comentat el faptul! Foarte scurt: „Să mă pupe în…”, dar n-am mai aflat unde anume, pentru că Doamna a reușit să-i dea peste gură înainte de a sfârși gândul:

— Ești vulgar, Ticule! Poartă-te civilizat…

Nu prea mă descurc eu în toate afacerile astea, nu pot înțelege șpilul vânzolelilor ăstora în lumea bună, goana asta după însemne și atenții… Oare străbunicul meu oficial Piroș era mai puțin impotent dacă avea zgarda plină de zorzoane?

Dar din mecanismul reușitelor în acest domeniu am înțeles multe: principalul e să nu faci ca Grăsanul. Să nu te repezi cu vorba cât timp cel vizat stă călare pe situație, mai mult să asculți decât să spui, să spui mai puțin decât gândești, să gândești și mai puțin…

Iar dacă vrei să vorbești cu orice preț, păi să vorbești unde și cui trebuie!…

Apropo de „N”, cel cu telefonul.

Venea la noi cel puțin de două ori pe săptămână.

Băiat vesel, speranță de viitor, în opoziție fermă față de „toți dobitocii ăia de sus”, lucru pe care, la noi în casă, nu-l ascundea.

Grăsanul nu-l mai scotea din „Incoruptibil” și „Principial”, lucru pentru care l-am și mușcat de fund de vreo două ori, dar unde să-i ajungă lui avertismentul la cap prin atâta strat de grăsime!

Avea facultatea de filologie aproape terminată (întrerupsese studiile, zicea el, cu ocazia prăbușirii totalitarismului), știa să condamne pe cine trebuie, dar mai ales prin companii mici, evita adunările mari, și, ca orice tânăr setos de cunoștințe, întreba infinit mai mult decât comunica.

Era considerat un viitor lider.

Dar cu vreo două săptămâni înaintea aniversării burtosului, „N” a dispărut. Nu s-a prezentat nici la aniversare, nici după.

Și, iată, alaltăieri vine la noi domnul Mitică, unul din puținii prieteni ai Grăsanului, coleg de facultate și de meserie:

— Știi noutatea, Ticule?

Grăsanul ridică întrebător sprâncenele.

— „N” a fost numit adjunct la cultură.

— Nu se poate…, șopti savantul. Era… era incoruptibil…

— Ba se poate. Cred că era exagerat de incoruptibil.

Jubilam în timp ce prietenii se priveau tăcuți: or fi născocit oamenii zicala cu ochii și oglinda, dar singurii care pot citi corect în această oglindă suntem noi.

Câinii.

Citisem și eu corect. Dar cum să comunici?…

Doamna Tincuța considera toate lucrurile astea fleacuri. Și, probabil, avea dreptate.

În ce mă privește pe mine – marile mele evenimente aveau să se producă după aniversarea Grăsanului.

Cum a decurs sărbătorirea nu știu: fusesem umilit, lăsat singur acasă, n-aș fi încăput, probabil, în restaurantul unde au petrecut. Presupun însă că a decurs totul normal: au venit acasă în zori. De fapt, „au venit” e un fel de a spune, a venit numai Doamna, pentru că el a fost adus. Nu știu cine l-a susținut până la scară, în casă însă l-a târât ea.

Când i-a eliberat brațul, a căzut ca o cârpă pe covorul din hol unde-l așteptam, mă și luase spaima la început, m-a liniștit doar privirea cu care încerca zadarnic să mă fixeze, și mai ales adresarea:

— Er…nique… sum bătrân… și ergo sum… beat…

Nu-l mai văzusem așa de afumat, ca să amestece latina cu româna. Mi s-a părut deodată atât de jalnic, atât de neajutorat și de trist, încât m-am repezit să-i culeg resturile de salată din mustăți.

— Nu-l săruta, Cuțu, strigă râzând Doamna, ai să te cherchelești și tu! Vino mai bine și vezi ce ți-a adus Tincuța!

Era o bucată imensă din tortul meu preferat. Ce-i drept, nu avea aroma și savoarea celor coapte de dânsa, gastronomia restaurantelor este sau prea personală, sau lipsită de orice specific, dar, oricum, l-am înfulecat nu doar ca să-i fac ei plăcerea: la plecare uitaseră să-mi lase ceva merinde…

Așadar, într-o vineri, imediat după aniversare, Grăsanul pierdu două ceasuri la telefon: aduna un consiliu urgent. Între timp nu prea avusesem parte de vizitatori, era menajat: vrei, nu vrei, vârsta, restaurantul, cheltuiala.

Dacă ar fi fost să fac eu lista, nu cred s-o fi făcut mai bine: erau toți cei pentru care mi-aș fi pus și eu capul.

Le-a turnat, a închinat cu dânșii și imediat și-a cerut învoirea să se retragă pentru cinci minute.

Am rămas contrariați cu toții: nu se dezlipea niciodată de jilțul lui scâlciat.

— Fraților, zise domnul Mitică după ce Grăsanul dispăruse în spatele ușii, nu vi se pare că vârsta a început să-și spună cuvântul?

Erau niște băieți veseli, îmi făcea o deosebită plăcere să mă aflu în compania lor, deși de cele mai multe ori eram pur și simplu expediat la bucătărie, pentru motivul că mă amestec în vorbă. (Vorbă să fie: pentru că încercam să-i opresc când prea o luau razna!)

În afară de savant mai era un filolog, domnul Mitică, ceilalți se ocupau cu lucruri serioase: doi doctori, un inginer, un arhitect și un pianist, care mă înnebunea cu încercările lui de a mă convinge să cântăm în duet. (Odată a reușit, eram mic, și unul din acordurile lui moderniste mi-a amintit de vocea mamei, lucru care m-a făcut să urlu!) Nu m-ar costa nimic să-i fac hatârul, am și eu ceva voce, bariton catifelat și dramatic, dar este în prima octavă o notă, cred că e vorba de „la”, care intră în rezonanță cu timpanul meu și-mi dă niște dureri de cap îngrozitoare…

— Pariez că ne-a pregătit o surpriză: se-ntoarce cu o sticlă de „White horse”, sări doctorul Mișu.

— Pe naiba, zise celălalt doctor, domnul Ștef, un tip foarte simpatic, dar mare amator de bancuri proaste: s-a dus să-și pună un supozitor… Pun o sută contra…

N-a mai reușit să-și anunțe miza: ușa se dădu cu zgomot de perete și intră în odaie… Tartarin, în carne și oase, exact cum îl văzusem pe coperta unei cărți din biblioteca lui.

Era echipat din creștet până-n picioare în verde pătat, cu o pană de gaie la tiroleză și cu o „Germanica” semiautomată în bandulieră.

Nu aș putea descrie efectul produs asupra asistenței, pentru că… Pentru că mi-i greu să-mi amintesc ce s-a petrecut cu mine. Că am simțit brusc un leșin violent și dulce la stomac, îmi amintesc, că m-a izbit în nări ca un pumn expediat de Tyson un miros străin și

excitant (aveam să aflu curând că era miros de sălbăticiune!), iar îmi amintesc. Dar mai departe…

Ca prin sită văd că o zbughesc spre bucătărie, simt că fac sforțări supra… hm… supraomenești să nu înnebunesc de nu știu ce fericire… Apoi mai văd abisul coborând asupra-mi…

Bezna.

În orice caz, dimineața m-am trezit nu la Grăsanul în pat, ci sub masa din cuhnie.

Și m-a trezit țipătul Doamnei:

— Aici ai dormit, Cuțule? Ce-ai făcut cu băiatul, bestie! O să vă înnebunească pe toți vânătoarea asta blestemată!…

De unde avea să știe ea, o femeie, că la cele trei nume dragi: ea, Sanda și Nancy, aveam să adaug încă unul – Vânătoarea! Și că aveam să ne despărțim uneori și pentru două-trei zile, și că avea să fie plin de romantism, dar și de primejdii drumul nou pe care trebuia să calc…

…Locul de întâlnire fusese stabilit chiar pe terenul de vânătoare. Grăsanul venise cu mașina domnului Mitică, toți participanții se prezentaseră la timp și erau în așteptarea surprizei promise de Tartarinul meu.

Surpriza respira des, tremura de nerăbdare pe fundul unei sacoșe de piele cu fundul plat, întărit de un carton gros, și abia aștepta să vadă lumina zilei, ca să încerce pentru prima oară senzațiile acelea tari, incomparabile, pentru care îl crease în mod special natura. (În bună măsură și omul, cel puțin așa se laudă ei!)

Surpriza eram eu.

Țineam în mod deosebit la domnul Robert, inginerul, un bătrânel calm și distins, care nu mi se adresa decât cu „tinere domn Enrique”, și m-am simțit profund jignit când l-am văzut plesnindu-și palmele și l-am auzit:

— Bine, Ticule! Chiar vrei să ne strici vânătoarea? De ce ai adus potaia?…

— E din altă partitură, rânji pianistul.

— Cine vine cu un șoricar la prepelițe? se minună și domnul Ștef. E cum te-ai duce la veceu cu glaspapir!… și începu să râdă foarte fericit de banc.

— Ia mai terminați, urlă Grăsanul. Cine-i născut să fie vânător e vânător la toate!

— Nicio problemă, zise împăciuitor domnul Mitică. Îi dăm flancul: dacă strică, lui o să-și strice!

Până să se echipeze, pană să „dea drumul câte unei țuiculițe mici de început”, reușii, supărat cum eram, să fac cunoștință și cu ceilalți doi tovarăși de lucru: setterul Octav, al pianistului, și kurzhaariga Gilda, el un tinerel cu caș la gură, ea, o matroană respectabilă, cu vreo șapte sezoane în urmă și cu o groază de amintiri cinegetice.

— N-ai de ce să te îmbufnezi, zise Gilda, au dreptate domnii: nu e vânătoarea ta, e a noastră, a prepelicarilor. Tu ai vulpile și ratonii, cu ceva șansă și bursucii… Apoi, după o pauză: mergi cu cinci-zece pași în fața stăpânului, știu că o să-ți vină greu, dar încearcă să ții nasul pe sus: cum simți miros de pasăre, ridic-o, dar nu fugi după ea, are grijă vânătorul mai departe. Tu i-o aduci când o doboară…

Primul lucru pe care l-am făcut când ne-am aliniat în front a fost să dau un tur lung în jurul stăpânului, ca să mă conving că nu-l amenință nicio primejdie. Am făcut treaba asta din instinct, aproape inconștient. Mă simțeam extraordinar, uitasem de jignirea suferită, aveam senzația că mă întorc îndărăt prin timp spre anii aceia de aur ai strămoșilor mei, vânători liberi și suverani. Vrând-nevrând, în turul meu de recunoaștere am trecut și prin fața domnului Robert, inginerul, care cât pe ce să mă atingă cu o cizmă repezită spre mine violent:

— Ticule, strigă el, ori îți calmezi cotarla, ori nu-i garantez existența! (Nu-l mai recunoșteam!)

M-am eschivat reușit, dar avea să mi-o plătească pentru vorbele lui nesăbuite: când s-au pus pe băut, în final, am rupt capetele tuturor prepelițelor pe care le vânase…

— Hei, mă puță! mă strigă din centrul frontului Gilda. Ai uitat ce te-am învățat?…

Nu era strict necesar să mă ofenseze, oricum n-aveam de gând să mai calc teritoriul inginerului: la o a doua tentativă de lovire, aș fi provocat un scandal monstru!

Hotărâi să țin drumul drept în fața Grăsanului.

Primul foc s-a tras pe centru. Era arhitectul, stăpânul Gildei. Am văzut în aer ceva ca o cârpă, rostogolindu-se spre pământ. Curiozitatea s-a dovedit a fi mai mare decât voința de a urma învățămintele celor experimentați: m-am repezit spre obiect ca un nebun, deși rațiunea îmi striga cât o țineau băierile: „Oprește, idiotule! Ești tâmpit?”

Gilda stătea cu o păsărică în gură și mă privi cât se poate de urât.

— Ce-i asta? o întrebai.

— Prepeliță, îmi răspunse ea printre dinți. Ascultă, micule dobitoc, dacă nu m-ai înțeles, îți mai repet o dată: vezi-ți de locul tău, altfel ți se întoarce acasă numai blana! Marș dracului de aici!

Probabil, nu procedasem corect. Dar chiar atâta șicană!…

Revenii amărât și umilit în fața Grăsanului.

Domnul Robert continua să înjure, în loc să scruteze orizontul, era mereu cu ochii pe mine și vreo trei prepelițe îi trecură pe sub nas nevătămate, lucru care îl înfurie și mai tare.

Octav, setterul pianistului, pășea impasibil în urma stăpânului, singura lui grijă era să evite tocurile cizmelor din față, prepelițele îl lăsau rece.

Pășeam drept în fața Grăsanului, care nu mai înceta să-mi tot strige: „Bravo, micuțule, bravo!” de parcă ar fi avut de a face cu un sugaci deprinzând biberonul.

La drept vorbind, mersul cu adulmecatul pe sus nu era de mine, mă împiedicam în toate cioturile. Adulmecatul pe jos nu mă aranja nici el: mirosea a găinaț, o duhoare atât de dulceag-respingătoare, încât simțeam că mi se apleacă.

Eram gata să mă dau bătut, să-mi ocup și eu locul în urma stăpânului, unde să-mi păzesc dantura și să mă afund în gândire. Dar în chiar clipa următoare izbucni ceva sub nasul meu, ai fi zis că erupe un mic vulcan. Apoi urmă un șuierat ca de rachetă de semnalizare și peste bălăriile prin care mă strecuram cu greu își repezi zborul stângaci o prepeliță.

Instinctul îmi jucă din nou festa: mă repezii pe urma ei.

Eram în plin salt peste o tufă de laur, când simții o izbitură în fund, apoi tunetul unei împușcături și imediat o arsură cumplită în

locul izbiturii.

Saltul se întrerupse de la sine, tot de la sine îmi scăpă din gâtlej un scâncet, zic eu că de mirare, și auzii urletul disperat al Grăsanului:

— Nu, Enrique, nu! Numai nu asta, dragul meu!… Nuuuu!…

Era atâta rugăminte și dragoste în strigătul lui, încât mă simții nu atât lovit, cât fericit. Aș fi putut chiar plânge de duioșie. Dar mă cam ustura…

Luai pe vârful botului două picături de sânge.

Vedeam acest lichid al meu pentru prima oară.

Bănuiam că e o parte importantă a trupului meu, în orice caz, mama mă prevenea mereu să nu mă zgârii și să nu mă bag la bătaie ca prostul, iar de se va întâmpla totuși să nu pot evita lucrurile astea, să-mi ling rănile imediat și cu cât mai multă salivă.

Sfat pe care îl și urmam în timp ce Grăsanul reușise să se împiedice și să cadă de vreo două ori până ajunse la mine.

Mă luă în brațe. Avea ochii injectați și glasul lui venea ca dintr-un reverberator:

— Enrique, băiatul meu… Mușcă-mă, vrei? Hai, mușcă-mă… Iartă-mă…

Merita să-mi pun pielea la bătaie ca să aud asemenea declarații de dragoste!

M-au cercetat cu toții de la vârful cozii până la finele nasului:

Domnul Robert descoperi cele două alice:

— Iată-le: ploiță!…

Locul ustura binișor.

— Să-mi spui mie mersi, zise domnul Ștef. Dacă te lăsam cu cartușele tale de iepuri, inaugurai sezonul cu un șoricar!

— Îl lua și cu ploiță dacă ochea mai bine! remarcă amatorul de bancuri ieftine.

Nu-i știam atât de grosolani.

Se vede că vânatul îi întoarce și pe oameni la condiția aceea de haită, de comună primitivă, cu apucături sălbatice, unde compasiunea și dragostea pentru aproapele sunt noțiuni ce se vor naște abia peste mii de ani.

Grăsanul, singurul reprezentant al progresului umanității în

mijlocul acestei turme de pitecantropi, își revenise și el:

— Cred că rateul meu trebuie sărbătorit. Hai la mașini!…

Nu mai avea niciun dumnezeu să le stric cheful. Peste vreo oră, când își reluară, toți clei, stupida distracție, eu mă dădui sub o mașină „să-mi ling rănile”.

Mă simțeam bărbat.

Nu mă aranja doar locul cicatricelor viitoare. Va trebui să ridic coada ca să mă laud cu ele!

În schimb puteam indica unde țintește Grăsanul…

Octav se dovedi a fi nu doar un melancolic, mai era și un mare puturos:

— Nu simt nicio chemare pentru idioata asta de vânătoare. Cred că străbunii mei erau erbivori…

Pășind peste dânsul ca să-și vadă mai departe de meserie, Gilda îi strecură printre dinți:

— Străbunii tăi au fost niște degenerați. Faci de râs neamul prepelicarilor, tâmpitule!…

Și plecă mândră, cum, de altfel, era, din păcate însă, cam cu un metru mai înaltă decât mi s-ar fi potrivit ca să-i solicit o întâlnire…

Nota traducătorului

Toate s-au petrecut cam așa cum relatează autorul acestor amintiri. Posibil să fi fost și anumite amănunte, nuanțe care îmi scapă: a trecut atâta timp și nu am obiceiul să notez în jurnale toate fleacurile.

Cred doar că se exagerează în momentele unde este vorba de băutură. Suntem la vânătoare mereu unii și aceiași, formăm un grup constant, ne cunoaștem de când lumea, și nu țin minte ca măcar o singură dată să fi întrecut măsura vreunul dintre noi.

Îl înțeleg însă și pe Enrique: e cunoscută aversiunea pe care o au câinii, mai ales șoricarii, față de alcool. E suficientă o singură picătură, ca să se strige apoi în gura mare: „Beție! S-a chefuit de mama focului!”

Din fericire, nu mai am ce comenta la acest capitol.

Mă bucură faptul că are suficient simț al umorului (școala mea!) ca să comenteze la modul ironic nefericitul caz cu cele două alice, deși sunt aproape sigur că nu erau ale mele.

Dar a trecut atâta timp…

Capitolul șase,

în care autorul, după ce se bagă în lucruri la care nu se pricepe,
intră în altele la care se pricepe și mai puțin,
după care coboară pe pământ, ca să săvârșească fapte bune

Cât timp o să trăiesc, atâta timp o să mă minunez de prostia omenească. Și poate nu atâta de prostie, la urma urmei, prostia e un dar ceresc de care nu poți scăpa nicicum, se bucură de asemenea divine cadouri și mulți dintre ai noștri, zic nu atâta de prostia, cât de suficiența lor, de mărginirea lor, de aplombul cu care se bagă să judece lucruri la care nu se pricep…

Ce știu ei despre noi?

Că dăm din coadă când suntem mulțumiți sau prietenoși, că lingem mâna care ne hrănește, că suntem cei mai devotați prieteni ai animalului numit om, bineînțeles, când și acesta ne e prieten, deși cunosc sute de factori poștali mușcați de-a valma de către semenii mei?

Și atât?

Ah, ce mai zarvă am stârnit la picnicul din vara lui ’90 (eram un biet adolescent!), când, adulmecând prin apropiere vizuina unui viezure, m-am tăvălit copios prin balega unei vaci și am fost surprins de Grăsanul în flagrant delict!

Ce mai morală, ce mai leșinuri prin cucoane, ce mai scăldat la izvor și ce mai băi cu șampon franțuzesc acasă!

Și nu era nevoie decât să știe că, atunci când se duce la vânătoare, orice șoricar se străduiește să împrumute un miros străin, căruia vânatul nu-i dă importanță!

Oare nu procedează la fel și bipezii când se luptă ca chiorii prin junglele din Vietnam sau Mozambic? Nu se dau cu rahat pe mutre?…

Sau ce să mai zic de savanta siguranță cu care domnul Robert, om inteligent, de altfel, referindu-se la mecanica lui Newton, la teoriile lui Einstein și la alte dogme, demonstrează imposibilitatea existenței extratereștrilor, ca și cum eu n-aș avea în mine, ancestral, memoria „vizitelor de lucru" ale omuleților celora verzi, care i-au civilizat pe troglodiții ăștia, ce-și dau azi atâtea aere!…

Ne-au așezat sub treapta de sub ei a regnului animal, uitând, cu bună credință uneori, că noi suntem cei care ne naștem încărcați, vorba mamei, ca o dischetă, și nu ei, care apar pe lume tabula rasa… Dar îmi face impresia că am cam început să filozofez! Și îmi dau perfect seama ce mai mutră ar face Grăsanul dacă ar fi să-mi citească aceste rânduri, mai ales după ce m-ar ține pe genunchi, m-ar netezi îndelung și ar tot șopti: „bietul animal, dragul de el, de ce nu i-a dat Dumnezeu glas și rațiune!"

Ei bine, cu totul altceva vreau să notez aici. E vorba de Sanda. A trecut clasa a șasea, nu e printre primele, dar stă pe propriile picioare (în fond, ce înseamnă în școlile lor să fii printre primii? De cele mai multe ori, nimic altceva decât să stea bine părinții cu educatorii și atât!), și în clipele când notez aceste lucruri e plecată la cinema cu Iliuță.

Însemnările acestea sunt într-adevăr pentru bătrânețea mea, o să-mi placă întotdeauna să știu ori să cred că am jucat ceva rol și eu în, nu vreau să zic viața, în felul ei de a fi azi, în dispoziția ei, în comportamentul ei de acum, care pune temelia viitorului.

Așadar, mai întâi câte ceva despre relațiile noastre de la începuturi.

După botezul (nu prea fericit!) la care mi-a fost nașă, m-a folosit lungă vreme drept jucărie de pluș, lucru care nu-mi displăcea, cu excepția cazurilor când mă făcea nod sau mă storcea. Din fericire, venea la bunici nu chiar atât de des, jocurile noastre culminau cu violența fizică, nu începeau cu ea, așa că momentele grave erau de cele mai multe ori întrerupte de sosirea părinților ei cu: „Săndico, acasă!"

Firește, când a trecut ea într-a doua, eu eram deja matur, cum s-ar zice, un dulău în toată firea, din fericire, nu și un mahmur posomorât și dur, dotat cu suficient simț al umorului și înțelegere,

ca să știu că am de a face cu un copil. Creștea însă și ea. Și pe neobservate începe să mă tragă de coadă tot mai rar, tot mai rar îmi intră cu mânuțele în stomac, tot mai des mă ține în brațe liniștită, mângâindu-mi blana (superbă – sunt nevoit să remarc!), și uneori – n-o să mă credeți! – oftând. Din zilele acelea i-am devenit confident. Ne închideam în cămăruța ei (bunicii ar fi fost în stare să doarmă pe palier, doar ca Sanda să se simtă cât mai bine în casa lor!), ne mai jucam cu Barbie sau altă jivină, de fapt – eu întins pe sofaua ei, ea în genunchi alături, cu căpșorul rezemat în palme: „Ah, ce știi tu, Enrique! Tu nu poți să suferi, tu n-ai asemenea griji!" Și tace vreme lungă-lungă. Firește, aveam suficient tact să n-o întrerup, poate doar în clipele când auzeam pașii Doamnei apropiindu-se de ușă, ca să afle ce-i cu minunea de nu se învârte casa cu fundul în sus și nu bat vecinii de jos cu coada măturii în tavan. În asemenea cazuri săream de pe sofa și începeam să alerg prin odaie ca un apucat, spre marea mirare a copilei: „Da, ce înțelegi tu, ești un prostuț…Dar alți prieteni nu mai am…"

Bănuiam eu ceva, dar aveam nevoie de certitudini ca s-o ajut.

Și certitudinile n-au întârziat.

Într-o zi se întoarce mititica de la școală, și trebuie să vă spun că a fost o lună întreagă când a stat numai la noi, părinții fiindu-i plecați într-o călătorie, se întoarce, zic, de la școală palidă și tristă.

Doamna cade în panică, dă-i cu termometrul, dă-i cu întrebările: „N-ai căzut, puiule, nu te-ai lovit?"

Grăsanul dă-i cu câte două țigări pe minut, mititica se închide în camera ei, mă ia în brațe abia stăpânindu-și lacrimile.

— Enrique, și azi și-a râs de mine! I-am dat amândouă, amândouă! chiflele pe care mi le-a pus bunica în ghiozdan, n-a spus nici măcar mulțumesc și a zbughit-o afară să alerge cu Olguța! Nici măcar nu-i pasă că Olguța îi zice cartoflă și îi pune cornițe pe la spate!

Aha, mi-am zis! Rămâne să aflu cine răspunde la uluitoarea poreclă și încolo știu eu ce am de făcut. Nu mi-a fost greu deloc să-i controlez ghiozdanul în timp ce-și făcea somnul obligatoriu de după-masă. (Firește, când venea la Doamna.) Pe ultima pagină a caietului de aritmetică am descoperit două variante de epistolă

adresate numitului Iliuță: „ILIUȚĂ: Tu te joci cu Ologuța (anume Ologuța!), dar ea îți spune „cartoflă!” (variantă ștearsă), și în continuare a doua misivă, servind, probabil, de ciornă pentru scrisoarea expediată: „Iliuță, Oluța îți spune urât cartoflă”.

Adică îl cheamă Iliuță.

Probele erau la dosar, urma să se ia măsurile. Grăsanul, care o aducea de la școală, era ferm convins că un șoricar pe zăpadă nu trebuie să se afle mai mult de câteva minute, așa că nu mă lua cu dânsul iarna când pleca după Sanda. Am avut nevoie de vreo trei-patru zile de urlete și miorlăituri până să-l convingă Doamna să-mi pună lesa, ca să plecăm împreună.

Bineînțeles, cea mai mare parte din drum am făcut-o în brațe, dar nu pot spune că mi-a displăcut, dimpotrivă! în orice caz la școală, în așteptarea sunetului, a fost nevoit să mă lase jos. Nici să mă eliberez din zgardă n-a fost mare lucru, se umflau de râs ceilalți părinți privind la burtosul cum aleargă după mine să mă prindă, până la urmă, au organizat o adevărată vânătoare și ei, dar cred că înțelegeți: un șoricar care nu vrea să fie prins nu poate fi capturat. Eram pentru prima oară la o școală la sfârșitul lecțiilor. La primele acorduri ale soneriei, abia am reușit să mă dau după un pom, ca să nu mă pomenesc cu zgaibele în sus, așa cum o pățiră câțiva părinți. Ușa de la clasa Sandei se deschise ultima, așa că la vestiar aveau să intre ultimii. Ea mă luă ușurel de o ureche: „Mititelule, ai venit să mă întâmpini!” Lucrurile nu păreau să se fi ameliorat: aceeași voce tristă… Nu mi-a fost greu deloc să-mi aflu clientul. Era un voinicel nițeluș cârn, cu ceva plete, cu ochi șmecheri și ghiozdanul înălțat amenințător peste capul unui coleg, probabil, fricos: „Ilie, am să te spun la Doamna profesoară!” – „Prinde-l, Săndico, strigă Grăsanul, a ieșit din zgardă, o să se piardă pe drum!” Dar era târziu: în clipa următoare mă aflam lângă cârn și, posibil să nu mai cred nici eu, îi lingeam mânuța în care își ținea căciula.

Mai întâi a încremenit: posibil de frică, posibil de mirare, apoi, aruncând jos și căciulă, și ghiozdan, îmi cuprinse capul în palme: „Fraților! Un câine învățat! Uitați-vă, un câine de la circ!” Am făcut un salt în lături și am început să alerg în jurul lui provocându-l la joacă. Nu s-a lăsat rugat. Și în urma lui toată clasa. Și Grăsanul,

firește, strigând ca un disperat: „Prindeți-l să-l leg!” Era o hărmălaie de nedescris. Lucru pe care îl și fac – n-o descriu. Principalul e că, în cele din urmă, s-a găsit cineva să întrebe:

— Al cui e cățelul?

— Al meu! Al meu! a sărit Săndica.

Restul a fost o chestiune de rutină. Iliuță s-a apropiat de mititică rumen ca o roșie:

— Alexandra, pot veni la tine ca să ne jucăm cu cățelușul?

N-am văzut-o niciodată așa de îmbujorată. I-a răspuns după o pauză. Un pic rece, un pic cochet:

— Nu stă la noi. Stă la bunicul…

Și când Grăsanul, care auzise tot, se grăbi să dea din cap afirmativ: „Sigur, sigur, poftim! Sigur!”, îmi lăsai capul la picioarele lui ca să-mi pună zgarda…

Credeam că o să plesnesc de râs peste vreo două săptămâni, când am auzit-o pe Doamna:

— Ticule, știi, Săndica mănâncă mult mai bine când te duci s-o întâmpini împreună cu Enrique! Ține mult fetița la potaia asta mititică!

Ar fi nemodest din partea mea să propun o revedere a ierarhiilor în regnul animal, dar voi face tot ce-mi stă în putință ca să deschid un pic ochii oamenilor.

Dar cum?

Nota traducătorului

Curios: eram sigur că se filozofează până la o anumită vârstă, după care începi să judeci! Se vede că e o lege care nu-i privește pe toți reprezentanții regnului…

La urma urmei, nu-i cine știe ce anevoie să dai un simplu gest, un simplu serviciu prietenesc drept un mare act de pătrundere în psihologia unui vecin de scară ierarhică, o breșă în zidul de nepătruns ce deosebește speciile, în același timp acuzând omenirea de dogmatism anchilozat, de neputința să înțeleagă ceva ce nu se încadrează în canoanele cu care i s-a îmbuibat capul.

Cât privește teoria, desigur.

În privința practicii… Firește, am fost amândoi – mă refer și la Tincuța – niște mari idioți: unde să ne gândim noi că la vârsta nepoatei etc… etc… Și era atât de evident totul!

În orice caz – mersi, Enrique!

Dar nu pot permite să se vorbească pe tonul acesta despre prietenii mei! Cu atât mai mult, cu cât pornești de la o crasă lipsă de informații: de câte ori în toiul discuțiilor noastre aprinse pe tema „preferată” nu o ștergeai la bucătărie, ademenit de mirosul excelentelor bucate ale Tincuței? Așadar, cum poți tu judeca fără să fi urmărit plenar ceea ce se discuta? Cred în fenomenalul tău auz, recunoaște și zoologia că ne depășiți în acest domeniu cam de vreo șaisprezece ori, dar e suficient atâta, ca să prinzi tot ce se discută peste două camere și un hol, unde mai pui și aparatul de radio din bucătărie, care trăncănește zi și noapte de m-a înnebunit?…

Fie, dar și din câte ai prins tu cu jumătate de ureche n-ai înțeles că suntem aproape toți niște fervenți susținători ai panspermiei? Că ne îndoim nu doar de măsurile luate de guvern și de cinstea vânzătorilor de găini?

Totuși, și în acest liberalism, nonconformism, numește-l cum vrei, trebuie să existe o limită: să-l pui tu la îndoială pe Einstein?

Măgarule!

Capitolul șapte,

în care autorul demonstrează practic că,
atunci când ești stăpânit de un sentiment mare și autentic,
te poți face înțeles și respectat de oricine,
chiar de cineva cu tabieturi

Unul Dumnezeu știe cât am amânat scrisul notelor acestora de mai la vale, prin câte îndoieli mi-am rupt gândurile, de câte ori mi-am dat pulsul până la limita admisă ba sus, ba jos… La drept vorbind, nici acum, când m-am hotărât parcă, nu sunt chiar atât de sigur că o să duc lucrurile până la capăt: oricine are dreptul, ba nu – datoria –, să păstreze unele întâmplări ale vieții notate pe inimă și nu pe pagini scrise, fie paginile chiar ale unui jurnal intim. O fac totuși pentru că în memorie rămâne doar esența, pentru mine e scump însă și cel mai mic detaliu, cel mai neînsemnat gest, tot, tot, tot… Într-un cuvânt, e vorba de Nancy și relațiile noastre.

Trebuie să știți că Grăsanul are tabieturile lui și să-l scoți din ele ar fi un act de înaltă dresură. Doamna, să zicem, încearcă de-o viață să-l deprindă mâncatul pârjoalelor cu furculița și fără pic de succes (aici mă văd nevoit să trec de partea lui: ce gust în bucata de carne pe care n-ai pus victorios lăbuța, ca să rupi apoi din ea cu toată dantura!). Cu toată modestia, mă văd nevoit să declar că eu totuși am reușit! Câteva săptămâni la rând mi-a tot sunat în ureche ca o muzică a sferelor nemaipomenita voce a lui Nancy: „Locuiesc în curtea vecină, Enrique! Ne plimbăm de la ora șase!” Câteva săptămâni la rând am tot reflectat asupra sintagmei „curtea vecină”, ca până la urmă să-mi dau seama că sunt un prost: cercetează-le vizual pe amândouă, tontule, și nu mai face atâta teorie! Mai greu a fost cu ștergerea stereotipurilor. Ora la care mă scotea (citește: îl scoteam!) afară Grăsanul era șapte. Nici mai mult, nici mai puțin.

Lesa, ușa, trei paliere în jos, ieșirea, curtea. Dacă lipsea Bobo, boxerul idiot de la scara a treia cu care sunt la cuțite – și lipsește destul de des, stăpânul lui nu prea are noțiunea timpului din motive de consum exagerat de alcool! –, urma libertatea absolută, firește, în perimetrul curții, patruzeci de minute de gimnastică și, de ce n-aș recunoaște-o, ceva hârjoană platonică cu dobermănița curvei. Am început-o cu ce e mai simplu: cu cercetarea teritoriului. Nu că nu m-ar fi interesat curțile vecine, într-un târg ca al nostru nu afli două la fel, avem adunătură din toată lumea! Dar nu aveam dreptul să înșel așteptările Grăsanului – mă știa ascultător și docil, o evadare de-a mea l-ar fi putut băga în boale: vai, micuțul, o să-l calce prima mașină! I-aș fi putut dovedi contrariul cu ușurință. Spre deosebire de provincialii și salonarzii de care e plin orașul, mă simt în apele mele în orice situație stradală. Așa că a rămas foarte uimit când am început să-l trag și să-l izbesc spre teritoriile limitrofe, obligându-l, în cele din urmă, să cedeze. Curtea din dreapta nu prezenta niciun interes. Doar aroma, ca să folosesc un eufemism, doar aroma foarte recentă a unui bullterrier de care e sănătos să te ții cât mai departe. În cea din stânga însă… Ah, în cea din stânga!… Părăsise curtea de doar câteva minute, posibil să mai fi fost încă pe scări sau în ascensor când am intrat noi și mirosul ei proaspăt mă scotea din minți. Picioarele refuzau să mă mai slujească și m-am întins „pe urmele pașilor ei” (ce romantic, nu?), respirând greu. Grăsanul avea însă zi de prezență la Academia lui căcăcioasă, așa că privi mahmur la ceas: „Băiatule, ne-am distrat destul!” și prinse să mă târască spre casă cu o insistență neștiută până atunci. (Mult mai târziu aveam să aflu că în același bloc cu Nancy locuia și una din fostele lui aspirante, o urâțenie atât de perfectă, încât până și el, un crai total lipsit de gust, fusese nevoit să-i aprindă „roșu”, cu toate consecințele de rigoare…) Etapa a doua s-a dovedit a fi mult mai dificilă: orarul promenadelor matinale. De obicei, se trezea (îl trezeam) la șapte fără un sfert, cam vreo cincisprezece minute se învârtea prin baie și alături, mimând și ceva gimnastică, apoi vreo cinci minute căuta, înjurând, lesa pe care o țineam eu în gură și începeam coborârea spre curte, gâfâind.

Când am tras pentru prima oară plapuma de pe el la șase fără un

sfert, s-a întins ca de obicei, a declarat, iar ca de obicei, că sunt un ticălos și o să-l bag în pământ cu mult înaintea celor o sută de ani câți intenționa să facă umbră continentelor, și abia la ieșirea din baie s-a priceput să-și arunce ochii la ceas.

Nu am atâta ținere de minte ca să repet măcar în parte torentul, cascada de blesteme și înjurături ce-a urmat, nici să descriu mulțimea de fente și eschive la care am apelat ca să-mi păstrez pielea întreagă. Fapt este că s-a trântit din nou în uriașul așternut în care s-a învârtit fără să-și poată relua somnul până pe la șapte, iar mie nu mi-a mai permis să-i încălzesc picioarele.

De sub pat am observat de vreo câteva ori pe geamul mat al ușii umbra Doamnei agitându-se, stăpâna umbrei n-a îndrăznit însă să intre: prea știa bine ce poate păți. L-am învățat să se scoale la orele șase fără un sfert abia peste vreo trei săptămâni. Toamna intrase în drepturi depline, zilele erau tot mai scurte și mai chioare, curțile pline de foi galbene, care sunau metalic sub picioare. (Din toamna aceea am obsesia neasemuitelor rânduri: „Toamna sună-n geam frunze de metal…” I le-am recitat și ei. Aș fi dat trei vânători numai ca să-i fi putut răspunde pozitiv la întrebarea dacă le-am compus eu… Deși nu-mi mai amintesc bine ce i-am răspuns…) În uriașul puț care era curtea vecină soarele avea să intre abia peste câteva ore și pentru puține minute. Stăpâna ei, adolescenta cu picioare subțiri și ochi triști, stătea lângă scara a treia, în ciudata lumină rezultată din amestecul zorilor cu lucșii puțini ai becului ce indica intrarea. Nancy, adică inconfundabila ei siluetă, se profila pe zidul întunecat al blocului. Era în mișcare, niște unduiri abia vizibile, moi și încete; făcea cu botișorul ei ascuțit niște pase de parcă ar fi repetat, rotunjindu-l, perimetrul colțos al fiecărei dintre frunzele căzute din platanul sub care se afla. Și, brusc, a încremenit. Știu că risc trivialul, dar n-am încotro: mi se tăiaseră și picioarele, și respirația. Apoi s-a întors încet, de parcă ar fi fost luată cu rapidul de un mare operator, a tras aer în piept și s-a repezit spre mine ca o săgeată. (Banal, dar n-am încotro.) Mă surprind în timp ce aștern aceste note că plagiez – absolut involuntar! – unele din lecturile preferate ale Doamnei. Nu că aș citi pe ascuns cărțile ei, la asta încă n-am ajuns! – îi place Doamnei să citească uneori cu glas tare, ba să

și comenteze în prezența mea, și mai ales când lipsește Grăsanul. Așa că, volens-nolens, gusturile mele literare țin oarecum de ale ei și de foarte multe ori sunt perfect opuse gusturilor dumnealui. Ea este tipul de femeie romantică, el – tipul ironico-isterico-sceptic și unul Dumnezeu știe cât de greu îmi vine să împac în mine aceste două caractere. Bineînțeles, dacă admitem că nu poți viețui într-un anumit mediu fără să-ți redactezi oarecum personalitatea. Dar toate astea așa, doar ca o paranteză…

Sfântă inocență!

Ferice de cei ce ajung la vârsta maturității cu suflet curat de copil… (Pardon, cred că o cam iau razna!)

Nu m-am putut mișca din loc un singur centimetru. Nu-mi puteam crede ochilor. Ea s-a oprit în mine, cât să mă răstoarne, și n-a mai stat să-și drămuiască vorbele conform originarei viclenii femeiești, a prins să-mi sărute capul câtu-i de bleg și să se înece într-o adevărată viitură de vorbe:

— Enrique, ai venit! M-ai găsit! Știam că ai să mă găsești! Unde ai fost până acum? Dacă ai ști cât te-am așteptat, cât am suferit! Credeam că nu ți-am plăcut, credeam că mă crezi o proastă flușturatică și naivă, poate chiar o stricată, Doamne, dacă ai ști, dacă ai ști…

Mă gândeam cu groază, în timp ce mă rostogolea prin frunzele moarte acoperindu-mă de sărutări, la soarta crâncenă ce ar fi putut-o lovi, dacă ar fi nimerit, așa, dezarmant de naivă, peste un ticălos. La urma urmei, ce știa ea despre mine, decât numele și… și atât? În locul meu ar fi putut fi oricine…

Mă copleșea și mă băga în sperieți gândul că ar fi putut fi cu putință asemenea lucru. Și numai strălfulgerarea bruscă a amintirii că noi, șoricarii, suntem dotați cu o intuiție neobișnuită m-a salvat în clipele acelea de un atac de apoplexie…

A contenit pe neașteptate. În picioare, în fața mea, nemișcată, mă privea uluită și, aș îndrăzni să zic, disperată:

— Tu taci, Enrique? Nu ai nimic să-mi spui?

Aveam.

Dumnezeule creator și apărător al șoricarilor, câte aveam să-i spun!…

Am cuprins-o la piept și am ținut-o așa, temându-mă să suflu, vreme lungă.

— Nu spune nimic, Riky! Știi cât…

Știam! Știu tot, tot, tot… (O singură ființă are dreptul să-mi spună Riky. Aș fi în stare să sfâșii pe oricine altcineva dacă ar îndrăzni să mă cheme astfel!) Așezați pe iarbă, ne priveam în tăcere. Adolescenta cu picioare subțiri și ochi triști ne-a urmărit și ea o vreme, apoi s-a apropiat de noi.

— Mare noroc pe tine, Nancy, ți-ai găsit un prieten! Apoi s-a întors spre Grăsanul, aflat nu știu cum și el alături, pentru că, sincer vorbind, nu-mi arsese de el din clipa întâlnirii cu mititica, nici măcar de lesă nu știu cum scăpasem:

— O să mai veniți pe aici? Vedeți cum se joacă? Nancy e atât de singură și tristă…

„Ca și stăpâna”, îmi venea să zic, și din privirea plină de duioșie a lui Nancy am înțeles că nu mă înșelam.

— O să venim, firește! E greu pentru un șoricar să-și afle prieteni în orașul ăsta nenorocit! Sunteți aici în fiecare dimineață? zise Grăsanul.

— La șase, făcu fetița. Sau eu, sau bunica. Iar acum trebuie să plecăm…

— La revedere, zise Grăsanul.

— Pa! zise Nancy și mă sărută pe vârful nasului.

Abia acasă am reușit să înțeleg cât de cât valoarea darului pe care mi-l trimitea cerul. Desigur, nu fără propriul meu ajutor.

Și când dansul mulțumirii și bucuriei s-a transformat într-un tontoroi cu pantofi împrăștiați prin hol și perne aruncate pe jos, Doamna a reușit să mă prindă și să mă ia în brațe:

— Ați băut ceva, Ticule?

Da! Băusem din cea mai rară și nobilă cupă: a dragostei!

— I-am găsit o prietenă, Tincuța. O cochetă destul de drăguță, deși cam frivolă.

— Era și cazul, nu? A crescut băiatul… Am lăsat vorbele lor să treacă pe lângă urechi. La ce te poți aștepta de la un biped aiurit, lipsit de gust și mai ales de fairplay?

Bineînțeles, nu o am în vedere pe Doamna.

Toamna înainta vertiginos spre celălalt anotimp, care mă cam bagă în boale, dar zilele și, mai cu seamă, diminețile erau senine și proaspete, întâlnirile noastre – o sărbătoare continuă, deși mereu prea scurtă.

Grăsanul aflase în adolescenta cu picioare subțiri și mereu tristă o interlocutoare neașteptat de inteligentă și citită – pentru anii ei –, era elevă într-a noua, locuia cu taică-su și bunica, pe maică-sa o pierduse în copilărie și, știam de la Nancy, în relații destul de incerte cu cei doi, niște oameni încuiați, lipsiți de sentimente cum ar fi afecțiunea.

Cu alte cuvinte, dacă e să mă exprim ceva mai popular, mergeau toate ca pe roate, până când într-o bună dimineață (pe naiba – bună!) n-a apărut Nancy în lesa unei arătări destul de bătrâne și supărate. Toate ca de obicei: zgarda scoasă, mititica se repede la mine radioasă, încă din fugă scandându-mi numele, eu mă întorc, parcă întâmplător, cu o coastă, pentru ca ea să mă poată, tot întâmplător, răsturna, când:

— Nancy! Aici, javra naibii! Asta mai lipsea, să-mi aduci niște rapăn în casă!

Am încremenit. Cu toate că nu este pe lumea asta patruped mai prompt în decizii și reacții, am rămas locului ca un biet șoricuț în fața unui șarpe: nu-mi puteam crede urechilor!

M-a scos din înțepeneală academicianul (și, trebuie să recunosc, m-a salvat de la o mare prostie – vă imaginați viitorul nostru, al meu și al lui Nancy, dacă mi-aș fi înfipt colții în mizerabilii fesieri ai zgripțuroaicei?!):

— Madam! Câinele nostru face baie o dată pe săptămână. Și e la curent cu absolut toate vaccinurile. Vă asigur că nu aveți de ce vă face griji…

În semiîntunericul curții, la care se mai adăuga și ușoara ceață a dimineților de toamnă, și oameni, și lucruri se disting, cel puțin pentru un ochi uman, mai greu, șters.

Baba făcu niște pași înainte, că spre Nancy, că spre Grăsanul, dar se opri brusc.

— Pentru Dumnezeu, Riky, nu-ți pune mintea cu ea! Dacă vrei să ne mai vedem…, îmi șopti Nancy.

Tremuram vargă.

— Aici! La mine, javră! cloanța se aplecă și dintr-o mișcare prinse lesa de zgarda mititicăi. Apoi se îndreptă bățoasă și rânji spre Grăsanul:

— Ce surpriză! Bună dimineața, domnule a-ca-de-mi-ci-an!

Grăsanul făcu o mutră lungă, deschise gura, dar răspunse abia spatelui baborniței, care se învârtise brusc pe călcâie și o luase spre scară.

— Bu-bună dimineața…

Nancy îmi aruncă o privire speriată din prag și dispăru aproape târâtă în hăul cenușiu al intrării.

— Bună, Enrique, bună! Mi-ai făcut-o! Grăsanul părea speriat. Din cinci sute de mii de variante nu puteai s-o găsești decât pe asta!… Mă luă în brațe, pedeapsă sau favoare extrem de rară, și porni în pas alergător spre curtea noastră.

(În aceeași seară aveam să aflu dezlegarea enigmei. Baba nu era alta decât studenta lui din tinerețe, și trebuie să știți că Grăsanul avea deja doctoratul la douăzeci și trei de ani! o slută fără vocație, dar cu mari proptele, care-și pusese în gând să-și cucerească profesorul. A fost o poveste lungă și urâtă, cu anonime, plângeri mincinoase și ședințe furtunoase la biroul de partid – ce-o mai fi însemnând și asta! –, sfârșită cu câștig de cauză pentru burtosul, dar și cu pierderi irecuperabile pentru nervii și inima pârâtului Don Juan… În orice caz, toate de domeniul unui trecut îndepărtat, singura explicație pentru hohotele de râs cu care și-au amintit povestea Grăsanul și doctorul Mitică, venit „întâmplător” pentru un pahar de vorbă…)

Vreo trei zile mi-a fost imposibil să-l duc în curtea vecină.

În cea de a patra am apelat la forță. Cu burtoiul lui, unde să mai știe el de „Primii fiori”, de alte simțiri decât cele de sete și poftă de trăncăneală! L-am mușcat, elementar, de glezne și l-am izbit cu atâta putere spre casa vecină, încât, în cele din urmă, s-a dat bătut:

— Mă băiatule! Cedez pentru că ești îndrăgostit lulea! Dar dacă iese iar baba, o să te aștept după colț…

S-a oprit la colțul casei și a lungit cât a putut ceea ce numește el gât: Nancy stătea întinsă pe pământ, cu botișorul pe un vraf de

frunze. Nemișcată.

Rezemată de balustrada scării, o privea trist ca de obicei Rodica. M-am ridicat cu labele pe el cât mai sus, ca să-l scutesc de supliciul aplecării, mi-a scos lesa și în clipa următoare eram lângă Nancy.

N-a sărit să mă răstoarne în foile moarte, nu mi-a cuprins gâtul cu lăbuțele ei gingașe și puternice. A început să plângă încet, fără lacrimi:

— Credeam că te-am pierdut, Riky…

Rodica a sărit toate patru treptele deodată. Cred că era prima oară că o vedeam zâmbind. S-a agățat de gâtul Grăsanului de parcă s-ar fi întâlnit cu un vechi prieten:

— Dacă ați ști cât a suferit Nancy! De patru zile n-a mâncat nimic!

Și, fără să mai aștepte cuvinte de compasiune, continuă:

— Bunica a zis că nu mai iese în curte cu Nancy… Nu știu de ce n-o poate suferi!…

Grăsanul a tușit diplomatic:

— M-am simțit… hm… Am avut mult de lucru… Și am uitat să-mi previn soția că băiatul nostru are o prietenă aici… Îmi pare rău că am făcut-o să sufere.

Al naibii, e cavaler totuși!

Nota traducătorului

Trebuie să vă asigur că e o adevărată plăcere să comentezi cronici obiective. Cu mici inexactități, involuntar scăpate, sper, anume asemenea însemnări am avut în față traducând acest capitol. Mi-a descris, desigur șarjând un pic, măruntele tabieturi, care sunt mai degrabă niște jaloane ce-mi organizează ziua de muncă. Dar o face cu simpatie pentru cel șarjat, și asta mă lasă să cred că băiatul n-a trăit de pomană în mediul pe care i l-am oferit.

Din păcate, atunci, când comunicarea dintre noi era posibilă doar la nivelul acela primitiv, n-a fost cu putință să înțeleg mai mult decât am înțeles.

Cine știe, poate ar fi fost cu putință să evităm ceea ce s-a întâmplat curând…

Capitolul opt,

în care autorul împacă două mari pasiuni
ce dau sens vieții lui, dar nu poate renunța la a treia,
aceea de a lua în căruță

…Primii fulgi au poftit abia pe la mijlocul lui decembrie. Și odată cu ei au început a fi tot mai scurte promenadele de dimineață, ba chiar și cele de după-amiază: și Doamna Tincuța, și Grăsanul găseau că e prea periculos frigul pentru un pârlit de șoricar. Aș fi găsit eu o modalitate să-i conving de contrariu, dar și gingașa Nancy, deși nu mi s-a plâns niciodată, nu se avea bine cu gerul.

Nu prea eram agreat în companiile aproape zilnice din camera Grăsanului, „ca să nu mă omoare cu țigările lor” (Doamna!), dar adulmecasem eu că se pune ceva la cale, ceva frumos, care face să tremure de bucurie și nerăbdare orice șoricar care se respectă.

Și iată, în una din serile cu pălăvrăgeală, bârfe, hohote de râs, politică și băutură, când Doamna, după ce servise masa, se ascunsese în spatele a trei uși în camera ei, iar eu moțăiam lângă radiatorul din bucătărie, închis, firește, se aude soneria de la intrare.

Ar fi fost de mirare s-o audă cineva.

Am auzit-o eu.

Pentru un șoricar închis nu e mare filozofie să deschidă ușa dacă vrea să o facă. (Desigur, ușa de la bucătărie!)

Mă întreb și azi dacă am intuit atunci sau nu că soneria aceea era începutul unui nou capitol, și cel mai dramatic, al vieții mele?

Nu știu ce să-mi răspund.

Dar nu am să regret niciodată că am sărit să dau de știre Grăsanului că mai are un musafir întârziat.

Era un cetățean între două vârste, cum i s-ar fi scris în buletin, „semne particulare n-are”, nițeluș băut, ceea ce îl urca (sau îl cobora!) pe aceeași treaptă cu Grăsanul, și care a refuzat categoric invitația de a pofti la un pahar în cameră.

— Domnule profesor, nu vă rețin decât o clipă. Sunt tatăl Rodicăi…

— A-a! făcu Grăsanul. E o fetiță minunată, cred că are un viitor…

— Mulțumesc… Dar sunt aici nu în calitate de tată… Am venit ca stăpân al lui Nancy…

— A-a…, mai făcu Grăsanul… E un câine minunat… Cred că…

— Știți, domnule profesor, eu cred că fiecare trebuie să-și facă meseria. Eu, de-o vorbă, sunt inginer, dar vând vopsele la piață, ca să supraviețuiesc…

— Da, sunt vremuri grele… Tranziția, știți…

— Știu. Luați-o și pe Nancy la vânătoare. Asta-i meseria ei. Vânătoarea. Eu n-am posibilitatea…

Grăsanul scăpă falca de mirare. Dar își reveni imediat:

— Mi-o încredințați mie? Știți, vânătoarea de vulpi…

— Știu. Dar meseria ei nu e să stea pe sofa… De altfel, vă roagă și fie-mea…

Grăsanul stătu un pic în cumpănă. Posibil că îmi văzuse totuși privirea, pentru că zâmbi larg și zise:

— Bine. De acord. Am să dau de știre fetiței, în ajun… Poate poftiți la un păhărel?…

— Mulțumesc, nu. Altădată… Vă sunt foarte obligat!

I-am adulmecat lungă vreme urmele. Erau ale unui om de treabă.

Și nu prea fericit… M-a amuzat întotdeauna prostia omenească. Și în mod special strălucita idee a bipezilor de a se autointitula „regi ai naturii”. Și nu unul mai răsărit colea, ceilalți urmându-i la rând, ci toți deodată! Vă imaginați: o adunătură uriașă, și toți cu sceptru și coroană, pretinzând supușenie nu de la semeni, ci de la noi, caracuda din restul regnului…

Fantastic! Și noi, majoritatea absolută, care nu știm nimic…

Sau ce să zic de leul declarat „rege al animalelor”?

Tot de ei declarat.

Leul! Un munte de mușchi stând în fața unui simplu șoricar cum ar sta, de exemplu, Tyson în fața lui Norbert Wiener…

Iată de ce m-am bucurat nespus să aflu că societatea în care mă învârt e departe de prostia generală și, asemenea nouă (ei, nu chiar nouă, șoricarilor, care suntem antimonarhiști, mai precis, individualiști înnăscuți!), se gătește febril să-și numească un conducător de haită și că procesul acesta se numește în lumea ei „alegeri”. Mi-ar veni foarte greu să descriu atmosfera din casă, de altfel, nici nu cred că e unul din evenimentele demne de a nu fi date uitării, în orice caz, vreo două-trei săptămâni până la aceste „alegeri” n-am mai știut ce e odihna. Discuții nesfârșite, certuri, compromisuri și iar scandal, variante peste variante, că ăla e un hoț notoriu, că celălalt e un afemeiat (deși Grăsanul nu considera viciul ca fiind periculos!), că ăsta te vinde a doua zi, că celălalt te cumpără peste trei zile și așa mai departe. A fost un adevărat triumf al rațiunii când cu două zile înaintea marelui eveniment s-a ajuns la un compromis prin consens (la propunerea domnului Robert): anume ca în chiar ziua alegerilor să se organizeze o vânătoare de vulpi. Nu cred să fi sărit vreodată mai sus decât la auzul acestei hotărâri. Prima vânătoare a mea! A Șoricarului Enrique, nu a nefericitului și impostorului prepelicar… Mi-e rușine să recunosc, dar la întâlnirea din ajun i-am spus lui Nancy că nu sunt un ageamiu în domeniu, că am deja la activ câțiva vulpoi. Am făcut-o cu cele mai bune intenții, era atât de speriată, tremura așa de tare, trebuia s-o îmbărbătez! Și aveam atâta încredere în propria intuiție! (Și azi sunt convins că trebuie să ai multă încredere în intuiție, dar nu-i rău deloc să lași o mică rezervă și pentru îndoieli… Dar, vorba ceea: mintea șoricarului cea de pe urmă…)

Am mers cu Nancy în două mașini felurite: ea împreună cu Grăsanul, care a ținut-o în brațe tot drumul, era rugămintea Rodicăi, ea a adus-o; eu cu domnul Robert alături. Costumul îi mirosea îngrozitor a urină de iepure și a rachiu, am făcut eforturi uriașe să prind aerul destul de rece de la ventilator, ca să-mi pot păstra cât de cât facultățile olfactive pentru munca ce mă aștepta.

După vreo cincisprezece kilometri de șosea ne-am băgat în niște

coclauri groaznice, mașinile patinau la centimetri de niște râpe în care nu ne aștepta nimic bun, înjurăturile curgeau ca din cornul abundenței și toate cu adresă precisă: inginerul era cel care: „Vă duc eu la un loc fantastic, umblă vulpile în cruce”. Când mașinile n-au mai fost în stare să înainteze nici de-o palmă și compania a coborât vesel ca să-și asambleze armele și să-și lege cartușierele, a pornit alt scandal: unii susțineau că șoricarii trebuie transportați la vizuină în ranițe, ca să nu-și irosească în van forțele, alții că trebuie lăsați liberi, ca să poată descoperi singuri vizuinile. Diferendul s-a lichidat (da la „lichid”, firește!) cu ajutorul unui termos de țuică fiartă, iar noi am luat-o, se înțelege, pe jos. Zăpada, din fericire, destul de puțină, ardea plăcut tălpile, se puteau citi pe cearșaful ei toate peripețiile nopților trecute (la marginea unei viroage și urmele unei tragedii recente – sânge și păr de iepure, motiv pentru micuța Nancy să-și piardă capul, abia am putut-o liniști!). Mirosea atât de puternic a vulpe, încât nu m-am mirat deloc când la buza unui pripor am dat de o gaură din care se revărsa o duhoare în stare să te înnebunească. Primul gând a fost să mă reped în vizuină, dar cum vânătorii nu erau la vedere, am dat mai întâi glas.

Prima s-a arătat Nancy. „Am să răzbun moartea bietului iepuraș!” a strigat și abia am reușit să blochez intrarea.

— Ești bravo, micuța mea, i-am spus. Dar fără vânători n-o să facem mare treabă: după toate semnele, cred că e vorba de un vulpoi cu experiență! Am lăsat-o lângă gaură, Doamne, cu toată răutatea din ea, ce voce frumoasă și clară avea! și am pornit în căutarea ieșirii sau ieșirilor de rezervă. Am descoperit-o la vreo zece metri, mascată foarte iscusit de o tufă de măceș și ciulini, aduși și depozitați parcă de vânt. Alta nu mai putea fi, era prea greu solul ca să sapi mult în el. Ce bine îmi prindeau învățămintele bietei mame și cu câtă recunoștință mă gândeam la ea!

Vânătorii au rupt, bineînțeles, lanțul și au dat năvală buluc, să fi țâșnit vulpoiul, s-ar fi împușcat unul pe altul.

— Ticule, a urlat inginerul, ai o potaie pe cinste: nici nu arată să fie la prima vânătoare! („M-ai mințit, Enrique, să nu mă minți niciodată! avea să-mi spună mai târziu mititica. Chiar dacă mi-ai vrea binele!)

Îmi spunea intuiția că vulpoiul avea să iasă pe lângă tufa de măceș. În locul lui aș fi procedat anume așa. Din care motiv i-am strigat micuței să atace de unde se găsea: inamicul s-ar fi aflat cu spatele la dânsa, deci ar fi prezentat un pericol mult mai mic.

Când inginerul, cel mai versat dintre ei, a reușit să-și convingă tovarășii să formeze o potcoavă în jurul vizuinii, nici n-am mai așteptat să-mi strige „plié!" – m-am repezit ca un descreierat în labirint. Aveam să probez pe propria piele spusele mamei: nu sunt clipe mai periculoase decât primele, când ataci refugiul unei vulpi. Clipele până se acomodează ochiul venit de la lumină cu bezna vizuinii. Nici nu reușisem să fac zece pași, nici nu reușisem să prind în auz strigătul de luptă al lui Nancy, venit de departe și abia distins, când ceva ca un brici îmi trecu pe lângă ochi, îmi spintecă vârful urechii și mi se înfipse în pielea gâtului la cel mult un deget de la carotida stângă. M-am izbit instinctiv îndărăt, din fericire, apucătura fusese de suprafață și m-am putut elibera, ca în clipa următoare să-i văd și mutra. Un cap aproape negru, cum îl au ticăloșii aceștia ajunși la maturitate, un bot ascuțit cu nările dilatate și ochi roșii și un rânjet care-i descoperea două rânduri de brice create anume pentru a ucide. Cu cinci centimetri să-și fi lungit elanul și mi-ar fi scurs exact atâta sânge cât ar fi fost necesar să mă lase întins pe câmpul de onoare… Imaginea aceasta mi-a rămas întipărită pe retină ca s-o pot revedea, tremurând de groază, și acum, aproape de bătrânețe, atunci însă nu prea aveam timp de studiu anatomic: am scos un urlet în stare să bage în sperieți și o panteră, după care m-am repezit în ticălos cu gura căscată cât să-i cuprindă toată căpățâna. De fapt, asta e marea spaimă a vulpilor: prinde-i amândouă maxilarele sau gâtlejul în menghină și s-a zis cu ele! De obicei, cele mai tinere cam așa termină, ăsta era bătrân. Prinse să se retragă zvâcnind la orice atac al meu și scoțând niște țipete ce aduceau mai mult a zgomote stridente produse de un fierăstrău știrb. Bănuiam că labirintul poate avea și o cameră centrală, mai largă, în care cumătrul să-și poată face siesta. Și totuși m-a luat prin surprindere când, scoțând un urlet disperat, se retrase aproape sărind din canalul îngust prin care îl urmăream și se roti cu coada spre mine. Momentul de surpriză a durat o clipă, suficientă

însă pentru a-mi da seama că nimerise într-o încăpere destul de spațioasă pentru asemenea manevre și că în partea opusă a camerei se afla cealaltă ieșire, spre care se și repezi. În fond, aici se termina misiunea mea. Restul ținea de meseria vânătorilor. Dar prin cealaltă intrare venea Nancy!

Îi auzeam distinct vocea, era mai degrabă un marș de promenadă decât un cântec de luptă, și mă trecură sudori reci când îmi dădui seama ce se poate întâmpla! Fiara era pe jumătate în canalul ieșirii principale, când cu un salt (ca să vezi: era cât pe ce să zic și eu ca Grăsanul: supraomenesc!) am reușit să-i prind vârful cozii și s-o fac să sară iar în cameră ca un dop scos cu tirbușonul. A fost, cred, riscul principal: n-ar fi costat-o cine știe ce efort ca în scurtul moment de dezechilibru din partea mea să-mi „ia gâtul". Dar mai era cântecul lui Nancy. Armoniosul și nemaipomenitul ei cântec de luptă care mi-a salvat viața… Vulpoiul a intrat ca o torpilă în canalul prin care îl gonisem și n-am mai găsit de cuviință să-l urmăresc: până la sosirea micuței trebuia să-mi refac moralul. Au răsunat de afară două împușcături, apoi alte trei la rând și am înțeles că sunt ale Grăsanului, era singurul care avea armă cu repetiție.

Apoi niște urlete care ar fi putut însemna și blesteme, și strigăte de triumf. Și în clipa în care s-a luminat camera de prezența micii mele prietene mi-am pierdut cunoștința…

Stau uneori și mă gândesc, chiar acum, să zicem, pe fotoliul din fața șemineului, sătul, curat, în preajma vârstei care e mai degrabă a senilității decât a veselei tinereți sau a viguroasei maturități, în vecinătatea unor oameni care mi-au fost întotdeauna prieteni și nu stăpâni, stau, zic, și mă gândesc: ce viață am dus? O viață de câine? În fond, ce s-ar schimba dacă în locul Doamnei ar fi acum o sluțenie păroasă înfășurată în piei crude, în locul salonului acestuia elegant, o grotă împuțită, în locul șemineului împodobit cu teracotă de Bucovina, o vatră de care răspunde cu capul urâta, iar în locul Grăsanului, care intră acum cu pachete, printre care și unul cu salam de Sibiu, un homo erectus ducând pe umeri o ciozvârtă de mamut, căpătată după ce a dat cu bâta în dreapta și în stânga de i-au ieșit ochii din orbite?

Cred că nimic.

Cred că nu s-ar schimba nimic.

Aș ocupa același loc în fața focului, aș căpăta aceeași bucată de carne zvârlită peste umăr, poate doar că aș participa la vânători adevărate, cu cea mai nemiloasă miză: viața. (Deși și cu Grăsanul trebuie să fii foarte atent când e înarmat!)

În rest…

Am pierdut și am câștigat. M-am veselit și am plâns. Am iubit și am fost iubit…

Am dus o viață de câine.

Și dacă din când în când, neștiind de ce și absolut contrar voinței mele, mă surprind lătrând și urlând la lună, lucru care, de fapt, mă și împinge la asemenea filozofări, nu cred că ar fi cazul să mă neliniștesc: au avut grijă zeii (iar mama afirma că zeii noștri s-ar afla pe lună!) să ne mai înzestreze și cu un subconștient salvator.

Ce înseamnă asta nu ne e dat să știm.

Și să nu-i invidiem pe oameni. Nici ei nu o duc mai bine.

Pur și simplu avem zei feluriți…

Nota traducătorului

Nu am comentarii.

Poate doar o mică observație, mai degrabă – o explicație: am tras într-adevăr cinci focuri. Vulpoiul a sărit chiar în fața mea. Iar dacă nu l-am doborât cu primul cartuș, a fost o întâmplare: încărcasem din greșeală arma cu ploiță de prepelițe. E cât se poate de firesc să nu poți găuri cu macul acesta cojocul unui vulpoi echipat de iarnă… Așa că găsesc cât se poate de deplasată ironia, chiar mascată, cu privire la calitățile mele de ochitor.

Găsesc, de asemenea, că nu ar fi stricat câtuși de puțin ca autorul să nu facă atâta bravadă din faptul că, vedeți dumneavoastră, ei, șoricarii, se călăuzesc de o morală primitivă, dar cinstită, care le permite să nu roșească săvârșind tot ce e natural.

Scena la care, involuntar, am asistat nu cred că era de prea mult bun-simț.

Oricum, trăiești între oameni, domnule Enrique…

Capitolul nouă,

în care autorul dă dovadă de pricepere în analiza sociologică umană,
dar își consumă materia cenușie
încercând să rezolve probleme personale

Primele semne a ceea ce ei numesc „criză” le-am sesizat la vreo lună după vânătoarea de vulpi, sau, cum socotesc ei, după alegeri.

Aparent parcă nu se schimbase nimic: cel puțin o dată pe săptămână Sanda venea de la școală direct la noi ca să întoarcă împreună cu mine casa cu fundul în sus: în asemenea zile, Doamna se văita că nu a fost anunțată din timp, ca să poată găti „ceva gustos”, de parcă ar fi știut să gătească și altfel; Grăsanul stătea câtu-i ziulica ba pe divan, ba îngropat în hârtiile și hârțoagele lui, care, nu pricep de ce, aveau atâta căutare în lume (cu excepția punctului de pe glob ocupat chiar de el).

Seara ne călcau prietenii aproape ca de obicei, dar în discuțiile lor, în felul de a râde, în toată atmosfera ce umplea „casa de nebuni”, cum numea Doamna camera Grăsanului, se simțea ceva inexplicabil, insesizabil și nu mai știu cum, ceva de natură să pună în gardă.

Plutea ceva în aer, dar nu pentru mine, nu pentru noi.

Ne vedeam de două ori pe zi, nu se schimbase nimic, ne vorbeam ore în șir sau stăteam ore în șir fără să ne spunem o vorbă, ne era bine, eram fericiți.

Mai mult: într-o zi, nerăbdător să-mi văd cât mai curând iubita, am scăpat din mâinile Grăsanului încă la ușă și am ajuns în curtea ei cel puțin de patru ori mai repede ca de obicei. Când Grăsanul, cu ochii ieșiți din orbite, ne-a descoperit la locul nostru preferat, jucându-ne sub ochiul vigilent și visător al Rodicăi, și când, la plecarea lui Nancy, m-am smuls iar din lesă, ca să-l aștept apoi

aproape un sfert de oră la ușa noastră, a înțeles și el că nu mai are niciun rost să mă dădăcească, și, după vreo două zile de probă, mi-a deschis larg ușa la șase fără cinci cu următoarea cuvântare:

— Ești liber, Enrique. Ești, în sfârșit, liber. Și nu uita că nimic nu obligă atât ca libertatea! Peste exact o oră îți deschid!

Tari de cap mai sunt oamenii! Să treci de șaizeci ca să pricepi, în sfârșit, că nimic nu disciplinează așa serios ca dragostea!…

…Luaseră obiceiul băieții, probabil, cu mult timp înainte de a fi călcat eu pragul acestei case, să se prezinte la întrunirile lor aproape zilnice care cu o sticluță de vin, care cu o palincă sau cu o felie de caș („mi-au adus-o ieri de la stână!”). Nu-i vorbă, contribuția Grăsanului era superioară, avea el și de unde, dar cu tot rostul lor aproape simbolic micile jertfe pe altarul prieteniei deveniseră o tradiție.

Desigur, exagerez când numesc aceste mici adunări chiolhanuri sau mai știu cum. Se discutau multe lucruri serioase, domnul Mitică mai avea și patima scrisului, se dădea la muze și uneori venea cu buzunarul plin de poezele, spre marea spaimă și jale (prefăcute!) ale asistenței; domnul Robert ținea, cu pseudonim, o rubrică săptămânală la o gazetuță serală. Cu alte cuvinte, se mai făcea și ceva treabă, altfel Doamna ar fi închis repede dugheana! Așa că în seara pe care și-o rezervase din timp, când domnul Mitică n-a apărut nici după o oră, nici după două, compania l-a adus pe sus cu toată împotrivirea. A fost o veselie ca nicicând, versurile lui, chiar ascultate din coridor (fusesem dat afară, Grăsanului i s-a năzărit că am stricat aerul, deși… în sfârșit…), mi s-au părut cât se poate de acceptabile, ba un catren de dragoste, ceva cu „te duci, și ani de suferință…”, de-a dreptul excelent. La un moment dat, când doctorul a ieșit în hol, probabil, să-și ia țigările din palton, Grăsanul a sărit în urma lui. L-a prins de revere cu amândouă mâinile:

— Spune!

— Adică?… Domnul Mitică a făcut o mutră mirată.

— Nu pare să-ți fi fost rău. De ce n-ai vrut să vii? Te-am jignit eu cumva? Sau poate altul?…

Doctorul și-a eliberat ușurel haina din labele Grăsanului. A tăcut lung.

— Știi, Ticule… Avem noi niște apucături… Trebuia să vin cu coniacul cela… În sfârșit… Nu ni s-a dat leafa de două luni…

Grăsanul a tăcut lung și el.

— Ai fi putut să mă suni…

— Ascultă, burtosule… Eu…

— Bine, bine… Am tăcut…

Totuși, abia peste două săptămâni, când din cei șapte nedespărțiți s-au adunat doar trei, am realizat limpede ce înseamnă cuvântul atât de des vânturat în casă și pe străzi.

Ar fi putut să nu-mi pese, mă simțeam, adică ne simțeam excelent, dar eram prea legat de haita umană în care mă învârteam, aș putea spune că, oarecum, și interesele mele depindeau de ale lor, iar în societate se rupea ceva, trosnea ceva neînțeles și amenințător.

Nu discutasem cu Nancy chestiile astea, prea țineam la mititica asta dragă, devenită o parte din mine, ca să-i stric norașul de fericire și bucurie cu care plutea peste lume ca o umbreluță de păpădie.

Și apoi ce i-aș fi putut comunica sigur și concret decât o spaimă, o alarmă aproape metafizică?

Până când…

Era o dimineață cu ger nu prea mare, ningea leneș, cu fulgi puțini și pufoși, Rodica făcea înconjurul curții cu pași rari, probabil, ca să nu înghețe, și din când în când zâmbea la zadarnicele mele încercări de a prinde vreo steluță de gheață. Nancy stătea sub platanul despuiat în așa hal, încât nici fulgii nu se țineau de crengile lui, părea sau visătoare, sau gândindu-se la ceva foarte important, în orice caz nu prea lua în seamă încercările mele de a o antrena și pe ea în joc.

M-am oprit lângă ea în cele din urmă:

— Hai și tu. Ai să îngheți!

Nu m-a privit. A lăsat boticul în pământ.

— Sunt gravidă, Riky…

Să-mi fi dat cineva cu un ciocan în cap în clipa aceea, cred că n-aș fi simțit lovitura. M-ar fi protejat valul imens de bucurie și mândrie ce mă umpluse și continua să mă umple până la nebunie. Am răsturnat-o jos și am început să o sărut ca un zănatic.

— Nancy, Nancy… Nancy!… tot repetam, strigând în același timp în gând: „Voi fi tată! Voi fi tată!…”

Ea se desprinse ușurel din îmbrățișările mele. În ochii ei nu se putea citi bucurie. Oftă lung, lung:

— Și alaltăieri, când mi-am dat seama, și ieri, când m-am convins că nu mă înșel, am crezut că o să înnebunesc de bucurie. Și ca un făcut, chiar atunci baba și-a repetat amenințarea pe care o face aproape zilnic: „Dacă-mi vine cățeaua asta cu țânci în poală, o arunc de la etajul nouă!” Și se ține de cuvânt întotdeauna, Riky!…

Dacă n-ar fi izbucnit în hohote de plâns, probabil, aș fi căzut retezat, ca atunci în vizuină. Era prea plină cupa.

Am rămas pe picioare numai pentru că înțelegeam: sunt ultima ei speranță. Mi se încredințase toată, cu trup și suflet, eram al ei cu trup și suflet, iar dragostea îți dă puteri nebănuite.

Din nefericire – nu și luciditate…

— Ce mă fac, Riky? Ce e de făcut?…

… I-am dat răspunsul abia peste trei zile.

Au fost trei zile de gândire chinuitoare, n-am pus pe nicio clipă la îndoială amenințările baborniței, planurile construite în creierul meu stors se întindeau de la cele mai fanteziste – să ucid baba! – până la cele mai stupide: să-l conving pe Grăsanul s-o fure pe biata mititică…

Dar cum să te lupți victorios cu namila de zgripțuroaică?

Cum să comunici cu Grăsanul sau Doamna, când intelectele noastre stau pe frecvențe felurite?

Cum?…

Am chemat-o de sub dragul ei de platan și am dus-o în fundul curții, ca și cum ar fi putut să ne audă cineva.

— Nancy, iubito, cred că există o singură ieșire. Fuga.

A tresărit ca de o lovitură:

— Încotro? Unde?… La vreo gunoiște undeva? Și tu?

— E vorba de fuga noastră, Nancy. Ori crezi că aș fi în stare să te părăsesc? Ori nu de copiii noștri e vorba?…

Avea ochii împăienjeniți, dar nu plângea. Și nu știam dacă era în stare să judece. Simțeam că se lasă toată în voia mea.

— Mai ții minte vânătoarea? (Ea își aruncă privirea spre urechea

mea spintecată abia vizibil și zâmbi.) Ții minte când beau ăia, am alergat prin împrejurimi și ne-am jucat de-a ascunselea?

— O, Riky…

— Ei bine, am dat atunci de o vizuină de bursuci. Părăsită, mirosea a fum. N-am intrat, dar știu că e încăpătoare și cu dependințe. Viezurii nu revin niciodată la vechile locuințe…

— Înțeleg. Și Rodica sau Grăsanul tău o să ne aducă de mâncare!

Caustică fetița! Nu bănuiam. Și judecă. Dar ca o domnișoară de salon.

N-avea niciun rost să ne înțepăm.

— Nu-ți face griji. Poate, la început, o să ne fie puțin frig…

Nancy mă cuprinse cu atâta gingășie, în ochii ei se putea citi atâta tandrețe și încredere, încât simții un nod oprindu-mi-se în gât.

Era dimineața zilei când avea să înceapă fericirea și calvarul nostru…

Curios, dacă nu bizar, și-a mai asigurat Natura liniștea și eternitatea. Cel mare înghite pe cel mic, cel mic pe cel și mai becisnic, cel aproape nevăzut ciupește și el ce nu suflă și nu mișcă, hora se învârte.

Milioane de semințe, sute de mii de icre, mii de ouă, sute de pupe, vânt, ploaie, molimă, trăsnet, ceva tot rămâne ca să închidă cercul, iar care nu rămâne nici nu era nevoie de el, ce alte măsuri de siguranță?

Drept că elita, cea care își perpetuează specia la bucată (dar căreia i s-a mai dăruit și ceva creier!), a nimerit-o mai greu: hrănește-l, mamă, păzește-l, tată, dar o scoate cumva și ea la capăt, ca să-și înalțe glasul cu întreg corul: Vivat Natura! Glorie! Osana!… Și odihnește în pace și onor Măria Sa, plecându-și arar ochiul înțelept spre creaturile Măriei Sale. Numai că, precum și un cizmar de lux tot mai scapă uneori câte un condur cu ținta întoarsă către călcâiul clientului, și Măria Sa n-a putut atinge perfecțiunea totală:

A creat Omul…

Omul care a întors totul cu fundul în sus.

Cine ar putea spune că e treabă de șoricar să plângă și să se vaiete? Cine ar putea afirma că aș fi urlat când m-am luat la bătaie

cu ciobănescul acela nemțesc, o luptă nedreaptă, provocată nu de mine, când, în cele din urmă, au biruit kilogramele lui și era cât pe ce să-mi dau sufletul, dacă nu intervenea Grăsanul? N-am plâns, dimpotrivă, mă simțeam în al nouălea cer cu bucata aceea de buză ciobănească în gura mea!

Am plâns când m-a încolțit vulpoiul?

Am plâns trei nopți când puneam la cale fuga.

Și nu de spaima necunoscutului: de durerea că aveam să mă despart pentru totdeauna de Grăsanul.

De Doamna Tincuța.

De durerea pe care aveam să le-o provoc și lor.

Lor.

Unor oameni.

Urmașii celor ce mi-au „domesticit" strămoșii, adică le-au răpit libertatea.

Mă durea.

Și mă străduiam zadarnic să nu mă gândesc la ei…

… Compania Grăsanului se destrăma ca un covor persan fabricat la Odesa.

Prietenii veneau tot mai rar, tot mai rar se făceau auzite și apelurile lor telefonice, prea mândri ca să accepte generozitatea Grăsanului, alergau din noapte în noapte ca să-și câștige, de multe ori fără succes, bucata de pâine.

Ba și în casa Grăsanului se instalase într-un colț, încă foarte mică, abia cât o păpușă, himera cu numele Sărăcie. Cel puțin așa înțelegeam eu discuțiile Doamnei cu șeful. Vorbeau de nu știu ce blocaje financiare, de reviste și edituri închise, de totala impotență a guvernanților.

— Altceva nici nu merităm, noi i-am ales! râdea din când în când Grăsanul, dar râsul lui nu suna prea vesel.

Atunci am auzit pentru prima dată cuvântul „emigrare".

Nu m-am speriat defel când i-am înțeles sensul, dimpotrivă: l-am transformat într-un argument în plus pentru fuga noastră. Oricum, două suflete și două guri mai puțin. Și mai puțin păcat pe conștiința stăpânilor: cine-i știe cum ar fi fost nevoiți să procedeze cu noi în caz că… Hotărâsem cu Nancy să plecăm în zori, la chiar jumătatea

lui ianuarie, pica într-o luni, a doua zi după închiderea sezonului de vânătoare. Mai puține șanse de întâlniri nedorite.

Și, iată, Ziua cea Mare a sosit!

Era o dimineață destul de posomorâtă și târzie, cum sunt ele prin părțile noastre iarna, nici prea umedă, nici prea înghețată.

De obicei, mănânc după ce mă întorc de afară, de data aceasta Doamna, de parcă ar fi bănuit ceva, mi-a pus în față o farfurie plină-rasă cu cotlet rece de berbec.

— Mănâncă, băiețaș. Lui Ticu nu-i mai place carnea de oaie, auzi tu! Lumea face foame și dumnealui…

Nu-mi intra bucățica în gât. Dar n-aveam încotro: mă aștepta drum lung. Mă ajuta să înghit și gândul (pe care încercam să mi-l impun) că Grăsanul e un ticălos cu mofturile lui.

Doamna mă privea cu atâta dragoste, încât la un moment dat n-am mai putut rezista și am dat drumul lacrimilor.

Desigur, va considera trădare plecarea mea! Ah, dacă aș fi putut să-i vorbesc!

I-am sărutat amândouă picioarele și cu capul în pământ, ca să-mi ascund lacrimile, am intrat în dormitorul Grăsanului.

Dormea ca un bursuc. (Nu știu cum dorm grăsanii de bursuci, dar presupun că nu altfel.)

O pană ieșită din perna pe care-și ținea căpățâna plină de științe i se lipise de buză și la fiece răsuflare ba se ridica, ba cobora, de parcă ar fi fost o supapă fără de care oxigenul n-ar mai fi avut acces în bojocii lui uriași.

Când l-am sărutat pe obrazul buged, a deschis un ochi.

— A… Patima de sub ulmi! folosea adeseori expresia asta pe care n-am înțeles-o niciodată. Cum îți faci ora sexuală, găsești ușa deschisă. Și acum șterge-o!…

Doamna Tincuța stătea în cadrul ușii deschise.

În prag m-am întors să mai privesc o dată acest nespus de drag cămin, mai dulce și decât cel părintesc, să mai văd o dată chipul celei mai iubite femei din lume, dar lacrimile care-mi împăienjeneau ochii le-au șters și le-au acoperit pe toate, am coborât orbește scările și am izbit în neștire ușa de la intrare, pe care știam că n-am s-o mai deschid niciodată…

Nota traducătorului

Dacă aș fi știut!

Dumnezeule, dacă aș fi știut!

Dar cum să fi bănuit că ține atâta la noi? Că a nimerit în situația asta fără ieșire? Că a luat hotărârea aceea atât de pripită și de idioată!

Oare n-aș fi găsit eu cu ochii închiși vizuina aceea blestemată? Și nu i-aș fi adus în brațe pe toți nefericiții aceia?

Nu voi mai comenta.

Sunt prea sentimental, adică nu, sunt prea om ca să pot citi fără lacrimi aceste rânduri scrise…

Nu, nu de un prieten al omului:

De un prieten.

Capitolul zece,

în care autorul descrie cu lux de amănunte
o perioadă din viața sa,
demnă de atenția și pana unui Daniel Defoe

Mă aștepta la marginea orașului, în tufișurile din spatele pichetului rutierilor, așa cum aveam înțelegerea. Plângea fără lacrimi, încet și tihnit, așa cum plâng copiii obijduiți când sunt singuri și nu-i vede nimeni.

— Credeam că nu ai să mai vii, Riky… M-am speriat…

Am simțit un val fierbinte de sânge izbindu-mă în cap.

— Tu, tu cum ai îndrăznit să te înhăitezi cu un necunoscut? Cum ți-ai încredințat viața unei haimanale fără obraz și fără cuvânt?… Cum?…

Parcă turbasem.

A ridicat spre mine niște priviri uluite:

— Riky, ce-i cu tine?… Ce-am spus urât?

Nu, era imposibil să te superi pe o asemenea ființă!

I-am pus în față bucata de carne „împrumutată” de la măcelăria din piață.

— Îmi pare rău, Nancy, sunt un pic nervos. Mănâncă!

Era file de mânzat, o bucățică bunișoară, am scos-o de sub tejghea, unde stătea pregătită pentru cumpărători „de-ai casei”. Când m-a observat vânzătorul, era prea târziu. Și totuși prima sută de metri am făcut-o într-un timp record.

Furam pentru întâia oară. Știam de la Doamna ce fel de oameni sunt șmecherii de la tarabă, n-aveam nicio grijă pentru buzunarul păgubașului, mă gândeam la mine. Luasem ceva care nu-mi aparținea, încălcam unul din primele învățăminte ale mamei, procedând asemenea hoțului, nu-l pedepseam pe el – coboram la

nivelul lui.

Îmi era rușine și scârbă de mine și nu mă putea împăca nici gândul că săvârșisem fapta cu un țel nobil, cum nu mă puteau liniști nici perspectivele…

Aveam bine întipărit în minte tot drumul, l-aș fi putut parcurge cu ochii închiși. Dar o călătorie pe marginea asfaltului ar fi putut implica pericole mari. Cum șoseaua se ținea mereu de vale, iar valea o ținea spre răsărit, am presupus că, luând-o pe scurtătură, am putea economisi o bună bucată de drum, și chiar dacă ar trebui să evităm așezări de tot felul, oricum am fi fost în câștig.

Am încercat să pun planul de acord cu Nancy, dar ce poți discuta cu o femeie îndrăgostită! Avea toată încrederea în intuiția mea și în hotărârile mele.

— Mănâncă tot! i-am spus.

— Dar, Riky…

— Tot! Nu mănânci numai pentru tine. Și avem cale grea…

… N-a fost deloc ușoară.

Din când în când trebuia să oprim ca mititica să-și mai tragă sufletul, a trebuit să ocolim vreo două ferme și un sătuc, dar, spre norocul nostru, fără niciun incident.

După-amiază eram la țintă. Cum veneam din altă direcție, ne-ar fi fost cam greu să ne orientăm repede, dar a salvat situația… vulpoiul. Leșul lui, uscat de soare și vânt, mai stătea spânzurat de același copac. Bună poamă dacă nici ciorile, nici alte dihănii nu râvnesc la asemenea bucate!…

Nancy era la marginea puterilor, dar – nici nu mă așteptam! – în cea mai bună dispoziție.

— Ce vânătoare a mai fost, Riky! Așa-i că a fost o vânătoare grozavă?

Nu mi-a fost greu deloc să dau de vizuina părăsită. Mai persista mirosul de fum, nu chiar așa ca atunci, dar suficient ca s-o pot descoperi. Locatarii fuseseră, probabil, „afumați”; de nu se vor fi salvat, cine știe dacă nu i-am întâlnit în vizitele mele la piață prin tot felul de sticle cu inscripția „untura de barsug”…

În orice caz, reședința lăsată nouă moștenire era un adevărat palat. Trei dormitoare cu tavanul înalt, că nici sărind nu-l puteam

atinge, cămara, camera intimă și un adevărat labirint de coridoare. Și, firește, două ieșiri. Cămara era plină cu știuleți de porumb la care lucrau de zor vreo câțiva șobolani, n-au mai așteptat invitația noastră ca să-și ia urgent tălpășița, iar în dormitoare, iarbă uscată și paie, probabil, așternutul foștilor locatari.

Nancy nu-și putea stăpâni bucuria. Sărea ca apucată, mă mușca de urechi, fugea dintr-o cameră în alta, încât am fost nevoit să-i atrag atenția, pe un ton destul de ridicat, că mai poartă și alte răspunderi…

— O, Riky, sunt atât de fericită! Am casa mea… Iar de mititei să nu te temi, gimnastica mea nu le strică. Dar, cum crezi, n-au să se întoarcă vechii locatari să ne dea afară?

— Ți-am spus că nu se întorc niciodată la o casă părăsită. Și-apoi e iarnă. Viezurii hibernează.

— Atunci să hibernăm și noi! Ura!!! Și imediat, fără vreo pauză: Riky, mititeilor le este foame…

Și totuși au fost buni cu noi zeii noștri: chiar dacă au permis nelegiuirea de a fi domesticiți, nu ne-au lipsit de calitățile cu care eram înzestrați originar. Ne putem adapta cât se poate de lesne la orice condiții de viață, la orice mediu.

Încerc să mi-i imaginez pe Grăsanul și pe Doamna puși pe neașteptate în situația de a se muta din luxosul lor apartament într-o colibă sordidă, fără încălzire centrală, fără apă caldă, fără mobilă… Mai ales pe Grăsanul fără otomana lui dragă, cu groapa din mijloc săpată de fundul lui uriaș, și fără telefonul cu receptorul ros de urechile lui păroase…

Cred că la cele câteva sute de mii de cuvinte, câte afirmă el că ar avea limba noastră, ar mai adăuga cel puțin tot pe-atâtea, și numai pentru înjurături și blesteme!

Deși Doamna, presupun, tot Doamnă ar rămâne și la o vatră primitivă, cu ochii mâncați de fum…

Ori poate dragostea idealizează?…

Tot atunci, la vânătoarea aceea nenorocită (ca vânătoare, firește!), descoperisem și colonia iepurilor de pământ. La drept vorbind, nici nu sunt sigur că asta li-i denumirea, se zice că ar fi fost aduși aici pentru aclimatizare, ca și cum dealurile noastre n-ar fi

suficient rănite de tot soiul de viroage și alunecări, mai era nevoie și de labirinturile lor în stare să distrugă un continent! De fapt, e la fel de posibil să fie și niște iepuri de casă sălbăticiți, pe ăștia lasă-i doar să se înmulțească, încolo vezi cum scapi de dânșii…

Atunci nu le-am dat nicio atenție, mă gândeam doar ce s-ar fi putut întâmpla dacă am fi nimerit cu mașinile pe teritoriul lor: acolo ne-ar fi prins veacul.

Se afla cam la jumătate de kilometru mai în deal de casa noastră. Îmi amintisem de ei când încă plănuiam fuga: fără această „piață" stabilirea noastră aici ar fi fost o simplă aventură nebunească.

După cantitatea de păr sur și resturi de blană împrăștiate prin împrejurimi, bănuisem eu și atunci că nu în zadar se stabilise aici vulpoiul, dar ticălosul mai era și iute de picior. Urma să-mi controlez și eu viteza. Sau dexteritatea…

— …Mi-i foame…, repetă Nancy, privind pierdută în jur.

— Nicio problemă, iubito. Mă aștepți frumușel aici, eu mă reped până la piață.

— La piață! strigă ea. Adică să te întorci mâine? Ai să mă găsești moartă, Riky…

— Ba făcând ordine și curățenie! Avem alături piața noastră.

N-am mai lăsat-o să se dumirească și am țâșnit din casă.

Cu femeile trebuie să fii scurt la vorbă și cât mai expeditiv, altfel riști să te înglodezi în discuții fără capăt…

Și mai ales cu femeile iubite…

Nu poți pătrunde în locuința unui iepure de pământ cu una, cu două oricât ai fi tu de șoricar: sunt prea înguste intrările. Din fericire însă, aceste mici dobitoace, predestinate să hrănească o întreagă liotă de „frați mai mari", sunt destul de proaste ca să-și sape galeriile atât de aproape unele de altele, încât nu-i nevoie de cine știe ce efort ca să le poți intra în casă. Nu însă iarna, când pământul e tare ca piatra. Dar, ca să ajung la aceste înțelepte concluzii, am avut nevoie de vreo trei ore bune și de toată energia acumulată de dimineață din cotletul acela de berbec. Primii trei urecheați mi-au scăpat de sub nas. După abia vreo zece metri am înțeles că nu sunt nici ghepard, nici măcar vulpe, așa că la

competiția „fugă” am renunțat. Pe al patrulea l-am luat când am hotărât să mă încred auzului: târâtul lui prin galerii e destul de zgomotos ca să-i poți detecta direcția. Restul rămâne pe seama „saltului înainte” executat la timp. Deși o iau în capul evenimentelor, mă pot lăuda că în restul iernii nu cheltuiam mai mult timp pentru un exemplar, de cât e nevoie să dai colțul la măcelărie și înapoi.

Oricum, dar în decursul unei singure zile reușisem să devin și hoț, și ucigaș…

La drept vorbind, lucrurile acestea mă preocupă, ca să zic așa, acum, în fața cartonului pe care scriu. Atunci nu-mi prea rămânea timp pentru filozofie, întreținerea unei familii, și cum avea să se dovedească, destul de importantă, vorbind numeric, nu-i floare la ureche, cere eforturi enorme. Și tot la drept vorbind, încerc să mă conving, și nu fără succes, că n-a mai fost chiar așa de idioată natura când a decis că cel mic hrănește pe cel mare, cel slab – pe cel tare. Și toate speculațiile, chiar cele ale oamenilor, pe marginea acestei probleme nu sunt altceva decât fariseism: la urma urmei, și un morcov sau o ceapă, chiar firul de iarbă, au toți dreptul la o moarte naturală, nu violentă! Așa că n-o să mai revin la acest subiect…

Punct. Am hotărât…

…Casa strălucea de curățenie, dar Nancy arăta extenuată. Eram prea obosiți amândoi ca să putem savura delicioasa cină: se zice că lupii mănâncă așa cum am făcut-o noi, abia am mai găsit puterea ca să împing un șomoiog de paie la intrarea principală – contra curentului – și să întind la uscat blănița urecheatului.

— Cum o să dormim, Riky? Pe pământul gol?

I-am arătat blana:

— Peste câteva zile o să ai un așternut împărătesc. Dar până atunci… Timpul într-o vizuină devine o noțiune foarte abstractă. Cel puțin în primele zile. Când am dat la o parte paiele și am scos nasul afară, soarele se pregătea să scapete. Dormisem nu mai puțin de douăzeci și patru de ore! Era o liniște de paradis, puțina zăpadă ce acoperea coasta dealului sclipea în apus cu reflexe portocalii, cârdul de ciori ce se îndrepta zgomotos spre locurile de mas putea fi

comparat cu șarabana Sfântului Ilie întorcându-se de la eternele lui îndeletniciri. Nancy părea să fi mâncat laur: alerga și făcea niște tumbe prin micile troiene de la talpa priporului, încât, în cele din urmă, nu m-am putut stăpâni s-o imit și eu.

— Ura! striga cât o ținea gura. Am casa mea! Am soțul meu! Sunt fe-ri-ci-tă!

… Pe la jumătatea lui februarie aveau să se consume două evenimente – acum sunt sigur de asta! – scrise de la început în planeta mea și care aveau să-mi întoarcă foarte crunt și nemilos viața.

Mai întâi, aveam să devin tată.

Apoi aveam să-l cunosc și să rămânem cunoscuți cu Tigrul.

De mâncare nu duceam lipsă, concurenți la marea colonie a iepurilor aveam doar vreo trei vulpoi, nici zece lacomi ca ei nu ne-ar fi tăiat resursele; bursucii nu ne-ar fi putut deranja.

Oameni prin aceste coclauri n-aveau ce căuta, poate doar la începutul sezonului de pășunat, iar eu cu Nancy ne deprinseserăm deja cu dormitul de zi și veghea de noapte. Și prezentul, și perspectivele erau atât de luminoase, atât de promițătoare!

Numai că așa-i plăcea lui maică-mea să spună: „Ce ți-i scris – de coadă ți-i prins”.

Și n-am simțit la timp că am și eu prins ceva de coadă.

Prea o țineam bârzoi…

Nota traducătorului

Una știu: l-am învățat o limbă frumoasă și aproape corectă. Am colegi care l-ar putea invidia!

Și lexic bogat, aproape bogat! – și sintaxa dreaptă, adică aproape dreaptă… Orice ai zice – opera mea! Că de la două luni nu cu mă-sa a stat, ci cu mine!…

Îmi vine să strig, să-i trezesc pe toți cei ce mai cred în „lumea celor care nu cuvântă” și nu știu decât: „la picior”, „culcat”, „aport”…

Uneori, în procesul acesta al traducerii, mai ales dând peste vreun pasaj mai interesant ca observație, sau gândire, sau ironie, mă simt tentat să dau publicității, fie ce-o fi! aceste însemnări: perspectivele care se deschid sunt imprevizibile, atât în bine, cât și în rău.

Dar, la urma urmei, și descoperirea dezagregării atomului n-a fost numai o calamitate, iată-mă, scriu la lumina datorată ei!

Singura problemă este cea a demonstrării autenticității descoperirii.

Nu am, nu mai am, din nefericire, piesele care ar proba fenomenul.

Bietul meu prieten…

Capitolul unsprezece,

în care autorul se convinge că nu e chiar atât de simplu procesul de perpetuare a speciei și că, uneori, chiar o plecare la piață implică riscuri mari

Îmi amintesc perfect ziua. Nu și data, am mai spus-o, în subterană noțiunea de timp e cam ștearsă, dar cred că era jumătatea lui februarie, mai sigur – treisprezece ale lunii.

Număr cu ghinion?

Nu sunt superstițios, iar dacă aș fi fost, l-aș fi considerat mai degrabă norocos!

În orice caz, era cu o zi înaintea zăpezilor celor mari, luna lui făurar prin părțile noastre e cu cele mai mari surprize, după o iarnă moale, nici laie, nici bălaie, te pomenești cu toate troienele lumii la ușă.

Nancy era bine, în cea mai bună dispoziție ca de obicei, nu prevestea nimic marele eveniment pe care îl așteptam și care, sigur, ar fi solicitat și prezența mea, așa că am pornit la „piață" cu inima împăcată.

Colonia iepurilor arăta ca un câmp arat de un începător, aveam labele din față cu unghiile tocite până la rădăcină, dar teren nelucrat mai era suficient pentru restul iernii, ba și pentru restul vieții noastre: iepurii se înmulțeau ca… iepurii, era, probabil, replica lor la năvălirile mele barbare.

La drept vorbind, îmi venea tot mai greu să vânez de unul singur, cu toată reacția care o depășea vădit pe cea a vânatului, mă cam dădea de sminteală fuga, viteza, dar o scoteam la capăt, nu voiam s-o implic și pe Nancy, nu i-ar fi prins bine.

Am plecat după apusul soarelui, pe timpul acela – nici tu lumină, nici tu întuneric, la „oarba găinilor", când foamea îi făcea

mai puțin vigilenți pe bieții mei urecheați și îi îndemna la fapte nesăbuite. De unde aveam să știu că mă voi întoarce abia în zori?…

Prostia mea, de fapt, încăpățânarea, era că aveam un dinte împotriva unui urecheat care-mi scăpase de vreo două ori și purta distinct pe blană însemnele mele. Presupun că în ierarhia lor ocupa un loc important, era arogant și gras, până la urmă, dându-l de sminteală anume acest ultim amănunt. Îi plăcea să-mi tot dea cu tifla, desena sub nasul meu cele mai abstracte figuri, ca apoi să dispară în cea mai apropiată intrare de cum vedea că se îngroașă gluma. O singură dată am reușit să-l prind de coadă, care, de altfel, a și rămas în gura mea, și acum îl puteam recunoaște dintr-o mie.

Abia în zori l-am prins. Dar nu l-am chinuit. Îmi provoca greață însuși gândul că trebuie să „mă joc” cu dânsul, cum fac vulpile, ba și semenii mei, de fapt, exerciții de perfecționare a metodelor de lucru. Găsesc asemenea ocupații barbare, nu stau de fairplay, sunt necavalerești.

Scoteam blana de pe ei întotdeauna în cămară, culcușul nostru era cu bună seamă împărătesc, Nancy era foarte mulțumită, iar dacă într-o vreme a început să se plângă de purici, câteva tulpini de pelin uscat au rezolvat perfect lucrurile.

Și de data aceasta, „obosit și plin de glod”, dar cu sentimentul datoriei împlinite, am dat la o parte ciulinii de la intrare și… am simțit pe dată că s-a întâmplat ceva: Nancy nu mi-a sărit în întâmpinare cum avea obiceiul, ca să mă sărute și să-mi pună un milion de întrebări la care nu aștepta niciun răspuns. A rămas în culcușul ei, i se vedea doar vârful nasului, și m-a oprit locului cu o voce sfârșită:

— Credeam că nu mai vii, Riky! (Era replica ei preferată, mi-o arunca și când mă întorceam din cămară!) Și ar fi trebuit să vii… la timp…

— Am avut o vânătoare grea, draga mea. Dar reușită. S-a întâmplat ceva?…

Ea și-a scos nasul din blănuri și m-a privit drept în ochi. Avea în priviri o sclipire pe care nu i-o mai văzusem până atunci.

— S-a întâmplat, Riky… S-a întâmplat că suntem mai mulți.

O clipă n-am putut înțelege ce vrea să spună. Apoi…

Am făcut vânt cât colo iepuroiului și m-am repezit spre dânsa ca un nebun.

— Stai! părea disperată și am încremenit. Apoi pe un ton jucăuș: Se zice că voi, bărbații, puteți fi foarte geloși… Și periculoși… Nu cred că poți fi așa și tu, dar…

Și dădu la o parte vraful de blănițe: patru mogâldețe ceva mai răsărite decât o nucă se împingeau cu ochișorii închiși și boticurile scurte întinse în căutarea a ceea ce caută întotdeauna nou-născuții – laptele și căldura mamei.

— Iată-i, copiii tăi. Și adăugă repede: Dar nu te apropia de ei! Te omor! Până nu fac ochișori, să nu te atingi de ei!

Se culcă atent asupra lor și strânse cu grijă blănile.

— Mi-i foame, Riky… Și vreau să dorm…

Să mă fi văzut cineva în clipele acelea, ar fi fost sigur că are de a face cu un caz clinic. N-am mai putut face niciodată apoi asemenea tumbe și salturi. Iar urletul meu: „Sunt tată! Sunt tată!" ar fi putut trezi pe cineva și din morți!

Când am revenit lângă culcușul ei cu cea mai fragedă bucată de carne, Nancy dormea.

A dormit așa o zi întreagă și ziua întreagă am stat pe pământul gol, alături, ascultându-i respirația ușoară, din când în când întreruptă de suspine adânci, și adunând în auz, ca o simfonie a triumfului și eternității, micile scâncete ale celor ce însemnau pentru mine, pentru sufletul meu, cel puțin tot atât cât însemna Nancy, mama copiilor mei…

… Iar a doua zi a pornit ninsoarea cea mare. Am intuit că iepurii vor lăsa doar vreo două sau trei ieșiri de unde să pornească în căutarea hranei și că îmi va fi foarte greu, dacă nu chiar imposibil să-i mai vânez. Așa că m-am pus pe treabă, la întrecere parcă cu fulgii uriași ce cădeau cu nemiluita, și în noaptea aceea am adus acasă, în cămară, șase urecheați.

Aveam rezerve pe cel puțin o lună.

Cam peste o săptămână mititeii au deschis ochii. Erau de o frumusețe rară, Nancy, care cădea din picioare de grija lor, îmi tot striga: „Sunt frumoși, nu-ți seamănă"! și, în cele din urmă, îmi permise să mă joc cu ei.

Când micuții au înțeles că lapte de la mine n-au cum să capete, au început să mă atace, m-au transformat într-o redută pe care să învețe și să-și perfecționeze deprinderile de luptă, și jocul acesta mă absorbea într-atât, încât zile întregi nu mai scoteam nasul pe afară.

Eram în al nouălea cer, iar într-o zi, când foarte practica Nancy (nici nu bănuiam în ea atâta spirit gospodăresc!) mi-a spus așa, într-o doară, că ar fi cazul să punem învățătura lor pe baze mai serioase, am înțeles că e vremea să mă întorc la ale vânatului. Un iepure nejupuit ar fi fost cel mai potrivit material ilustrativ…

Avea dreptate Nancy: prea umblam cu capul în nori…

…Intrarea de rezervă era blocată de un troian în care am fost nevoit să fac un tunel până să dau de locul cu zăpadă mai mică, dar, oricum, suficient de înaltă ca să mă acopere cu tot cu urechi. Am ajuns la colonie mai mult pe ghicite, acolo știam o movilă de pe care aș fi putut aprecia starea reală de pe teren. M-am cățărat cu greu, am dat multă zăpadă la o parte, ca să fac loc vederii, și ceea ce am văzut era neîmbucurător: peste tot scurmătură în omăt, ca să se poată ajunge la ierburile uscate, hrana de bază a rozătoarelor urecheate, pas de ghicește care-s intrările, care ospătăriile. Cum începea să se întunece, am ales o direcție la întâmplare și am început înotul. De fapt, „la întâmplare” e un fel de a spune: mi se păruse că mișcă ceva în direcția în care o luasem. Și nu aveam să greșesc: la doar vreo doi pași în fața mea se ridică un mic vulcan de fulgi, apoi prinse a se așterne un șanț prin omăt. Dădusem peste un flămând. Și aici se vădi avantajul urmăritorului: nu trebuia să-mi croiesc drum, mi-l deschidea urmăritul.

Mă întorceam bucuros, cu prada în gură și cu certitudinea că nu ne pândește foamea, chiar dacă ar fi ca zăpada să rămână veșnic pe coasta asta de deal.

Înainte însă de a intra în casă (nu mă pot dezobișnui nicicum de terminologia veche, casă, masă, așternut! Ce-o fi făcând acuma Doamna?!), am hotărât să cercetez pe din afară și cealaltă intrare, principala. Era complet degajată. O protejase de viscol tufa aceea imensă de măceș.

Împinsesem deja iepurele în tunel, intrasem și eu pe jumătate, când mă simții prins ca în clește de o gură sau de niște mâini uriașe.

Mi-a fost suficientă o singură inspirație ca să înțeleg că sunt pierdut: mirosul era inconfundabil și aparținea celui mai înspăimântător dușman – lupul…

Știam că orice împotrivire e zadarnică, nu face decât să-ți lungească agonia, dar îmi înțepenii labele cu disperare în pereții tunelului. Și totuși, încetul cu încetul cedam teren, labele din spate nu mai aveau în ce se sprijini…

E adevăr curat ce se spune: în ultimele clipe, prin fața ochilor ți se derulează întreg filmul vieții pe care ai dus-o. Poate nu chiar tot, în orice caz, secvențele din ultima perioadă – la sigur.

…Mă vedeam soț, mă vedeam tată fericit, mă vedeam stăpân în casa mea… Dormind fără griji pe sofaua Grăsanului, privindu-ne în ochi cu Doamna, iat-o, nu înțelege că mă uit la dânsa de dragă, își închipuie că mi-i foame și-mi întinde o bucată de carne, pe care o înghit cu sforțări uriașe, numai ca să n-o supăr…

Un singur lucru mă mira, dacă se poate vorbi de „mirat” în asemenea situație: locul de unde fusesem apucat nu mă durea decât foarte puțin. Suportabil.

Eram în gura lupului și, în cele din urmă, am cedat.

Am sărit din tunel ca un dop.

Dar voiam să-mi văd moartea în față. Ca un bărbat. Ca un șoricar adevărat. Care știe să piară destoinic chiar dacă nu are martori.

Cu un suprem efort m-am întors în loc și…

… Și am scăpat din gura lupului.

Nota traducătorului

Observați cu câtă duioșie, cu câtă dragoste, dar și cu câtă responsabilitate vorbește despre cei dragi. Și cu câtă demnitate, fără să se plângă, fără să blesteme, în treacăt, despre munca de ocnaș la care s-a supus de bunăvoie: aceea de a dobândi hrana de toate zilele. Îmi imaginez ce a însemnat pentru un răsfățat ca dânsul să scurme pământul înghețat și să stea la pândă pe gerurile care ne-au călcat iarna trecută. Și cu cât umor povestește aventura mortală pe care a trăit-o! Să mai subliniez și faptul că în clipele pe care și le credea, și pe bună dreptate, ultimele a fost cu gândul la noi?…

Capitolul doisprezece,

în care autorul, influențat de unele doctrine filozofice
răspândite printre oameni,
își închipuie că moravurile pot fi schimbate
fără o imixtiune în codul genetic al individului

…Lupul nu avea dinți!…

Primul lucru pe care am găsit de cuviință să-l fac după ce am ieșit din șoc a fost să mă trântesc pe zăpadă și să râd.

Era, într-adevăr, o situație inedită.

Râdeam de mă durea burta, râdeam nebunește și am încetat abia când mi-am dat seama că râd nu atât de caraghioslâcul împrejurărilor, cât de bucuria de a fi scăpat de o moarte cu care aproape mă împăcasem. Era un râs isteric și faptul nu mă putea pune într-o lumină prea grozavă.

— Ce-i, lupule? i-am zis. Vorba lui Sadoveanu: „Cacă, lupe, ce mâncași?” (Reținusem expresia de la o lectură, când Grăsanul încerca să-și convingă prietenii că nu chiar tot ce a scris bătrânul vânător merită să fie canonizat. Nu mai țin minte cum se numea cartea…)

În locul lui aș fi murit, probabil, de rușine. Sau cel puțin aș fi spălat putina.

Lupul însă încercă să rânjească:

— Stai, flăcăule, încă nu mi-ai cunoscut ghearele!

Și se repezi în mine ca un descreierat.

Să-i fi reușit manevra, nu cred că s-ar fi ales ceva din blana mea, avea niște gheare destul de potrivite pentru o scărmăneală ca aceea, am reușit însă să fac un salt în lături și să-i prind laba stângă de la încheietură. Nu știu cam câte atmosfere poate apăsa menghina mea, sigur că nu se compară cu a unui pitbull, dar știu că sunt suficiente

ca să pună pe gânduri chiar și un lup.

S-a trântit la pământ ca un fotbalist și a început să urle și să se văicărească:

— Lasă-mă, nebunule! Dă-mi drumul!… Mă doare… Ori chiar nu înțelegi gluma…

— Ai umor grozav, i-am spus, și n-am slăbit strânsoarea decât atunci când l-am văzut scoțând aburi roșii pe nări. Dar te-aș ruga frumos să nu-ți mai tragi piciorul pe aici și să lași glumele tale grozave pentru șoareci…

Stătea la pământ, slab, cu blana pe alocuri flocăită și murdară, cu foalele lipite de foame sau boală, jalnic și neputincios.

Nu mai putea să-mi facă niciun rău: probabil, își consumase ultimele resturi de energie pentru atacul soldat cu un rezultat atât de lamentabil.

I-am dat drumul.

A început să-și lingă încheietura vătămată scâncind:

— Nu era de ajuns că am ajuns în halul ăsta, m-ai făcut și șchiop…

Când s-a ridicat pe șezute și l-am privit cu oarecare spaimă, oricum, lup, monstrul din poveștile mamei și ale tuturor mamelor, l-am văzut că plânge. Lacrimile îi picurau cu nemiluita și topeau găuri gălbui în zăpada bătătorită de încleștarea de adineaori.

— Cum te cheamă?

M-a privit cu neîncredere, apoi a oftat lung:

— Tigru.

Am izbucnit în râs fără să mai țin cont de etichetă:

— Cum, cum?

— Tigru… Am fost șeful haitei doisprezece ani… Astă-toamnă am fost biruit de un strănepot. Mi-a luat postul și soția, iar haita m-a alungat…

A tăcut lungă vreme. Terminase lacrimile. Și deodată am văzut în ochii lui niște sclipiri care, sincer vorbind, în alte împrejurări m-ar fi băgat în spaime:

— Doi colți să mai fi avut! Numai doi colți…

Pe-o clipă s-a îndreptat de stat, mi s-a părut mândru, aproape statuar, dar în clipa imediat următoare s-a adunat nu știu cum

ghem, ca un burduf dezumflat.

— Ți-i foame? l-am întrebat.

— Mi-i foame, mi-a răspuns simplu, și asta m-a cucerit.

Am tras din tunel iepurele, în doi timpi i-am scos blana și i-am pus leșul în față.

Nu s-a repezit la el. Simțeam cum înghite în sec, dar n-a scos o vorbă. Și am înțeles.

Am rupt câteva bucăți și i le-am întins:

— Mi se pare că nu mesteci carnea, o înghiți întreagă.

…Când a sfârșit toată haleala, în fond, ce putea însemna pentru dânsul un kilogram de carne, s-a tolănit pe zăpadă în fața mea. Pe mutra lui nu se putea citi mare lucru, era fioros și atât, dar privirile le avea mai calde.

— Cum te cheamă?

I-am spus.

— Nu-i un nume de-al nostru. De altfel, și Tigru e un nume străin. Nu știi cumva ce înseamnă?

I-am explicat. S-a declarat foarte satisfăcut:

— Da, am fost într-adevăr o fiară crudă, dar mi-am condus haita cu înțelepciune. Nu permiteam nimănui să umble cu șiretlicuri sau cu alte chestii… Eram temut și stimat.

— Atunci de ce te-au alungat?

— Hm… Tu ocupi vreun loc mare în haita voastră? Adică ce zic eu… Voi nu cunoașteți asemenea formații… Ca să înțelegi de ce am fost alungat, ar trebui să vorbim mai întâi despre putere. Despre Putere!

— Aș fi curios…

— Sunt lucruri pe care nu le poți înțelege din discuții. E nevoie să le trăiești… Dar fie… O să încercăm… Îmi pari un flăcău dezgheț…

I-am mulțumit. Nu mi-a părut să fi sesizat ironia.

— Ești însurat? Simt miros de femeie…

— Mai mult, am și patru copii.

— Și stați aici? Cu toții?… După cât pricep, ești un fugar, ai înțeles și tu cât de rău e să te afli în preajma ticăloșilor de oameni.

— Nu-i tocmai așa, dar e o poveste prea lungă și prea plicticoasă

ca să te intereseze. Poate revenim la discuția începută?

El rânji superior. Era ceva jalnic în rânjetul lui fără dinți.

— Îmi plac la nebunie copiii, aș vrea să-ți cunosc familia. Dar, în sfârșit, toate la vremea lor. De ce te-am întrebat dacă ești însurat? Te-am întrebat ca să vin cu o altă întrebare: cine e șef în casa voastră? Tu sau ea?

— Știu eu… probabil, amândoi.

— De unde și certuri dese, neînțelegeri… Îmi opri cu un gest încercarea de protest. Dacă nu le ai încă, or să vină, sunt pe drum… Ei, află că de aici începe povestea cu Puterea. Unde sunt doi sau mai mulți, e nevoie ca unul să gândească și să comande pentru toți. Înțelegi?

— N-nu prea…De ce adică să gândească unul, când au capete amândoi? Și dacă fiecare gândește diferit?

— Te-am adus unde voiam! Exact: fiecare gândește cum îl duce capul. Iar asta înseamnă dezordine și rahat! O haită trebuie să fie un pumn care lovește cu toată forța, un singur gând și o singură idee. Altfel e pierdută! Un singur cap!

— Și dacă cineva are un gând, o idee mai bună, mai productivă?

El se ridică în picioare. Ochii îi scăpărau, deși se mai clătina încă de slăbiciune.

— Iar te-am adus unde voiam: ceea ce zici tu nu mai este Puterea, este lupta pentru Putere. Dacă te simți în stare, aruncă mănușa! Colții vor hotărî! O dată pe an, de Ziua Zămislirii. Până atunci cel care gândește altfel trebuie lichidat!

— Dar ceea ce zici tu, Tigrule, ține de colți, nu de cap, nu de idee!

— Ei și? Noi nu suntem ticăloșii de oameni, gândirea noastră e în colți, colții sunt ideea noastră. Haita mea… începu el, dar nu duse vorba până la capăt.

— Haita ta te-a alungat ca pe ceva fără trebuință, te-a lăsat să mori de foame, pe când tu, cu experiența ta…

Tigru râse superior:

— Își face iluzii deșarte cel care crede că steaua mea a apus! Vine primăvara, vine vara! O să mă ridic iar pe picioare în toată statura și am să-i arăt ticălosului că experiența, da, ai dreptate,

experiența mea are mai multă forță decât colții lui păcătoși. Îmi amintesc cum cu șase ani în urmă… Da, șase, când un deștept mi-a zis, și nu de Ziua Zămislirii, că mi s-au tocit colții și ar fi cazul să cedez șefia, am sfâșiat într-o singură noapte șaptezeci de oi! Iar pe deasupra și pe deștept…

— Și ai mâncat tu șaptezeci de oi?!…

— Cum să mănânci atâtea?

— Atunci de ce le-ai ucis?

— Copilule…Unde-ai văzut tu Putere fără sânge? Sunt două… da, două lucruri care îmbată: Puterea! Și sângele… Sângele…

Rămase drept, ca un artist de mâna a doua după un monolog la rampă.

— Acum, că m-am întremat puțin, mă duc la reședința mea. Nu-i chiar departe. Lăsăm cunoștința cu familia ta pentru data viitoare… Dacă ai ști ce-mi plac copiii!… Plecă mândru, târându-și piciorul beteag, dar și șchiopătând tot cu măreție. Se vedea de la o poștă că gustase din putere, că mai păstra în memorie și, mai ales, pe dinții ce-i lipseau gustul acela care trebuie să fie grozav.

Dar care nu mă interesa.

Prea mă afectase curioasa aventură, uitasem cu totul că scopul plimbării mele fusese unul practic.

M-am reîntors urgent la „pășunea” mea, și Diana șoricarilor a binevoit să nu fie aspră cu mine: peste jumătate de oră intram în casă cu materialul ilustrativ necesar școlii copiilor mei…

Dar vorbele lui, mai mult poate tonul cu care le pronunța, nu-mi ieșeau din cap.

Mă obsedau…

Nota traducătorului

Aici nu pot nota nimic, decât să mă las cuprins de admirația pe care-o am pentru spiritul de observație al acestui băiat. Și pentru spiritul său critic: nu înghite pe nemestecate orice baliverne demagogice, se vede cale de-o poștă că a fost crescut și educat în duhul democrației, al dragostei și respectului absolut pentru valorile veșnice ale umanismului și umanității. (Resping posibila acuză de antropomorfism: scriu aceste lucruri bazat pe dovezi încă necunoscute celorlalți!)

Un moment mă supără totuși: nu văd o încercare fermă de a combate opiniile oponentului. De a le vești și respinge.

Vechea boală a intelectualității noastre?…

Capitolul treisprezece,

în care autorul își descrie propria dramă,
pentru a ne preveni de urmările catastrofale ale credulității

…Nu și-a permis să-mi spună nimic față de copii. A așteptat să-i audă sforăind, după care m-a invitat în camera vecină, din care plănuiam să facem sala de clasă.

— E prima dată că m-ai mințit, Riky…

O făcui pe miratul:

— Eu?… Te-am mințit?…

— Ai mai lipsit la vânătoare, uneori chiar mult de tot… Dar veneai altfel…

— Cum altfel?

N-aveam de gând să-i povestesc întâmplarea cu lupul, însemna s-o bag într-o panică absolut inutilă…

— Într-un cuvânt, ca să nu te afunzi și mai tare, o să-ți spun direct: am văzut și am auzit tot. Începând cu momentul când îl țineai de picior… Ești foarte imprudent sau ai devenit… Și discuția aceea… Parcă ați fi fost doi prieteni la un pahar! I-ai dat milogului bucățica și cale bună. Prețuiesc, desigur, generozitatea ta, dar de ce i-ai servit ocazia să mai vină?

Nu mai avea niciun sens să mă dezvinovățesc. Bine că nu m-a surprins în momentele de disperare!

— Dramatizezi, Nancy! E o jigodie vie abia pe jumătate. Nu cred s-o mai ducă mult… N-are niciun dinte!

— Vezi, Riky, știi că nu sunt cicălitoare, dar decât cu asemenea prieteni, mai bine lipsă…

Probabil, avea dreptate, dar era în lupul acesta ceva care te fascina, ceva ce-ai fi dorit să cunoști până la capăt, cum, să zicem, te obsedează gândul că e ceva mistic în femeia tăiată la circ cu

fierăstrăul, deși știi prea bine că e vorba de o șmecherie…

A doua oară ne-am întâlnit peste vreo zece zile și cu totul pe neașteptate.

I-am luat urma chiar de la ieșirea noastră de rezervă. Fusese de curând, mirosul era proaspăt și nesuferit, dar nu prea puternic, de-aceea mă luase prin surprindere prima dată. Se folosise de drumul meu săpat în zăpadă până la colonie, acolo însă mirosul dispărea brusc, de parcă stăpânul s-ar fi evaporat. Din păcate, natura m-a înzestrat cu obiceiul de a duce urma numai pe pământ, nu și pe sus, din cauza asta poți avea multe neplăceri: să zicem că urmăritul face un salt în lături și te pândește.

Era tocmai cazul meu: stătea ca pe un soclu pe movila de unde îmi cercetam eu terenurile de vânătoare.

Arăta cu totul altfel. Nu mai era scheletul acela peste care se trăsese la repezeală o blană răsflocită și murdară. Era monumental și mă trecură fără voie fiori reci când mă gândii ce mi s-ar fi putut întâmpla atunci dacă n-ar fi fost pe jumătate mort de foame. Cu toată lipsa de dinți…

— Salut, tinere. Nu mă mai recunoști! Sunt eu, jertfa ta.

Râse mulțumit, dar în „jertfa ta” pusese suficient acid, ca să mă gândesc la o răfuială posibilă. Nu prea aveam căi de retragere. Dar uneori obrăznicia poate fi confundată cu curajul…

— Iar eu, oarecum, salvatorul tău!

Închise și deschise de câteva ori gura, dar clănțănitul colților nu se auzi, scoase doar un clefăit dezgustător și îmi dădui seama după privirile care i se întunecară că regretă gestul. Încheietura piciorului arăta ca un pepene: probabil, începuse cangrena…

— E bine să știi, băiețaș, că celor tari nu le place să le amintești serviciile făcute… Nu, nu mă refer la noi, facem doar un pic de școală! Îmi ești simpatic…

Aș fi preferat să nu-i fiu. Dar intrasem în horă.

Are dreptate Nancy, trebuia să duc până la capăt treaba cu operația de la încheietură și să-i urez toate cele bune; civilizația ne-a stricat însă, legile junglei ni se par o sălbăticie anacronică…

A coborât lângă mine, era atât de mare, uriaș! Nu cred că m-ar fi cruțat dacă ar fi avut colții aceia care îl aduseseră cândva la

putere… A pornit înaintea mea pe drumul spre casă: eu în urma lui ca un cotei… Șchiopăta serios.

— Ți-a făcut morală doamna, sunt sigur. Am simțit-o cum stă în prag, s-a temut să apară. Te întrebi cum am ieșit din impas: simplu. Iepurele tău a constituit începutul, recunosc și n-am să uit, deși te-aș sfătui să nu faci la fel ca mine niciodată: pe cine nu lași să moară nu te lasă să trăiești, așa zic oamenii, nu? Sunt mai răi ca noi, sunt ipocriți. Când pornești pe calea puterii, trebuie să uiți de sentimente! Eu de ce am pierdut? Pentru că prea mi-am iubit familia. Organizam vânătorile, mi se aducea partea mea, pedepseam aspru orice încălcări… Niciun șef de haită până la mine nu se poate lăuda cu atâtea capete câte am făcut eu să zboare! Habar n-ai ce narcotic e puterea! Și nici n-ai să știi, pentru că sunteți blegi și nu pricepeți ce este haita. Oamenii v-au prostit. Dar acum, că sunteți… Câți copii ziceai că ai?

— Patru…

— Patru…, repetă el gânditor. Dacă ai ști cum îmi plac copiii… Dar să-i ții cu mână de fier! Fă-i vânători! Înmulțiți-vă și faceți o haită! Și nu uita: am căzut pentru că mi-am iubit familia… În loc să-mi cresc mușchii, am stat pe tronul meu, m-am îngrășat…

S-a oprit la intrare:

— Nu mă invita: nu încap pe-aici. Ești într-o cetate. Trebuie multă forță ca s-o cucerești.

— Nu cred, am zis, nu cred să interesăm pe cineva. Vulpile se tem, iar viezurii nu revin la casele părăsite…

— Asta așa-i, ai dreptate… Dar sunteți ai naibii de gustoși!

Încercă cu laba pereții intrării:

— Lut. Dar și podzol… O fortăreață!

Apoi schimbă vorba:

— Te așteptai să pier naibii pe undeva, așa-i?

— Da’ de unde…

— Lasă. Știi lacul din vale. E plin cu guzgani de baltă. Niște spurcăciuni, dar foarte hrănitoare. Au căsuțele cu acoperișul deasupra apei, îi iei ca din oală. Iar dacă îi ții cu capul în apă cinci minute, se îneacă dracului. Îi bucătești cu ghearele și înghiți cât dorești. Pot să zic că m-am scăldat în sânge! Apropo, am niște

planuri în privința ta…

Rar mi-a fost dat să întâlnesc mai mult cinism, chiar și la oameni.

— La toamnă… Ce-ai zice să mă ajuți să dăm lovitura?… Eu și voi șase… Aveți colții buni… Biruim! Îmi reiau locul în haită și voi… Hm… Găsim și pentru voi ceva…

M-am dat spre intrare, făcându-mă a cerceta și eu solul.

— Mda… Lut… și podzol…

Și în clipa următoare eram în galerie, la o distanță suficientă de ghearele lui.

— Ascultă, mizerabile! i-am strigat. Am fugit, vreau să știi, de tine nu pentru că mi-ar fi frică, mi-i greață… Cu dantura ta și cu laba pe care socoate-o pierdută te fac zob și singur, dar mi-i scârbă, nu vreau să mă murdăresc cu un măcelar. Așa că te-aș sfătui să nu mai calci pe aici. Și acum valea!…

Probabil, nu se aștepta la asemenea întorsătură.

Câteva clipe tăcu, apoi începu să râdă ușurel:

— Mi-ai părut un băiat hâtru, voiam să fac un cineva din tine, dar ești un puțoi fără creier. Rămâi în vizuina ta împuțită și târăște-te dacă ești făcut să te târăști!

Apoi începu să tușească. O tuse seacă și nesfârșită.

Nu găseam de cuviință să-i răspund.

În sfârșit, conteni:

— Iată, mă înnebunește râsul când mă gândesc pe cine voiam să-l învăț să zboare! Să afle ce este puterea!… Cotei nenorocit!

Era bolnav.

Într-adevăr, parafrazând vorbele unui poet: „Cine te-a gustat cândva, Putere, va fi veșnic beat de dorul tău”!

…În noaptea aceea n-am mai vânat.

Cu primele semne de primăvară am început să scot la soare și copiii. Două fetițe și doi flăcăi de toată frumusețea se zbenguiau în fața vizuinii de mai mare dragul, supravegheați cu asprime de Nancy, care știa să-i țină în frâu și-i gonea acasă chiar și la apariția unei vrăbii.

Urmele lupului nu se vedeau prin preajma vizuinii, în schimb pe malul lacului era un adevărat dezastru: zăpada roșie de sânge,

petice de blană și căsuțe de șobolani distruse.

O singură dată l-am văzut de departe: scurma cu labele din spate acoperișul unei așezări, probabil, încă neruinate, dar o găsi goală și se îndepărtă în trei labe.

Arăta ca o fantomă: curgea părul de pe dânsul, ținea îndoit piciorul beteag și peste vreo cinci-șase metri se trânti pe gheața murdară, care începuse pe alocuri să crape.

Era sfârșit. Sfârșit și visul lui de putere…

… Pe la jumătatea lui martie, după ce Baba Dochia își scuturase gospodărește toate cojoacele, un vântuleț cald linse zăpada într-o singură noapte, costișa se acoperi de un noroi mai lunecos decât gheața și vânătoarea deveni destul de anevoioasă.

Mâncăii noștri erau înțărcați, cu ajutorul lui Nancy deprinseseră și gustul cărnii, ce-i drept, mestecată de mămica, erau destul de instruiți în privința disciplinei, așa că doamna se propuse să mă ajute la prinderea urecheaților.

Din prima zi ne-am dat seama că, procedând astfel, și iarna am fi putut avea cămara burdușită cu rezerve. Era o adevărată plăcere s-o vezi pe frumoasa mea nevastă cum se descurcă în această meserie bărbătească.

Ne-am întors amândoi cu câte un urecheat și am hotărât ca pe viitor să organizăm câte o vânătoare la două zile: cu sosirea căldurilor nu mai putea fi vorba de rezerve.

Și iată-ne la cea de a doua vânătoare.

La cea mai blestemată zi din viața mea…

Copleșii ne-au condus până la ieșire cu urările de rigoare, au ascultat atent toate instrucțiunile mamei: nu iese nimeni, nu strigă nimeni, nu răspunde nimeni decât părinților și toate cele un milion de sfaturi pe care le pot da părinții iubitelor progenituri.

Iepuroaicele erau într-atâta puse pe fătat, încât stăteau ascunse prin toate afundurile, nici de mâncare nu le ardea, am reușit să scoatem la lumină doar un iepuroi cu care am avut destul de furcă.

Mergeam înainte pe cărarea închipuită spre casă, iarba începuse să dea colț, iar viorelele punctau albastru întreaga costișă: probabil, fusese o pădure pe locurile acum priporoase și golașe.

Nancy pășea în urmă, din când în când încercând să-mi muște

jucăuș coada.

Nici nu mai știu de ce, nu-mi amintesc prin ce asociație, dar mă gândeam la Grăsanul și la Doamna, la casa lor fostă și a mea, îmi era dor de ei și mă simțeam vinovat de durerea pe care le-o provocasem. Ori poate se resemnaseră? Ori poate nici nu prea suferiseră? A șters-o javra? Să-i fie de bine! Nu se putea să nu fi legat dispariția mea de cea a lui Nancy: „Un maniac sexual", o fi decretat Grăsanul și cu asta mi-o fi pus punct… Mă gândeam și la Rodica: iată cine trebuie să fi îndurat mai mult, ținea atât la draga ei de Nancy…

Furat de gândurile acestea, nici nu băgai de seamă când mă trezii în fața casei:

— Hei, flămânzilor! am strigat. A sosit cina!

Nu a răspuns nimeni.

Și abia atunci am observat pământul scurmat din tunel și aruncat în toate părțile.

Nancy a înțeles prima.

— Copiii! a urlat disperată și s-a aruncat în tunel.

Am zvârlit cât colo iepuroiul și m-am repezit în urma ei.

Tabloul era unul de coșmar: în camera din centru, cea mai spațioasă, un lac de sânge încă aburind.

În tunelul ieșirii principale, pătruns pe jumătate, mai tremura încă în ultimele frisoane ale morții lupul.

Piciorul îi mirosea îngrozitor și era atât de umflat, încât din cauza lui înțepenise în tunel…

Mai departe nu aflu în memorie decât fragmente de tablouri și gesturi fără nicio noimă, fără nicio legătură între ele.

Parcă în zori, parcă peste două zile, am găsit-o pe Nancy întinsă în balta de sânge închegat, am încercat parcă să-i vorbesc, parcă mă văd ziua în fața vizuinii urlând așa cum nici nu bănuisem că pot urla, parcă târăsc ceva până la marginea priporului și-i fac vânt în hău…

Nu aș putea spune când mi-am revenit: după mirosul iepuroiului aruncat în seara întâmplării trebuie să fi trecut câteva zile.

Nancy stătea nemișcată în același loc.

M-am apropiat de ea călcând peste sângele uscat al copiilor mei.

— Fetița mea, i-am șoptit. Viața trebuie să…, dar n-am mai putut continua. Am simțit un nod cum mă sufocă.

S-a ridicat încet. Era plină de sânge închegat și pământ.

M-a privit lung cu ochi lipsiți de orice expresie, mi-a prins în dinți pielea de pe omoplat, i-a strâns brusc și m-a izbit cu sălbăticie.

Apoi a pornit-o încet spre ieșire.

Omoplatul sfâșiat sângera, dar n-am simțit nicio durere.

Am ieșit pe urma ei: mai întâi la pas, apoi tot mai repede, până la goană nebunească o luase pe drumul care ne adusese aici.

N-o puteam lăsa singură: cine știe ce se petrecea în căpșorul ei peste care soarta prăvălise atâta cruzime.

În fundul râpei, un stol de ciori ciugulea ultimele resturi de pe scheletul lupului: era, probabil, acel „ceva” ce târâsem și aruncasem în fundul priporului în noaptea aceea de coșmar.

Am fugit cum am putut pe urma ei, dar nu am ajuns-o. O aveam mereu la vedere: nu s-a oprit o singură dată.

La intrarea în oraș, lângă pichetul poliției rutiere, a ezitat o clipă, parcă ar fi încercat să-și amintească ceva, dar și-a reluat fuga nebunească.

A luat-o pe o stradă care lungea drumul: știam că se duce acasă, nu mă puteam înșela. Am ales scurtătura.

Curtea era aceeași.

Platanul același, cu frunze noi de un verde crud, scara cu același bec chior, arzând și ziua.

Și niciun suflet.

A intrat gonind de parcă abia începuse fuga.

S-a oprit în fața mea fără să fi dat semne de mirare, dar în ochi i s-a aprins o privire pe care n-am s-o pot uita toată viața:

— Să nu te mai văd niciodată! Auzi tu?…

S-a repezit la gâtul meu, dar n-a mai avut putere să strângă.

Scările le-a urcat încet. Era atât de slabă, mi se părea străvezie…

Am înțeles că nu trebuie s-o urmez.

Numai Timpul ar fi putut face ceva.

Dar Timpul nu-i mai aparținea…

Nota traducătorului

Parcă m-ar fi îndemnat ceva sau cineva: „deschide ușa!” De obicei, nu am halucinații de niciun fel.

Aveam cafeaua pe foc, gata-gata să umple ibricul, și totuși m-am repezit la ușă ca un apucat.

Stătea în prag, așa cum mă aștepta întotdeauna înainte, dar ținea privirile în pământ și nu le-a ridicat nici când l-am luat în brațe și am început să strig: „A venit! S-a întors!”, de-am umplut scara cu toți vecinii.

Era murdar de sânge, avea un omoplat sfâșiat și mirosea a pământ și a iarbă putredă.

Și era slab, numai pielea și oasele.

Cafeaua dăduse, bineînțeles, în foc, dar, din fericire, nu-l stinsese: puteam sări în aer.

N-a vrut să se atingă de mâncare, a băut cât cinci.

L-am luat în brațe, ne-am trântit amândoi pe otomană. Ticălosule, i-am strigat, dacă te-ai întors, înseamnă că știi ce-ai făcut! Dar spune-mi ce-i cu tine, unde-i Nancy, de ce arăți așa de parcă ai scăpat dintr-un concasor?

I-am înșirat în față tot vraful de ziare în care dădusem anunțuri: dispărut, pierdut, furat… Recompensă…

Nu-i nimic, i-am zis, te punem noi pe picioare! Dar unde-i Nancy? Ce-ai făcut cu fata, corupătorule de minore?…

Îmi evita privirile. Din când în când îl scuturau frisoane ca de friguri, dar avea nasul rece și umed. Era pur și simplu extenuat.

Tu știi, i-am mai zis, că Tincuța e la spital? Nu, nu de răul tău, nu-ți mai ridica prețul, adică și de al tău: o doare inima, și acum, dacă o să știe că te-ai întors…

Doamne, dacă aș fi știut tot ce știu acum, dacă aș fi bănuit! Dar așa l-am luat ca de obicei, parcă nici n-ar fi fost dispariția lui pe mai bine de jumătate de an. Nu voiam să-i fac nesuferita de morală care se face, în mod idiot, cu asemenea ocazii, voiam să se simtă iar în familie ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, nu ne-am văzut o vreme, mare lucru! viața continuă! Discutam în tonalitatea acceptată de la bun

început, mai o glumă, mai o ironie, mai o pișcătură…

Nu mi-a trecut prin capul acesta prost că băiatul e într-o stare – să n-o dorești dușmanului, că e pe buza prăpastiei și e suficientă cea mai neîndemânatică mișcare ca să distrugi acest precar echilibru.

Dar am continuat anume așa, și când l-am tăvălit în baie, și când i-am băgat cu forța pe gât carnea, și când am sunat-o pe Tincuța și m-am maimuțărit la telefon de mai mare rușinea.

Nu reacționa ca de obicei, era cuprins de o apatie profundă, coada lui refuza să mai dirijeze ca pe vremuri bazaconiile noastre și, când am văzut că ochii i se închid de la sine, l-am întins pe fotoliul lui drag și l-am acoperit cu un pled. A adormit într-o clipită. Prin somn suspina, din când în când îl luau fiorii.

Și mai era un lucru pe care nu trebuia să-l uit: fugiseră împreună, eram obligat să aflu ce e cu Nancy.

Am ieșit tiptil, din ușă i-am aruncat o privire: nicio mișcare.

Am coborât scara, sunând la toate ușile, ca să anunț vestea cea mare: „S-a întors Enrique!”

Nu mi-a putut strica buna dispoziție nici veteranul de la primul etaj cu spirituala lui remarcă: „Vasăzică, iar are cine să ne cace scara!”

Am ajuns în curtea vecină din trei salturi, din tot atâtea m-am trezit în fața ușii vizate.

Mi-a deschis baba.

Nu mă așteptam și am izbutit cu greu să mă bâlbâi:

— Scuzați-mă… Voiam să mă interesez de Nancy…

M-a măsurat cu o privire asasină:

— Nu ți-aș fi răspuns chiar dacă te interesai de mine, domnule a-ca-de-mi-ci-an!

Și mi-a trântit ușa în nas…

Capitolul paisprezece,

în care autorul, spre marea noastră satisfacție,
ne răspunde la o întrebare ce ne-a stat pe buze
pe tot parcursul acestei lecturi.
Se întâmplă ceva cu capul meu. Sau cu sufletul?

Mă gândesc în permanență la Nancy, dar nu pot duce niciun gând până la capăt.

Judecând după ultimele ei cuvinte, cred că era lucidă. Nu poate fi vorba de o alienare mintală, mai degrabă un moment de întunecare provocat de înspăimântătorul șoc. S-o caut acum și s-o scot cumva din starea aceasta cred că ar fi o neghiobie, o întreprindere fără șanse: doar timpul o poate ajuta.

Ori e mai mică durerea mea? Mai potolită furtuna care îmi bântuie creierii la amintirea celor ce-mi erau dragi ca ochii din cap?

Dar tot ce pot face, și nu ca o alinare, nu ca un balsam pe rănile sângerânde ale memoriei, ca o încercare de refugiu în altceva, este să scriu.

Stau mai mult în casă, afară nu ies decât pentru câteva minute și nu mai departe de curtea noastră. Grăsanul, care nu înțelege mare lucru în comportamentul meu de acum, mă tot ia peste picior: „Copile, duci o viață sedentară, ai să ajungi gras ca mine!”

De altfel, anume zilele acestea a făcut, cum zice el, „descoperirea vieții lui”: mi-a aflat taina.

Nu mă așteptam. Și nu știu ce să fac: să mă bucur sau să-mi smulg părul din cap?…

Dar mai întâi despre taină…

…Când parcurg uneori paginile scrise deja și văd cât de dezlânată mi-i povestirea, cât de împrăștiată cronologic și cât de siropos-sentimentală uneori, încep să regret sincer că nu am ținut

un simplu jurnal la zi, dar mai ales îmi vine să rup totul naibii și să-mi văd de cele câinești ale mele.

Și totuși, mă oprește ceva, ceva mai puternic decât voința mea. În primul rând, că nu scriu pentru nimeni. Scriu numai pentru mine, pentru nefericitele mele bătrâneți. Oricât aș fi de optimist, știu precis ce-mi este rezervat pentru vârsta senectuții. Mi-a spus-o mama din primele zile, am aflat-o și de la alții.

Da, în lumea noastră, a patrupedelor lătrătoare, suntem cei mai longevivi, sunt cazuri când s-a atins și vârsta de douăzeci-douăzeci și doi de ani, dar cu ce preț! Având coloana vertebrală neobișnuit de lungă, devenim în mod obligatoriu victimele unei vieți trăite din plin, adică normal. Toate salturile, coborâtul și urcatul scărilor, până și săritul pe genunchii stăpânilor iubitori, duc, în cele din urmă, la paralizia membrelor posterioare, adică la injecția cu stricnină a veterinarului. Și asta în cele mai fericite cazuri! Dar mai intervine și umanismul pe care l-aș numi criminal: când bunul stăpân crede că-ți face o mare favoare hrănindu-te cu linguriță și ținându-te pe oală, de fapt, prelungindu-și lui obișnuința de a te avea alături și transformându-ți astfel existența într-un adevărat infern…

…Și totuși, cum a început?

La doi ani, când am șterpelit o bucată de carton din cele folosite de Grăsanul la legatul cărților (o mare pasiune a lui, deși n-am văzut o carte legată de el ca lumea!) și am prins să înțep cu ghearele puncte și liniuțe pe suprafața aceea netedă, credeam pur și simplu că mă joc. De fapt, mă și jucam. Dar când, peste vreo trei zile, am luat iar cartonașul aruncat sub pat și, privindu-l atent, m-am surprins silabisind: „Mă numesc Enrique și ieri am împlinit doi ani și sunt șoricar”, am rămas năuc sau, cum zice Grăsanul, am căzut în cor: erau tocmai cuvintele pe care mi le spuneam în gând în timpul jocului…

Am așezat cartonul în fața mea și mi-am zis: „Enrique, păstrează-ți calmul. Nu-ți pierde capul!”

Apoi am ales în gând o frază și am început să înțep pe carton puncte și liniuțe asemănătoare celor din ajun. Îmi amintesc și astăzi fraza (din păcate sau din fericire, cartonul acela s-a rătăcit): –

„Grăsanul e un mare bleg, dar țin foarte mult la dânsul, pentru că îl iubesc”.

Am lăsat să treacă o oră, timpul n-a trecut niciodată mai încet! – am luat iar cartonul și…

Și am citit exact, cuvânt cu cuvânt, fraza gândită.

Am repetat operația cu zeci de alte fraze.

Până la leșin.

Cu același rezultat.

Apoi…

…Cred că nu este pe lume șoricar care să fi sărit la asemenea înălțime și să fi scos un lătrat de triumf mai puternic: „Evrica! Am găsit! Am inventat scrisul! Șoricarii au pentru prima dată în Istorie scrisul lor! Sunt un Mesrop al rasei! Un Kiril și Metodiu! Sunt genial, sunt un geniu!…”

Alergam prin casă ca un descreierat. Adunam covoarele, am făcut ferfeniță pijamaua Grăsanului și toate cârpele de șters praful din baie…

Când m-a surprins Doamna în plin tontoroi, a căzut pe un scaun și a plesnit din palme:

— A înnebunit Enrique, Ticule! L-ai vaccinat contra turbării? Oprește-l tu, eu mă tem…

Nu mă puteam opri.

Grăsanul n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să se lase și el în patru labe și să latre la mine, crezând că are de a face cu un ritual de recunoștință pentru grija pe care mi-o poartă, m-a mușcat chiar și de coadă, dar ce lucru pe lume m-ar fi putut ului după cele descoperite?…

Am încetat brambureala în doi abia după ce Doamna, cu făcălețul în mână, ne-a strigat cu glas necunoscut de aspru:

— Ori încetați, ori chem infirmierii de la balamuc!…

Am petrecut după aceasta câteva zile în meditații profunde și calme. Voiam să înțeleg. Să pătrund în esența fenomenului, să-i descopăr izvoarele. Să fi fost cauza aflarea mea îndelungă în casa și în apropierea unui filolog? A unui savant cu o gândire neobișnuită, maestru în meserie, deși un mare prostănac în rest?… Să fi vegetat în vine germenele genialității și la un semn al proniei să fi dat în

lăstar?

Am reflectat îndelung asupra posibilităților unui geniu de a realiza realitatea că e genial și nu am putut ajunge la un rezultat concludent: mă simțeam în continuare un șoricar ca toți șoricarii, pus mereu pe joacă și ghidușii, ce e drept, dotat genetic cu un autentic simț al umorului, dangaua celor aleși, un pic șmecher, un pic sentimental, un pic orgolios, un pic superficial, un pic deschis, un pic încuiat…

Dar toate picurile acestea, gândeam, se pot constitui într-un geniu?…

Și, mai gândeam, dacă e cu putință așa ceva și sunt un cineva, chiar dacă mi-e greu încă să accept asemenea statut, oare nu ar fi cazul să-mi revăd comportamentul? Nu de alta, dar am în față exemplul viu al Grăsanului: savant ca toți savanții, dar cu apucături de playboy și la vârsta asta, lucru care nu e de natură să-i îngroașe aura de înțelept. În orice caz, cei de la putere nu-l prea iau în serios, și când li se spune ceva despre prestigiul lui în lume, ăia dau a lehamite din mână: „Capitaliști împuțiți, nu mai pot de bine și au nevoie de o paiață în rândurile noastre, ca să ne compromită”…

… Mi-a rezolvat dintr-o bucată toate îndoielile dobermănița curvei într-o dimineață la plimbare:

— Prăpăd, Enrique, am primit o scrisoare de la frate-meu din Odesa: ne așteaptă mari răsturnări în politică…

Mi s-a părut că mă pocnește cineva în moalele capului:

— Cum adică? Frate-tu știe să scrie?…

Ea strânse din umeri:

— Parcă tu nu știi?… Se vede că n-ai încercat. Așa suntem cu toții, leneși. Ai osul și încolo… Niciun interes pentru cultură. Scrie că e posibil ca ăia din fosta mare capitală să pună iar laba pe noi. Se duce naibii huzurul majurului meu…

— Fură?…, o întrebai pur mecanic. Nu mă interesa, de fapt, nici majurul ei, nici intrigile politicienilor.

— Ba bine că nu! De unde crezi că mănânc eu numai conserve, le cumpără? Mă tem chiar să nu fac o avitaminoză, să rămân cheală și fără dinți… Ori derbedeii care tot vin la curva lui, crezi că numai de dragul ei vin?…

Mă simțeam jalnic. Înjosit, prostit. Cum aș fi căzut din șaua unui bidiviu arab pe spinarea unui măgar.

Mi-au trebuit câteva zile ca să-mi revin.

Dar, odată scăpat de povara genialității, am început să mă simt atât de liber, atât de înaripat, atât de avid de această activitate intelectuală, încât puteam acoperi și câte trei cartoane pe zi. Singurul inconvenient era că trebuia să scriu pe ascuns, cred că nu aș fi găsit nici înțelegerea Doamnei, cu atât mai puțin a Grăsanului, de la care șterpeleam cartoanele…

Din păcate, scriam toate cele ce-mi dădeau prin cap, fără vreun sistem, fără cronologie. Abia de curând mi-am dat seama că ar fi fost grozav să țin un jurnal, ce bine mi-ar fi prins… Să-l fi răsfoit acum, să-mi urmăresc evoluția în timp, să văd unde am greșit, unde am fost brav. Ar fi fost ca un album de familie, dar nu ca al Grăsanului, care ne fotografiază pe toți de o sută de ori în două zile, apoi pe vreo doi ani uită de noi.

În sfârșit… Mi-am mai vărsat și eu fierea…

…Și iată-mă, așadar, alaltăieri, sub pat, cu cartonul în față și toate gândurile la Nancy: ce-o fi cu ea? Poate e vremea s-o văd, poate o să putem vorbi la rece?

Îmi simt sufletul sfâșiat, memoria tragediei mă omoară și-mi întunecă mințile. Dar vinovat nu mă găsesc: mizerabilul acela i-ar fi găsit oricum. O vizuină de viezuri nu e ca una de vulpi: are intrările mult mai largi, iar pentru o umbră ca el nu era mare lucru să le mai lărgească și să pătrundă înăuntru. Poate anume ea, Nancy, ar fi trebuit să stea cu mititeii în permanență?… Eu trebuia să-i hrănesc.

Dar ce mai însemnau acum toate frământările și socotelile astea…

Stăteam, vasăzică, sub pat, Grăsanul își întinsese instrumentele pentru legat, în asemenea cazuri casa se transforma într-o magazie cu toate cele aruncate la întâmplare, și deodată se aud urletele lui:

— Cine dracu' îmi fură cartonul pentru coperți? Unde-i? Tincuțo, pe tine te întreb?

Doamna intră în odaie furioasă:

— Eu îl prăjesc și ți-l servesc în loc de pârjoale!

Când se supără, Grăsanul nu înțelege gluma:

— Repet: unde-i cartonul? Coperți gata tăiate? Ce-ai făcut cu ele?…

— Poate-l întrebi și pe Enri? Suntem trei în casa asta.

Grăsanul se potoli brusc. Era semn rău:

— Bine. Revizie generală.

Doamna nu spuse nimic. Pur și simplu se făcu albă la față, își prinse capul în mâini și părăsi odaia…

…Când ajunse la uriașa debara în care își ține arhiva, mai eram liniștit: rar om s-ar fi încumetat să se bage în debandada ce domnea acolo.

Dar s-a băgat.

Probabil, îl ajunsese cuțitul la os.

Nu i-a fost greu deloc să le descopere, nu erau cine știe ce mascate, prea contasem pe lenea lui.

Când a luat teancul de cartonașe pe masa lui de lucru și a început să le cerceteze, încruntat la culme și blestemând de mama focului, am arborat o mină cât se poate de indiferentă, apoi am început să mă joc cu mingea de tenis, îmbiindu-l și pe dânsul să-mi țină companie, dar când am înțeles că nimic nu-l poate distrage de la cercetări, m-am ghemuit în colțul sofalei, prefăcându-mă că dorm profund.

Seara târziu a încuiat cartoanele în sertarul de sus al mesei lui de scris, iar cheia a pus-o pe dulapul cu dicționare.

Nu sunt sigur că s-a gândit la mine când a făcut toate astea, dar știu că a evitat să mă privească în ochi și nici nu m-a invitat în așternutul lui…

Dimineața a rugat-o pe Doamna să mă scoată afară, nu-mi mai permitea să ies singur, și când peste vreo zece minute ne-am întors, el stătea în fața calculatorului cu primul meu carton alături (era într-adevăr primul, cum o fi ghicit?…), imprimând cu ajutorul clapelor tot felul de litere, semne și numere.

Ce însemna tot tămbălăul ăsta, nu înțelegeam, îmi puteam doar închipui, și lucrul mă neliniștea. Regretam foarte că nu mă interesasem la timp de computer, mi se părea un instrument snob și peste măsură de sofisticat (era și părerea Grăsanului!), doar din când în când mai căscam gura la jocuri, marea pasiune a Sandei

când dădea pe la noi, ba uneori și a lui – juca de unul singur „Popa-prostul” și trântea cu pumnul în monitor când pierdea…

Zadarnic l-a chemat Doamna să-și ia dejunul. Zadarnic l-a chemat și la prânz. Îi alergau degetele pe clape ca niște debrețini fierți într-un dans suprarealist, pe ecran apăreau tot felul de abracadabre stupide, el înjura și bătea din picioare până când…

Era ora trei.

Ieri.

Adică trei post meridiem.

Nu mâncasem nimic nici eu. Mă temeam să-l părăsesc. Ba chiar pândeam, de ce n-aș recunoaște-o, pândeam momentul când s-ar fi îndepărtat pe o clipă, ca să-i sar în jilț, să-mi iau cartonul și să răstorn naibii calculatorul blestemat: nu știi niciodată la ce te poți aștepta de la americojaponezii ăștia și de la afurisitele lor de născociri!

Dar de unde: nu și-a clintit pe-o clipă fundul gras de pe nenorocitul de scaun, mai mult: a refuzat categoric să mă primească pe genunchi, lucru pe care îl făcea întotdeauna cu mare plăcere…

Era, zic, ora trei fix.

Știu precis, pentru că prinsese să urle cât îl țineau bojocii magnetofonul orologiului de la primărie și e foarte greu să nu iei în seamă o melodie care-ți strepezea dinții douăzeci și patru de ore pe zi.

Procesorul se făcu parcă a-și schimba brusc bâzâitul și pe câmpul verde al ecranului se așternură litere, cum se înșiră pe masă monedele mărunte dintr-un fișic rupt la un capăt:

„ÎȘI MIORLĂIA MAI ZILELE TRECUTE GRĂSANUL, STĂPÂNUL MEU (AȘA CREDE EL!), ENTUZIASMUL ÎN FAȚA UNUI PRIETEN…”

Simții că mă prinde un nesfârșit leșin la stomac: taina mea, și odată cu dânsa a tuturor patrupezilor lătrători, era pe mâna oamenilor!

Mă simțeam un trădător jalnic, un gunoi al rasei, un subiect nedemn nici de judecata lui Lynch!

Să fi sărit din răsputeri să distrug jalnicele cartoane până la unul, să fi făcut ceva, să fi dat foc casei, în sfârșit!

Dar stăteam cu trupul de plumb, pe picioare de plumb, și-mi

atârnau, vorba ceea, aripile de plumb…

Nu cred că aș fi în stare să descriu gama de expresii de pe mutra academicianului. Dându-mi seama că nu mai pot face nimic, că, la urma urmei, n-o să poată dovedi nici el că e vorba de o descoperire și nu de o mistificare, că n-o să-și pună la bătaie prestigiul câștigat cu atâta muncă în caz că voi refuza să colaborez, iar de o colaborare din partea mea nu putea fi vorba! – m-am pus să-i studiez comportamentul.

A privit mai întâi tâmp la ecran de parcă ar fi așteptat o acadea și i s-a oferit o pietricică. Apoi a început să apese pe butoane ca un trăsnit, să stingă și să aprindă iar aparatul, dar de fiecare dată monitorul îi comunica unul și același lucru: „Își miorlăia…”

Apoi a sărit brusc de pe scaun. Era cât pe ce să cadă, îi amorțiseră, probabil, nu numai picioarele, ci și creierii.

A stat lungă vreme ținându-se de spătarul scaunului, apoi a sărit în mijlocul camerei și a început să valseze ca un nebun, cât pe ce să mă calce, de parcă nici n-aș fi fost în cameră. Și își cânta: „Wiener blut, wiener blut”…, dar atât de fals, încât am fost nevoit să-mi astup urechile.

În cele din urmă, s-a lăsat în genunchi în fața mea, m-a privit o vreme drept în ochi și mi-a prins capul în mâini fără să scoată o vorbă.

Am reușit să-i evit sărutul în ultimul moment.

Pe obraji i se prelingeau șiroaie de lacrimi.

M-a luat în brațe:

— Să mergem la masă, Enrique. Suntem flămânzi amândoi. Nu vrei să-mi zgârii în palmă ce preferințe ai?

În sufragerie m-a depus direct pe masă și mi-a împins în față tacâmul Doamnei:

— Tincuțo, a început el solemn. Azi luăm masa în doi cu băiatul. Avem motivele noastre.

Doamna s-a lăsat moale pe scaun și a doua oară în viață mi-a fost dat să văd cum leșină o femeie.

Nota traducătorului

Am mai spus-o și înainte: după anumite semne bănuiam de mult că băiețelul înțelege lucruri pe care în mod normal n-ar fi trebuit să le înțeleagă. Știam de la prieteni și cunoscuți că nu există potaie mai inteligentă decât șoricarul, mai cu haz și mai cu bun-simț, ca să nu mai vorbesc de mândrie și demnitate. Dar de la toate astea și până la cunoștințe speciale și rațiune…

Mi s-a povestit odată despre un șmecher care, de câte ori era certat de stăpână, bineînțeles, când i se părea lui că nu este vinovat, a doua zi de dimineață, adică la zece-cincisprezece ore de la scandal! – ascundea papucii cucoanei în cele mai neașteptate locuri! Ca să știe!… Sau de altul, care bătea din lăbuțe și lătra de câte ori i se turna mai mult lapte decât avea el poftă, iar dacă i se turna mai puțin, nu se liniștea până nu i se făcea cheful…

Dar de la asemenea comunicare primitivă și până la scris, recunoașteți că e o cale!

Și totuși, când am descoperit clitul acela de cartoane zgâriate, nu știu ce m-a oprit să dau curs primului impuls, adică să le arunc și să organizez un scandal monstru. Fie că ochiul meu obișnuit cu tot soiul de hieroglife a prins un anumit sistem în scrijeliturile acelea, fie că așteptam ceva în subconștient, nu mai pot spune cu precizie ce, fapt este că le-am luat de criptograme și le-am supus descifrării.

N-a fost un lucru ușor: ar fi trebuit să știu și limba de comunicare. Să mă ierte Tincuța, sper să nu afle vreodată, dar au fost clipe când am crezut că notele îi aparțin și conțin cine știe ce secrete care m-ar fi doborât!… Oricum, sunt bătrân și burtos, iar dânsa e atât de frumoasă!…

Într-un cuvânt, nu mi-a fost deloc ușor, și când am scos pe ecran primele cuvinte inteligibile și legate în frază, mi-am zis că, într-adevăr, sunt și eu un cineva, deși Champollion nu avea computer… Și încă o aiureală: în prima clipă mi-a dat prin cap că, dacă îl conving pe dumnealui să colaboreze, avem șansa să rămânem amândoi etc… să spargem, în orice caz, bariera până acum de netrecut în relațiile dintre specii.

Sfântă și idioată vanitate!

Nici nu mai știu acum, nu-mi pot da seama dacă accidentul care a urmat e spre bine sau nu…

Poate spre bine totuși: natura nu-și permite nimic întâmplător.

Dar n-am putut să nu-mi imaginez pe-o clipă reacția celor de la protecția animalelor și triumful vegetarienilor.

Firește, până în ziua în care un alt zăpăcit ca mine n-ar fi demonstrat că și morcovii cugetă…

Capitolul cincisprezece,

în care autorul încetează
în mod cât se poate de tragic să mai fie autor…

După „epocala descoperire”, relațiile dintre noi au devenit, nu știu cum, un pic încordate, cel puțin din partea Grăsanului.

A fost suficient de inteligent ca să n-o pună la curent cu descoperirea pe Doamna, îmi închipui ce-ar fi urmat! Dar stă între noi doi ceva ca un fel de jenă, ca un fel de atenție subliniată și nițel artificială, și iar din partea lui; în ce mă privește, am cu totul altele în cap, deși nu mă mai prefac uneori că nu-l înțeleg și nu mai umblu cu mingea de tenis în gură când se întoarce de la stupida lui Academie.

Dar se petrec lucruri ciudate, care îmi dau de gândit.

Alaltăieri s-a adunat toată compania în păr, au băut și s-au veselit până a dat din ei, iar la plecare s-au dus toți cu niște pachete uriașe de cărți: surpriza cea mare și absolut de neînchipuit – Grăsanul își împarte biblioteca!

Ieri de dimineață am mers împreună la veterinar, s-a pronunțat de câteva ori cuvântul „depresie” referitor la mine, desigur, dar și „control veterinar vamal”, după care doctorul a completat un formular cât o zi de post după ce m-a cercetat și m-a pipăit de la colți până la anus. Ar fi putut să mă prevină…

Tot ieri, întorși acasă, am găsit-o pe Doamna plină de lacrimi, coborând tablourile de pe pereți și scoțându-le din rame. Le scutura de praf și altă dată, mai mult, uneori le dădea și cu un burete muiat în ulei, dar din rame nu le scotea niciodată!

Iar azi-dimineață, surpriza surprizelor: Doamna a chemat un taxi și a plecat cu noaptea în cap. S-a întors pe la nouă cu un coșuleț în care…

Dumnezeule! De cum a deschis ușa, am simțit mirosul scump și aproape uitat al mamei!

Adică mai trăiește!

Dar din coșuleț căuta cu ochi mari și speriați la lumea cea nouă o ființă aproape copia mezinei mele, Jessica.

— Salută-ți surioara, Enrique, mi-a strigat din prag Doamna. Liniștește-o, e un pic tristă… De altfel, așa erai și tu, dar ți-a trecut repede…

Mirosea a lapte, a laptele cela fără seamăn care mă ridicase și pe mine în picioare.

Mirosea a mama…

Eram tulburat peste măsură, a trecut ceva timp până să-mi revin și să mă pot apropia de dânsa.

— Miroși a mămica, mi-a spus. Cine ești?

— Fratele tău…

— Dar ești mare! Mă minți?

— Sunt fratele mai mare! Ce face mămica? N-am mai văzut-o de când eram ca tine…

— Ea zice că-i bolnavă. Și bătrână… Vreau la mămica!

Am dădăcit-o toată ziua.

Spre seară eram cu adevărat frate și soră. Râdea cu hohote de șotiile mele.

Grăsanul nu era acasă. Mă întrebam ce poate să însemne gestul cu surioara? Voia să-mi facă mai veselă existența? Voia să mai aibă un șoricar pentru siguranță în experiența „Comunicarea scrisă om-animal”?…

Nu-mi rămâne decât să regret acum că i-am pus la îndoială buna-credință…

…S-a întors pe la vreo nouă. Era încă lumină și era cald.

Scriu după ce ne-am întors… Îmi crapă capul. Simt cum arde ceva în creieri. Probabil, și scrisul e neciteț, posibil să nu mai înțeleg nici eu ce am scris, dar ce importanță mai pot avea toate?…

Dar scriu. Trebuie s-o fac! Acum!…

— Cucoană, a strigat el din hol, fără să-și scoată haina și pantofii, cum avea obișnuința. Peste zece zile avem vizele!… Te felicit și te sfătuiesc să începi vizitele de rămas-bun!…

Apoi mi se adresă mie cu jumătate de glas:

— Flăcăule, cred că nu e nevoie să-ți explic…

Nu era nevoie.

— Sunt bătrân, Enrique. Aș putea să mă bat, chiar îmi place meseria de huligan, am fost nevoit s-o profesez toată viața. Dar timpul îmi zice că nu am… timp… Stupidă butadă, te cred, dar asta-i situația. Nu te teme, mergi și tu cu noi…

Adică iar trebuia să fug.

Adică să fugim.

N-o puteam părăsi. Nu aveam dreptul!…

— Iar acum, zise el, mergem să ne facem datoria… Mai bine zis, să încercăm să reparăm ireparabilul…

— Tinco, fă! strigă el, venim peste jumătate de oră!…

(Abia mai pot ține cartonul… Parcă m-a pocnit cineva în moalele capului!…)

— Hai, tinere, zise el, și luă coșul cu mititica.

Am înțeles ce vrea abia când urcam scara casei vecine.

A deschis baba, a făcut o mișcare de parcă ar fi dat să închidă, dar Grăsanul reuși să strige:

— Rodico, vino, te rog!…

Rodica s-a arătat imediat, a împins-o în lături pe bunică-sa.

Nu ne-a invitat în casă. Ne privea pe amândoi cu niște ochi și mai triști ca de obicei. Dar și întrebători.

— Iată, Rodică, știu că nimic și nimeni nu poate compensa pierderea… Dar, oricum, o mângâiere…

Și îi întinse coșulețul…

(Se petrece ceva cu mine… Dar nu vreau să las pe altădată…)

Ea a luat… a lua… aluat coșul… Aridicatbatista. Și privirea ei s-a încălzitbrurusc.

Doamne, azis, leit nanc ysărăcuța! aTUNCI AM ÎNȚ eles.

Am scos un urlet ca de…

— Tu nu știai, Enrique, Nancy a fost găsită moartă în fața ușii chiar în ziua când te-ai întors…câneai întor…

(Mă doare ca……)

cRED CĂ LAMMUȘCAT tare TARE ÎMI PARE RĂU. Nu pot să mă…

nici o emi… nici măcar nuștiuunde…alaltăieri…

voiamsăși revină timpul… nu pricywq assrdel…k…fg…mș… —— o—f… 16…lok…

Nota traducătorului

Aici sfârșesc, din nefericire, însemnările bietului Enrique.

Nu cred că altcineva în locul lui, om sau patruped, indiferent, ar fi putut depăși mai ușor vicisitudinile prin care l-a purtat soarta.

Cred că a fost un șoc apoplectic, referirile lui la durerile de cap, comportamentul, ba și prostia mea de a-i împinge știrea fără să-l fi pregătit în prealabil – toate vorbesc despre o lovitură fulgerătoare, dar nefatală.

Fatală doar în sensul că și-a pierdut brusc facultățile acelea care i-ar fi permis pe viitor să comunice direct cu noi, „stăpânii" lor.

Mă întreb totuși dacă fenomenul acesta descoperit la dânsul este ceva general ori e vorba de o excepție. Să fi fost vorba de un mutant?

Și chiar așa să fi fost, cred că omenirea a pierdut neînchipuit de mult: un asemenea mesager între „noi" și „ei" ar fi fost un adevărat dar dumnezeiesc. Oricum, în lipsă de argumente pentru știință, găsesc de cuviință să încerc a da oamenilor spre lectură paginile acestea din frumoasa și tragica viață a prietenului meu. Cum le vor numi, ficțiune sau povești de adormit copiii – n-are nicio importanță, un basm cuprinde întotdeauna și învățăminte.

Încolo, ce să mai spun?

E același cum l-am știut și l-am iubit și la un an, și la doi, și la șapte: jucăuș, pus pe ghidușii, supărăcios uneori, dar pe dreptate, curios ca un copil de trei ani și foarte, foarte mândru.

Mai adineaori s-a urcat pe muntele de baloturi, valize și cutii din mijlocul salonului și s-a oprit pe creastă, nemișcat, încât samsarul venit să cumpere mobila a crezut că e vorba de o figurină de bronz și, dacă n-ar fi fost lătrat, era gata să se intereseze de preț…

Cât despre devotament…

Mă gândesc cu groază de pe acum ce mai scandal și jale o să fie în compartimentul de bagaje al avionului, unde i se permite să călătorească într-o cușcă specială, când o să-și dea seama că stăpânii n-au voie să stea alături…

Pentru că totuși plecăm.

Fiului meu, devenit șomer acum trei luni, i s-a oferit un post

important la Dresda.

Mie – o catedră la… ce importă unde?…

Sunt grăsan, bătrân, dar mai am câteva idei sus, la etaj, și dacă țara mea nu are nevoie de ele acum, o să le ceară mai târziu de-acolo unde o să le pot realiza.

Țara asta s-a deprins de mult să-și iubească progeniturile postum.

Și-apoi de ce n-ar mai vedea ceva lume și băiatul ăsta, Enrique?…

Merită.

Sfârșit

Vara și toamna 1996